

Sisällys

Tiivistelmä lausuntoyhteenvedosta:	1
OSA I. YLEISET KOMMENTIT	2
Ministeriöt, virastot, järjestöt ja yritykset.....	2
Pelastuslaitokset.....	22
Kunnat, maakuntaliitot ja kuntayhtymät	33
OSA II. PYKÄLÄKOHTAISET KOMMENTIT	50
Lausunnon antoivat.....	60

Tiivistelmä lausuntoyhteenvedosta:

Lausunnoissa yleisimmin esiintyviä poimintoja:

- Lakiehdotuksen tavoitteita pidettiin yleisesti ottaen kannatettavina.
- Pelastustoimen on pystyttävä jatkossakin tuottamaan ensihoitopalveluja.
- Pelastustoimi ja ensihoito ovat tyypillisiä lähipalveluita ja niiden järjestämis- ja tuottamisvastuu on oltava lähellä muuta maakuntien toimintaa.
- Maakunnan varautumisen yhteensovittaminen tulisi osoittaa maakunnan pelastuslaitoksen tehtäväksi.
- Palvelutason tulee perustua riskien arviointiin.
- Kapitaatiomalli ei sovellu pelastustoimen rahoitukseen, koska se johtaa harvaan asutuilla alueilla palveluiden heikkenemiseen.
- Sisäministeriön strategisen ohjauksen tehostamista toisaalta kannatettiin, toisaalta liian vahvan ohjauksen todettiin heikentävän maakuntien itsehallintoa.

OSA I. YLEISET KOMMENTIT

Lausuntoyhteenvetoon on koottu lausuntokierroksella olleesta pelastustoimen järjestämislakiluonnoksesta annetut keskeiset kommentit. Lausunnoissa useampaan kertaan esitettyjä kannanottoja ei ole aina toistettu yhteenvedossa uudelleen. Ks. tarkemmin yksityiskohtaisemmat kommentit lausunnoista.

Ministeriöt, virastot, järjestöt ja yritykset

LAUSUNNONANTAJA	LAUSUNTO
Valtioneuvoston kanslia	- Valtioneuvoston kanslialla ei ole asiassa lausuttavaa.
Liikenne- ja viestintäministeriö	- Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä yhteistyön turvaamista sosiaali- ja terveystoimen (SOTE-uudistus) ja pelastustoimen välillä ensihoitopalveluiden toteuttamisessa (mm. liikenneonnettomuudet) sekä tähän liittyvien hallinnollisten jakojen ja aluejakojen ratkaisemista yhdenmukaisella tavalla. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä myös sitä, että pelastustoimen järjestelmää kehitetään tukemaan nykyistä paremmin valtakunnallisia ja yhdenmukaisia toimintamalleja, yhteisiä tietojärjestelmiä ja yhdenmukaista palvelutarjontaa koko maassa. - Erityiskysymyksenä ministeriö haluaa ottaa esille Saimaan kanavan vuokra-alueen pelastustoiminnan ja sen järjestämisen. Suomi on sitoutunut 50 vuodeksi vuokraamaan Saimaan kanavan Venäjälle kuuluvan alueen. Tällä hetkellä Suomi huolehtii Saimaan kanavan vuokra-alueen pelastustoimesta kanavan vesiliikenteen, erikoiskulkuvalla liikkuvan henkilöstön sekä kanavarakenteiden osalta. Liikennevirasto on tehnyt Etelä-Karjalan pelastustoimen kanssa sopimuksen pelastustoimen järjestämisestä ja kustannusten maksamisesta pelastustoimelle. Koska kyseessä on pitkäaikainen valtiosopimus, pitää liikenne- ja viestintäministeriö tärkeänä, että tätä Saimaan kanavan vuokra-alueen pelastustehtävää koskeva järjestelyvastuu sisällytettäisiin valmisteilla olevaan pelastustoiminnan järjestämistä koskevaan lakiin. Säädoskirjaus selkeyttäisi tilannetta, erityisesti pelastustoimen roolia koko kanava-alueella toimivana vastuuviranomaisena ja samalla pelastustoimen vaatimus- ja palvelutaso tulisi yhdenmukaiseksi.
Maa- ja metsätalousministeriö	- On tärkeää varmistaa, etteivät nykyiset vahvuudet, paikallistason tuntemus ja sopeutumiskyky, heikkene pelastustoimen uudistuksessa. Myös harvaanasuilla alueilla on huolehdittava siitä, että ensihoitopalveluja on saatavilla riittävän nopeasti. - Lakiehdotuksen 13 §:ssä ehdotetaan nykysääntelyä vastaten säädettäväksi pelastustoimen palvelutasosta pelastuslaissa tapahtuvaa sääntelyä varten. Laissa säädetty palvelutaso muodostuu helposti valtakunnalliseksi vähimmäistasoksi, vaikka järjestämislaki mahdollistaa paremman palvelutasosta sopimisen. Ehdotettu sääntely voi käytännössä johtaa epäyhtenäisiin palvelutasoihin tilanteessa, jossa toisaalla noudatetaan valtakunnallista vähimmäistasoa ja toisaalla korkeampaa tasoa. Tällöin kansalaisten tai alueiden yhdenvertaisuus ei välttämättä toteudu.

	- Esitettyssä järjestäjä-tuottajamallissa syntyy tilanne, jossa tekemisen velvoitteet ja vastuut ja toisaalta määräysvalta ovat eri organisaatiossa, mikä saattaa heikentää toimintakykyä, kun taloudellinen liikkumavara on pieni.
Oikeusministeriö	- Lakiehdotuksella ei ole katsottu olevan aitoja perusoikeuskytkentöjä. OM pitää aiheellisena todeta, että pelastustoimen olennaisena tarkoituksena on turvata perusoikeuksia, erityisesti oikeutta elämään, oikeutta omaisuuteen ja oikeutta ympäristöön. Pelastustoimen järjestämistä koskevan sääntelyn on siten organisatorisesta luonteestaan huolimatta mahdollista katsoa toteuttavan perustuslain 22 §:ssä julkiselle vallalle asetettua perusoikeuksien turvaamisvelvoitetta. - OM:llä ei ole asiantuntemusta arvioida, missä määrin ehdotettuun alueajotukseen perustuva järjestämiskäytäntö on välttämätön pelastustoimen asiamukaiseksi toteuttamiseksi ja ensihoitopalvelujen turvaamiseksi. OM on sote- ja maakuntauudistuksesta antamassaan lausunnossa (OM 170/43/2016) pitänyt perustuslain 2, 14 ja 121 §:n näkökulmasta kuitenkin tärkeänä, ettei ehdotettava sääntely mahdollista maakunnan itsehallintoon puuttumista enempää kuin se on maakuntien lakisääteisten tehtävien hoitamisen kannalta välttämätöntä. Huomionarvoista on, etteivät ensihoitopalvelut kuulu pelastuslain 27 §:n 2 momentin mukaisiin pelastustoimen lakisääteisiin tehtäviin. - Ei ole ongelmallista, ettei muilla kuin järjestämävastuussa olevilla maakunnilla olisi 8 §:n perusteella toimivaltaa osallistua pelastustoimen valtakunnallisten tavoitteiden valmisteluun. - Esityksestä ei käy ilmi, millä perusteilla pitkälle ulottuvaa maakuntien päätösvallan rajoittamista ja valtion ohjausvaltaa pidetään tarpeellisena. Jatkovalmistelussa on vielä syytä arvioida sääntelyn tarkoituksenmukaisuus ja tehdä säätämisperusteluissa asianmukaisesti selkoa maakuntien itsehallinnon kannalta merkityksellisen sääntelyn suhteesta perustuslain 2, 14 ja 121 §:ään. - Osa pelastustoimeen kuuluvista palveluista ja tehtävistä voitaisiin koota suurempiin kokonaisuuksiin yhdelle tai useammalle järjestämävastuussa olevalle maakunnalle. Perusteluissa mainitaan näistä esimerkkinä tehtävät, jotka liittyvät kansainvälisen pelastustoiminnan valmiuteen, metsäpalojen täyhystykseen, hankintoihin tai tietoliikenteen järjestelmiin. Kahta viimeksi mainittua on jossain määrin vaikea pitää säännöselähdotuksessa tarkoitettuina ”pelastustoimen palveluina”. Sääntelyn esikuvana lienee ollut sote-järjestämislakiehdotuksen 11 §, joka kohdistuu laajasti maakuntien järjestämävastuulle osoitettuihin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin. On sen sijaan varsin kyseenalaista, että viiden maakunnan järjestämävastuulle osoitettavien pelastustoimen tehtävien osalta voitaisiin katsoa olevan vastaavanlaisia palvelujen edelleen keskittämistarpeita. Kun lisäksi otetaan huomioon maakuntakohtaiset toimintavelvoitteet ja se, ettei muilla yhteistyöalueen maakunnilla olisi ehdotuksen mukaan toimivaltaa keskitettävien palvelujen osalta, valtuutuksen perusteella jää varsin avoimeksi kysymys valtuutuksen suhteesta perustuslain 121 §:stä johdettavaan vaatimukseen maakuntien tehtävien säätämisestä lailla. - Kun palvelujen tuottajina käytetään yksityisiä, viranomaisten on sekä hankinta- että sopimusvaiheessa noudatettava kielilain (423/2003) 25 §:ää, jossa säädetään yksityisten kielellisestä palveluvelvollisuudesta. Vastaavat säännökset ovat saamen kielilain (1086/2003) 18 §:ssä ja viittomakielilain (359/2015) 3 §:ssä. Käytännössä viranomaiset eivät aina ole huomanneet noudattaa kyseisiä säännöksiä. Lakiehdotuksen perusteluihin tulisivikin harkita otettavaksi mainita

	kyseisistä lainkohdista. - Ehdotetun lain 13 §:ssä säädettäisiin pelastustoimen palvelutasosta. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että alueelliset ja paikalliset tarpeet saattavat myös edellyttää kielellisen palvelutason määrittelyä. - 5,2 §:n mukaan ”pelastustoimen palvelujen tuottamisessa voidaan oman toiminnan lisäksi käyttää vapaaehtoista palokuntaa, teollisuuspalokuntaa, sotilaspalokuntaa tai muuta yhteisöä sen mukaan kuin niiden kanssa sovitaan”. OM toteaa, että pelastustoimen tehtävissä on kokonaisuutena arvioiden mahdollista katsoa olevan kysymys julkisesta hallintotehtävästä perustuslain 124 §:n merkityksessä. Kun otetaan huomioon, että esitysluonnoksessa ehdotetaan voimassa olevaan pelastuslain 25 §:ään nähden uutta sääntelyä – eikä pelastuslain 25 § ole sekään ollut perustuslakivaliokunnan arvioitavana – sääätämisperusteluissa on välttämätöntä huolehtia siitä, että sääntely vastaa perustuslain vaatimuksia. Perusoikeuksien, oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten turvaamisesta voidaan perustuslakivaliokunnan vakiintuneeseen käytäntöön viitaten huolehtia pelastustoimen kaltaisessa tosiasiallisessa toiminnassa pääosin sääntelyn yleisen tarkkuuden ja muun asianmukaisuuden sekä asianomaisten henkilöiden sopivuuden ja pätevyyden avulla. Edellä sanottuun nähden on vaikeasti sovittavissa lakiehdotuksen lähtökohta siitä, että palvelujen tuottamisessa voitaisiin käyttää myös muita kuin pelastusalalla toimivia yhteisöjä. Ehdotus vaatii tältä osin uudelleenarvointia ja kestäviä lisäperusteluja. Ehdotettu 5,2 § vaatii kaiken kaikkiaan perustuslain 124 §:n näkökulmasta perusteellista uudelleenarvointia ja jatkovalmistelua. Jatkovalmistelussa saattaisi olla syytä harkita, että pelastustoimen avustavia tehtäviä koskeva sääntely jätettäisiin uudistamisen kohteena olevan pelastuslain varaan. Pelastustoimen järjestämislakiin voitaisiin ottaa tätä koskeva viittaussäännös.
Sosiaali- ja terveysministeriö	- Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa peruslinjausta, jonka mukaan pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään viiden maakunnan järjestämisvastuulle. - Lakiluonnoksen 6 §:ssä on kuvattu pelastustoimen yleistä ohjausta, suunnittelua ja kehittämistä. Sosiaali- ja terveysministeriö on samaa mieltä siinä, että yhteiskunnan kriisi- ja katastrofivalmius edellyttää kehittämistä, viranomaisten tehtävien koordinoitua ja joustavaa resurssien hyödyntämistä laajoissa kriisi- ja suuronnettomuustilanteissa. - Kukin toimiala johtaa omaa varautumistaan ja valmiussuunnitteluaan (valtioneuvoston ohjesääntö 10 §:n 1 momentti). Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallinnassa ja johtamisessa valtioneuvosto ja toimivaltainen viranomainen toimivat normaaliorganisaatiolla ja normaalien toimintamallien mukaisesti. Toimivaltainen viranomainen johtaa ja vastaa operatiivisesta toiminnasta valtioneuvoston ohjesäännön mukaisen toimialajaon mukaisesti. Varautumisen johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinoitua valtakunnallista kehittämistä ei voi antaa yksin sisäministeriön tehtäväksi.
Työ- ja elinkeinoministeriö	- Lakiehdotuksen tavoitteet valtion ohjausroolin vahvistamisesta pelastustoimessa sekä yhdenmukaisuuden lisääntymisestä ovat kannatettavia. Hyvää on myös tavoite paikallisten olosuhteiden huomioon ottamisesta ja hyödyntämisestä palveluita järjestettäessä. - Kilpailuneutraliteetin kannalta työ- ja elinkeinoministeriö pitää myönteisenä sitä, että pelastustoimen järjestämisestä

	vastaava maakunta erottaa toiminnassaan pelastustoimen järjestämisen ja palveluiden tuottamisen. - Kannatettavaa on myös vuorokauden- ja vuodenaikojen huomioiminen pelastustoimen resurssien optimoinnissa nykyistä laajemmin. Lisäksi pelastustoimen yhteisiä tukipalveluita voisi olla tarkoituksenmukaista keskittää valtakunnallisesti yhteisesti hoidettavaksi. - Työ- ja elinkeinoministeriölle kuuluvan kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) mukaiset pelastuslaitoksille säädettyjen tehtävien on tarkoitus pysyä pelastuslaitoksilla pelastustoimen siirtyessä maakuntien järjestämisvastuulle. Työ- ja elinkeinoministeriö on esittänyt lausunnossaan maakuntalakiluonnoksesta, että lain 6 §:ssä säädettäisiin kemikaaliturvallisuuslain mukaisista tehtävistä. Sisäministeriön harkintaan jää, olisi näistä tehtävistä tarpeen mainita pelastustoimen järjestämislaissa tai sen perusteluissa. - Huoltovarmuuskeskuksen näkemyksen mukaan pelastustoimen organisoiminen sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen kanssa yhdenmukaisen aluejaon mukaisena on perusteltua, sillä maantieteellisesti nykyistä laajemmalla alueorganisaatiomallilla kyettäisiin varautumaan aiempaa paremmin myös harvinaisiin mutta vaikutuksiltaan merkittäviin uhkiin kuten CBRN-uhkiin.
Puolustusministeriö	- Koska lakiesitys ei tulisi vaikuttamaan puolustushallinnon velvollisuuksiin tai muutenkaan sen toiminnan sisältöön, ei puolustusministeriöllä ole tarvetta laajemmin lausua lakiesityksestä.
Valtiovarainministeriö	- Palvelujen järjestämisestä ja valtion ohjauksesta sääntelemisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiehdotusta vastaavalla tavalla voi olla ongelmallista, sillä sote-palveluiden erityispiirteenä on palveluiden perusoikeusluonne, joka oikeuttaa ja edellyttääkin osin muita toimialoja voimakkaampaan ja keskitetympään valtionohjaukseen. Siten, ellei muissa tehtävissä ole esimerkiksi palvelujen turvaamiseen kustannustehokkaaseen järjestämiseen liittyviä erittäin painavia perusteita, tehtäviä koskeva päätösvalta tulisi lähtökohtaisesti olla itsehallinnollisilla maakunnilla. - Jatkovalmistelussa on tärkeää sovittaa pelastustoimen ohjaus paremmin yhteen muun hallinnon ohjauksen kanssa erityisesti huomioiden se, että ohjaus ja tehtävät on yhteen sovitettava ja tasapainotettava käytössä olevan rahoituksen kanssa. Valtion julkisen talouden suunnitelman ja talousarvioesityksen laatimisen ohjausta ei tulisi sisällyttää ehdotettavaan lainsäädäntöön, vaan viitata tältä osin olemassa olevaan yhteiseen talouden ohjausta koskevaan sekä maakuntalakiin otettavaan sääntelyyn. Esityksessä tulisi myös täsmentää mm. maakuntien yhteistyösopimusten luonnetta ja asemaa suhteessa talousarviossa hyväksytyyn ja toimintaan suunnatun rahoituksen käytössä. Lisäksi yhteistyösopimuksen sääntelyssä tulee huomioida maakuntalakiin (12 §) ehdotettu kaikkia hallinnonaloja koskeva menettely investointien yhteensovittamisessa. - Lakiehdotus näyttäisi lisäävän tuntuvasti hallinnollista byrokratiaa ja sisäministeriön tehtäviä. Sisäministeriön omia prosesseja tulisi välttää ja pyrkiä siihen, että raportointi ym. tehdään mahdollisuuksien mukaan nykyisin käytössä olevin hallinnon prosessein taikka yhteisesti säädettävien prosessien kautta. - Ehdotukseen ei ole sisällytetty siirtymäsäännöksiä eikä vastuuden siirtosäännöksiä, vaan tältä osin viitataan maakuntalain ja sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä annetun lain voimaansaattamiseen annettavaan lakiin. Jatkovalmistelussa pelastustoimeen liittyvät erityiskysymykset tulee selvittää ja ratkaista.

- Esityksen jatkovalmistelu tulee toteuttaa tiiviissä yhteistyössä valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa ja siinä tulee huomioida muu maakuntauudista koskeva valmistelu.
- Valtiovarainministeriö pitää pelastustoimen järjestämisvastuuta koskevia ehdotuksia tarkoituksenmukaisina. Pelastustoimen järjestämisvastuun säätäminen suoraan viidelle maakunnalle on kuitenkin varsin voimakas ohjaussäännös, joka merkittävästi rajoittaa itsehallintoa 13 maakunnan osalta. Sääntelyn ulottaminen koko pelastustoimeen voidaan nähdä rajoittavan itsehallintoa ehkä enemmän kuin olisi välttämätöntä, vaikka ensihoito onkin määrällisesti erittäin suuri osa toiminnoista. Muiden maakuntien valtuustojen toimivalta pelastustoimen osalta rajoittuisi järjestämisvastuullisen maakunnan kanssa tehtävän yhteistyösopimuksen hyväksymiseen.
- Valtiovarainministeriö näkee ongelmallisena sen, että pelastustoimen valtakunnallisten tavoitteiden valmisteluun ja niiden hyväksyntään osallistuvat vain pelastustoimen järjestämisvastuussa olevat maakunnat. Tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittava rahoitus puolestaan hyväksytään yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen kautta kussakin maakunnassa erikseen. Rahoituksesta päättäminen ilman aitoa mahdollisuutta osallistua sen avulla toteutettavien tavoitteiden valmisteluun saattaa vaikeuttaa maakuntien päätöksentekoa ja siten yhteisten ratkaisujen kehittämistä sekä hidastaa niiden käyttöä.
- Säännösten, joiden mukaan valtioneuvosto voi päättää yhteistyösopimuksen sisällöstä tai antaa niitä koskeva asetus, voidaan nähdä muodostavan toimintokohtaisen ohjausjärjestelmän, joka soveltuu huonosti maakuntien itsehallintoon. Tavoitteiden asettaminen valtion viranomaisten toimesta ja niiden lakisääteinen vieminen maakunnan omiin sopimuksiin rajoittaa voimakkaasti maakuntien mahdollisuuksia päättää toiminnastaan. Tämä muistuttaa merkittävästi tulosohjausta.
- Esimerkiksi palvelutasopäätöksen alistaminen käytännössä sisäministeriön vahvistettavaksi rajoittaa maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutasosta. Jos palvelutason näin tarkka ohjaus on todella tarpeen, olisi syytä harkita, että säädetään laissa suoraan palvelutasosta.
- Valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistaan laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät asiat. Esimerkiksi lakiehdotuksessa tarkoitettujen tietojärjestelmien muuttaminen tai niiden hankinnassa noudatettavat vaatimukset eivät välttämättä vastaa perustuslain 67 §:n tarkoitusta. Valtioneuvoston toimivalta päättää tulevien vuosien investointien rahoituksesta on ongelmallinen perustuslaissa säädetyn eduskunnan budjettivallan näkökulmasta. Valtioneuvosto ei voi päättää valtiontaloutta koskevien sitoumusten antamisesta ja niihin liittyvistä menopäätöksistä ennen eduskunnan hyväksyntää.
- Aluehallintoviraston tehtävänä olisi jatkossa ainoastaan tukea sisäministeriötä sille säädettyjen tehtävien hoitamisessa. Maakuntalain nojalla uudelle virastolle jäisi toimivalta tutkia yksittäisiä kanteluja, muttei oma-aloitteista valvontatoimivaltaa pelastustoimessa. Ehdotus laillisuusvalvontatehtävien siirrosta aluehallintovirastoilta ministeriötasolle ei vastaa valtiovarainministeriön näkemystä. Se hajauttaisi uuden viraston tehtäväksi kaavaillun laillisuusvalvonnan kokonaisuuden SM:n hallinnonalalla sektori- ja toimialakohtaiseksi valvonnaksi.
- Tiedonsaantioikeutta koskevaa sääntelytapaa (16 §) voidaan pitää perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön

	vastaisena. Tulkintakäytännön mukaan erityisesti henkilötietojen suojan kannalta tulee säätää lain tasolla mm henkilötietojen sisällöstä ja niiden sallituista käyttötarkoituksista. On kuitenkin välttämätöntä kehittää lainsäädäntöä niin, että viranomaisten velvoitteena on varmistaa toisten viranomaisten lakisääteisten tehtävien toteuttamisessa tarvitsemien tietojen saatavilla olo ja tietojen luotettavuus. Tämän vuoksi ehdotus on perusteltu ja sääntely tulisi yhdenmukaistaa tältä osin koko maakuntauudistuksessa. - Esitetty pelastustoimen järjestämisvastuun kohdentaminen viidelle maakunnalle ja toisaalta rahoituksen kohdentaminen 18 maakunnalle saattaa osoittautua haasteelliseksi esimerkiksi maakuntien yhteisten tiedonhallinnan ja tietojärjestelmien kehittämiskohteiden osalta. Pelastustoiminnan järjestämisessä tulisi huomioida perusteellisemmin ICT:n tarjoamat mahdollisuuden erilaisille toiminnan järjestämistavoille. Jatkovalmistelussa olisi selvitettävä tarkemmin ehdotettuun järjestämismalliin liittyviä riskejä ja eri toteutusvaihtoehtoja. - Uudistukseen liittyy esityksen sisällön ja aiheutuvien kustannusten näkökulmasta vielä useita epäselvyyksiä. Ainakin seuraavat asiat tulisi ratkaista jatkovalmistelussa: - Pelastustoimen määrittely ja tarkastelua erikseen ensihoidon ja ensivastetoimen sekä erikseen väestön suojelun ja muun palo- ja pelastustoimen osalta. - STM:n ja muiden valtion elinten pelastustoimen ensihoidon ja ensivastetoiminnan ohjaus ja valvonta (SM:n lisäksi) sekä tarvittavat säännökset - Palosuojelurahaston ja öljynsuojarahaston rahoituksen jatkuminen uudistuksen jälkeen - Pelastustoimen varautuminen suhteessa muiden julkisten viranomaisten varautumisvelvoitteisiin - vapaaehtoisen toiminnan puitteet jatkossa - Vapaaehtoisten palokuntien ja muiden tukemisesta sekä valtionavustuksilla hankitun omaisuuden edelleen siirtäminen (mm. varastorakennukset, kulkuvälineet).
Aluehallintovirastot	- Lausunnon antamista vaikeuttaa se, että hallinnon uudistuksen tässä vaiheessa on kuitenkin kokonaisuuteen liittyen runsaasti avoimia ja toistaiseksi linjaamattomia yksityiskohtia. - Aluehallintovirastot yhtyvät järjestämislakiluonnoksen yleisperusteluihin uudistuksen tarpeista ja tavoitteista. - Etelä-Suomen ja Lounais-Suomen aluehallintovirastot kannattavat pelastustoimen järjestämisvastuun määrittelemistä ehdotetun mukaisesti viidelle maakunnalle yhteistyöalueittain. Muodostuvat pelastuslaitokset (osana palvelulaitoksia) ovat silloin riittävän suuria samoin kuin keskenään jossakin suhteessa yhtä suuria. Nämä ovat oleellisia tekijöitä, jotta pelastustoimelle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Suuruuden hyötyjä ovat yhtenäisemmät palveluprosessit samankaltaisilla alueilla, tasavertaisemmat palvelut kansalaisille sekä mm. toimitilojen, kaluston ja henkilöstön tehokkaampi käyttö. Edelleen järjestelyssä pelastustoimen kansallisen ja kansainvälisen valmiuden kehittäminen voi tehostua. - Itä-Suomen, Lapin sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastot katsovat, että pelastuslaitokset ovat osa maakuntien kokonaisturvallisuutta, jolloin niiden hallintoa ja ohjausta ei pidä siirtää pois peruspalvelujen, valmiuden ja varautumisen maakuntakohtaisesta johtamisesta ja toiminnasta. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ei ota asiaan kantaa.

- Pelastustoimen rahoituksen määräytymisperusteen tulee olla muu kuin asukaslukuun perustuva rahoituslaskentamalli.
- Valtion tehtävät pelastustoimessa keskitetään järjestämislakiluonnoksessa käytännössä sisäministeriölle. Tulevalle valtion lupa- ohjaus- ja valvontavirastolle (työnimi LUOVA) esitetään pelastustoimen valvontatehtävä, palvelutason arviointitehtäviä sekä sisäministeriötä tukevia tehtäviä. Aluehallintovirastot esittävät, että järjestämislain valtion tehtäviä koskevat osuudet tarkistetaan vielä valtion keskus- ja aluehallintouudistuksessa sekä tulevan viraston tehtävien kokonaisuuden selkiytyttyä. Vaihtoehtona nyt esitetylle järjestämismallille on, että valtionhallinnon valtakunnalliset operatiiviset johtamis-, ohjaus-, yhteensovittamis- ja valvontatehtävät osoitetaan uudelle valtion virastolle (LUOVA) sisäministeriön ohjauksessa.
- Pelastustoimen substanssiasiantuntemusta tulisi olla sekä järjestämispuolella että tuottamispuolella maakunnan palvelulaitoksessa. Jos näin ei olisi ja kaikki substanssiosaaminen olisi palvelulaitoksessa, voisi tämä aiheuttaa sen, että todellista päätösvaltaa maakunnalle (järjestämisvastuuorganisaatio) säädetyissä asioissa käyttäisi palvelulaitos (tuottajaorganisaatio) ja sen henkilöstö. Malli saattaa lisätä pelastustoimen hallintohenkilöstön kuluja ja henkilövaikutusarvioinnissa esiintuodut säästöt voivat tämänkin takia jäädä saavuttamatta.
- Valtion ohjausroolin kasvattaminen pelastustoimessa on suotavaa ja mm. hallitusohjelman tavoitteiden mukaista. Liiallinen itsehallinto ei sovi pelastustoimeen, joka on turvallisuudesta vastaava ns. kriisiorganisaatio ja jossa mm. resursseja tulee tarvittaessa kyetä liikuttamaan maan eri osiin. Toimintamallit ja järjestelmät tulee olla yhdenmukaisia koko maassa. Kokemukset nykyisestä järjestelmästä, jossa on 22 eri tapaa toimia, puoltavat keskitetyimmän ohjauksen tarvetta.
- Järjestämislaissa ja pelastuslaissa on kiinnitettävä huomiota käsitteiden määrittelyyn ja selkeyteen, jotta esimerkiksi pelastustoimen tehtäväkenttä määritetään tarkasti ja täsmällisesti ja järjestämisessä tehtävät, vastuut ja toimivalta ovat selkeitä.
- Joiltakin osin esityksen vaikutusarviot vaikuttavat varsin kevein perustein laaditulta ja lähinnä myönteisiä puolia korostavilta. Esimerkiksi henkilöstöä koskevassa arvioinnissa tuodaan melko yksioikoisesti esille, että henkilömenoista voitaisiin hallinto- ja tukipalveluja yhdistämällä saavuttaa vuositasolla jopa 2,1 miljoonan euron säästöt ilman, että operatiivinen toiminta vaarantuisi. Tämä oletamus perustuu ilmeisesti ainakin osittain siihen, että kaikki nykyiset pelastusjohtajat, pelastuspäälliköt ja riskienhallintapäälliköt tekisivät vain hallintoon ja tukipalveluihin liittyviä työtehtäviä. Tämä ei varmaankaan täysin pidä paikkaansa ja näiden virkojen vähentämisellä olisi lähes varmuudella jonkinasteisia vaikutuksia myös operatiiviseen toimintaan ja sen järjestämiseen.
- Aluehallintovirastot pitävät tärkeänä, että järjestämislakiehdotuksen mukaisen ohjausjärjestelmän lisäksi pelastuslakia ja sen nojalla annettavia alempia normeja säädettäessä tulee riittävästi kiinnittää huomiota siihen, että pelastustoimen järjestelmästä saadaan valtakunnallisesti riittävän yhdenmukainen.
- Aluehallintovirastot ehdottavat järjestämislain muotoiluja siten, että myöhemmin pelastuslaissa voitaisiin säätää nykyistä lakia vastaavalla tavalla, että ”järjestämisvastuussa olevalla maakunnalla on pelastuslaitos”.

	- Nykyään Avien valvontarooli on aktiivinen eikä se perustu vain kanteluihin. Suunnitellussa mallissa [aluehallintovirasto] voisi valvoa pelastustoimen laillisuutta maakuntalain 10 § 2 momentin nojalla. Tämä tarkoittaisi sitä, että valvontaa voisi tehdä ainoastaan kantelujen perusteella. Toisaalta ehdotetun maakuntien rahoituslain 22 §:n mukainen uhkasakon voimalla puuttuminen mihin tahansa laissa tai sen nojalla säädetyn veloitteen noudattamiseen olisi pelastustoimen osalta aivan uutta. Nykyisin tällaista mahdollisuutta AVilla ei ole, koska kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettu laki ei koske pelastustoimea. Tältä osin järjestämislakiehdotuksen ja maakuntalakiehdotuksen mukainen [aluehallintoviraston] pelastustoimen valvontatehtävä ei ole sopusuunnissa rahoituslakiluonnoksen 22 §:n kanssa. Tulevan valtion uuden lupa-, ohjaus- ja valvontaviraston valvontatehtävä tulee tarkastella kokonaisuutena uudelleen myös yhdessä maakuntien rahoituslain valmistelun kanssa. Pelastustoimen järjestämislakiluonnoksen 12 § 3 momentin mukaan [aluehallintovirasto] laatii sisäministeriölle laillisuusvalvonnan yhteydessä saamiensa tietojen perusteella vuosittain raportin pelastustoimen palvelujen saatavuudesta. Jos [aluehallintoviraston] laillisuusvalvonta on tarkoitus jättää ainoastaan kantelujen kautta toteutettavaksi, on tällaisen raportin laatiminen mahdotonta. - Valtion pelastustoimen viranomaisten (sisäministeriö ja LUOVA) tehtävät tulevat muuttumaan ja lisääntymään niin paljon, että niistä selviytyminen lienee lähes mahdotonta nykyisillä voimavaroilla. Tätä asiaa ei ole esityksessä huomioitu lainkaan. - Asukaslukuperusteinen rahoitus ei takaa sitä, että yhdenvertaisuus pystyttäisiin turvaamaan. Pelastustoimen rahoituksessa on olennaista ottaa huomioon maakunnan palvelujen tarve ja taso, palvelutasopäätös, alueen infrastruktuuri ja riskit sekä ensihoito. Rahoitusjärjestelyjen onnistumisen arvioimiseksi ja muutoksen toteuttamiseksi tarvitaan siirtymäaika. - Palvelutason pitää olla riittävä, mutta mikä on palveluiden taso, mikä pitää saavuttaa? HE luonnoksessa todetaan, että ministeriön valvonta koskee myös tarkoituksenmukaisuutta mutta itse säännösmuutosta tämä ei selvästi ilmene. Toteutunut palvelu pitää olla läpinäkyvästi todennettavissa ja peilattavissa päätettyyn palvelutasoon.
Rajavartiolaitoksen esikunta	- Nyt voimassa olevien yhteistoiminnan ja virka-aputoiminnan järjestelyiden osalta on yhtenä haasteena ollut yksityiskohtien sopiminen useiden pelastuslaitosten kanssa. Tästä näkökulmasta ehdotetun lain mukainen siirtyminen 22:sta eri pelastuslaitoksesta viiden maakunnan järjestämään pelastustoimeen selkeyttäisi kokonaisuutta. - Yhteistyön ja -toiminnan sujuvuuden sekä strategisen suunnittelun kannalta tärkeänä on pidettävä sisäministeriön ohjaus- ja koordinaatiovastuun toteuttamista, mikä helpottaisi ja samalla myös varmistaisi esimerkiksi Rajavartiolaitoksen toimintaa koskevien tai siihen vaikuttavien toimintojen valtakunnallista yhteensovittamista pelastustoimen kanssa. Todettakoon samalla että Rajavartiolaitoksessa toteutettu organisaatiomalli, jossa Rajavartiolaitoksen esikunta toimii Rajavartiolaitoksen johtoesikuntana ja samalla myös sisäministeriön rajavartiostona, on osoittautunut erityisen onnistuneeksi. - Lopuksi mainittakoon vielä hallitusohjelman kirjaus merellisten ympäristöonnettomuuksien operatiivisen johtovastuun siirrosta ympäristöministeriön hallinnonalalta sisäministeriön hallinnonalalle. Siirron suunnittelu ja

	toimeenpano tulee edellyttämään saumatonta yhteistyötä sekä rajavartio-osaston ja pelastusosaston välillä että Rajavartiolaitoksen ja pelastustoimen toimialalla kokonaisuudessaankin, koskien muun muassa valmiussuunnittelua ja varautumista, kalustoa, hankintoja sekä strategista suunnittelua ja toiminnan kehittämistä.
Sisäministeriön poliisiosasto	- Poliisiosasto kiinnittää huomiota siihen, että kokonaisuus jää osittain hahmottamatta koska monesta asiasta on tarkoitus säätää tarkemmin asetuksella. Esimerkiksi päätöksentekoon liittyvät asetukset olisi ollut tarkoituksenmukaista valmistella yhtäaikaaisesti hallituksen esityksen kanssa jotta kokonaisuuden arviointi olisi ollut mahdollista. Samalla tavalla erilaiset suuremmiksi kokonaisuuksiksi koottavat palvelut on erityisen tärkeässä roolissa, joten jatkovalmistelussa tulisi tähän kiinnittää erityistä huomiota. Sisäministeriölle asetetaan ehdotetussa lainsäädännössä paljon velvoitteita, jotka koskevat esimerkiksi ohjausta, neuvotteluja ja asioiden seuranta. Koska valmisteluaineistosta ei selkeästi ilmene, miten sisäministeriö aikoo vastata näihin edellä kerrottuihin muutoksiin, tulisi asiaan kiinnittää erityistä huomiota jatkovalmistelussa. - Kokonaisuutena maakuntauudistuksen mukanaan tuoma hallinnollinen malli jää pelastustoimen osalta epäselväksi. Mitä uudistus tuo kokonaisuutena pelastustoimelle ja sisäministeriölle ei käy ilmi tästä lausuntomateriaalista. Ohjaus- ja hallintomalleihin liittyy olennaisesti myös raha tulosohjauksen mekanismina. Näin ollen uudistuksen kokonais kuvan muodostaminen on vaikeaa ja ohjausmallien käytännön toimivuutta on mahdoton arvioida. - Todellinen mahdollisuus valtakunnalliseen yhdenmukaistamiseen ja vaikuttamiseen sisäministeriönä valtioneuvoston kokonaisuudessa jää epäselväksi. Ohjausmallit ovat olennaisia myös palveluiden kokoamisessa suurempiin kokonaisuuksiin. Poliisiosasto pitääkin tärkeänä, että myös kokoamisen osalta hallintomalli/päätöksentekomalliin kiinnitettäisiin erityistä huomiota. Nyt päätöksentekomallit vaikuttavat olevan epäselviä ja hallinnollisesti raskaita. On tärkeää että tulevaisuudessa kaikilla viranomaisilla on mahdollisuus tehdä päätöksiä ja linjauksia yhteisissä projekteissa samanaikaisesti hyvän lopputuloksen saavuttamiseksi.
Hätäkeskuslaitos	- Hätäkeskuslaitos pitää kannatettavana asiana suurempiin pelastuslaitoksiin siirtymistä, koska tämä todennäköisesti yhdenmukaistaisi pelastustoimen toimintamalleja ja helpottaisi pelastustoimen ja Hätäkeskuslaitoksen yhteistyötä, koska sopijapuolia ei pelastustoimen puolelta olisi enää niin suurta määrää kuin nykyisin.
Hämeen ELY-keskus	- Pelastuslaitos tulisi säilyttää maakunnallisena organisaationa jokaisessa 18:ssa maakunnassa ottaen huomioon pelastuslaitosten alueellinen rooli kemikaalien turvallisen käytön valvonnassa. Tämä on tärkeää kemikaalionnettomuuksien ehkäisemiseksi, yhteistyön jatkuvuuden turvaamiseksi, paikallistuntemuksen säilyttämiseksi ja kemikaaleja koskevan ennaltaehkäisevän työn laadun takaamiseksi. - Valtion mahdollisuus osallistua pelastustoimen häiriötilanteiden vastekyvyn kehittämiseen rahoittamalla esimerkiksi erikoiskalustoa on kannatettavaa. Esityksessä ei kuitenkaan ole huomioitu kuntien varautumisen tukemista. Se tulisi huomioida viimeistään myöhemmin annettavassa pelastuslaissa.
Kuntaliitto	- Kunnilla on tulevaisuudessakin keskeinen rooli turvallisuuden kehittämisessä ja ylläpitämisessä. Kunnilla on laajaa yhteistyötä turvallisuusviranomaisten sekä järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. Tärkeää on varmistaa, että muutostilanteessa poikkihallinnollinen yhteistyö ja luodut hyvät käytännöt ja toimintamallit toimintojen

	yhteensovittamisessa sekä päätöksentekoa että suunnittelua koskien säilyvät, ja että yhteistoimintojen kehittäminen jatkuu. - Vastaavalla tavalla, kun kunta tarvitsee turvallisuustoimintojensa suunnittelussa ja mitoituksessa turvallisuusviranomaisen tuottamia tietoja, tarvitsevat turvallisuusviranomaiset kuntien tietoja turvallisuusympäristön muutoksia seuratessaan sekä ennakoidessaan tarvittavia toimenpiteitä. - Pelastuslaitosten ja kuntien eri toimialojen eri tehtävien keskinäiset yhteydet ovat vahvoja ja kiinteä yhteistyö on turvattava jatkossakin. Erityisen tärkeää on yhteistyö rakennusvalvonnan kanssa, mutta merkittäviä ovat myös kuntatekniikka, kaavoituksen ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen ja opetustoimi. - Riippumatta pelastustoimen maakunnallisen organisaation muodosta on pelastustoimen asiantuntijapalvelut järjestettävä siten, että ne ovat paitsi kaikkien kuntien myös kaikkien maakuntien käytettävissä. - Vaikuttaa siltä, että lakiesityksen keskeinen tavoite on muodostaa perusteet sellaiselle viiden pelastuslaitoksen järjestelmälle, joka toimisi aiempaa tiukemmassa sisäministeriön ohjauksessa. Tavoite on jo sellaisenaan ristiriidassa sote- ja maakuntalakien itsehallintoa korostavien kirjausten kanssa. - Valtionohjauksen tulisi kohdistua vain strategiselle ja rakenteelliselle tasolle ja palveluita koskevat operatiiviset ammatillista ja alueellista asiantuntemusta edellyttävät asiat tulisi jättää maakuntien omaan päätösvaltaan. Väärällä tasolla toteutettu valtionohjaus vaarantaisi vakavasti niitä lähtökohtia, joiden puitteissa maakunnat voisivat tuottaa erittäin toimivia ja joustavia sekä alueelliset piirteet huomioivia varautumisen ja turvallisuustyön palveluja. - Pelastuslaitokset ovat organisoineet Kuntaliitto Palvelut Oy:n yhteyteen Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston, jonka puitteissa pelastuslaitosten palveluita on pystytty kehittämään ja yhdenmukaistamaan. On valitettavaa, että esitys tarkoitushakuisuudessaan ylenkatsoo verkostomaisen yhteisen työskentelyn mahdollisuuksia ja keskittyy normipohjaiseen ohjausvälineistöön, joka on vain pieni osa toiminnan kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen kokonaisuutta. - Maakunnan rahoituslaissa esitetty laskennallinen kapitaatiomalli merkitsisi erittäin merkittävää rahoituksen siirtoa harva-alueilta eteläiseen Suomeen. Tämä rikkoisi voimakkaasti pelastustoimen palvelujen yhdenvertaista saatavuutta sekä lähipalveluperiaatetta. -Kuntaliitto on huolissaan siitä, että luonnoksessa käynnistämiskustannuksiksi (yhteisen ICT-teknologian käyttöönotto, palkkojen harmonisointi ja muut uudistuksen käynnistämiseen liittyvät kustannukset) kirjatut kustannusvaikutukset ovat merkittävältä osin pelkkien muutuskustannusten sijasta pysyviä sopeutustarvetta tuottavia muutoksia. - Pelastustoimen järjestäminen 18 maakunnalliseen pelastuslaitokseen on parempi ratkaisu kuin sen säätäminen viiden maakunnan tehtäväksi. Lainsäädännössä on kuitenkin pelastuslaitosten määrästä riippumatta turvattava pelastuslaitosten mahdollisuus toimia ensihoidon palveluntuottajina.
KT Kuntatyönantajat	- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä sekä aluehallinnon uudistusta koskevien keskeisten lakien valmistelussa ei näyttäisi syntyvän missään vaiheessa ennen eduskuntakäsittelyä tilannetta, jossa sote- ja maakuntauudistusta koskeva peruslainsäädäntö, valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja maakuntien muita tehtäviä koskeva lainsäädäntö olisivat

	arvioitavana yhtä aikaa. - Peruseriaate esityksessä tulee olla, että se kunnioittaa kaikkien maakuntien itsehallinto-oikeutta. - Alueellisten pelastuslaitosten määrä ja aluejako tulee olla sama kuin mitä maakuntaudistuksessa tulee maakuntien lukumääräksi. Pelastustoimen järjestämisvastuun säätäminen vain viiden maakunnan tehtäväksi kasvattaa kiistatta palkkaharmonisointikuluja, jotka tulisi rahoittaa pelastustoimen omalla rahoituksella. - Laissa tulee olla myös mahdollista, että maakunnat, niin yhdessä sopiessaan, voivat muodostaa yhteisen pelastuslaitoksen tai yhteisen toiminnon (esim. tilanhuone), joka palvelee usean maakunnan aluetta. - Maakuntien itsehallinnon kannalta erityisen ongelmallista on, että palvelutason määrittämiseen jää kaikilla maakunnilla vain rajoitetut mahdollisuudet. - Lainsäädäntö tulisi valmistella siten, että jokaisen maakunnan pelastuslaitos voisi jatkossakin suorittaa kiireellisiä ensihoitotehtäviä ja kiireellisiä ensivastetehtäviä sen mukaan kuin sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten kanssa erikseen sovitaan. - Pelastustoiminnan johtamisessa on asioita, jotka tulisi keskittää. Mutta tämä keskittäminen tulee tehdä maakuntien yhteistyön perusteella eikä ulkopuolisen ohjauksen perusteella. - Pelastuslain uudistaminen tulee toteuttaa siten, että uudistettu pelastuslaki tulee voimaan yhtä aikaa koko maakuntaudistuksen kanssa. - Pelastustoimeen liittyvän henkilöstöpolitiikan kuten myös strategisen johtamisen tulee perustua ko. maakunnan omaan ohjaukseen. Pelastustointa koskevat henkilöstöpolitiikkalinjaukset eivät voi olla erilaisia kuin muiden siirtyvien henkilöstöryhmien osalta. Pelastustoimen uudistamiseen liittyvillä toimenpiteillä ei saa vaarantaa tulevan maakuntakonsernin HR-politiikan yhtenäisyyttä. - Maakunnallisten pelastuslaitosten yhteistyön varmistamiseksi tulee pelastuslaitoksilla olla mahdollisuus olla mukana pelastuslaitosten yhteistyöverkostossa, jossa voi olla myös mukana maakuntatyöntantajia edustava taho.
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL	- JHL kannattaa pelastustoimen kehittämistä, mutta katsoo, että pelastustoimen siirtäminen 5 maakunnan järjestämisvastuulle ei ole toimiva ratkaisu. Pelastustoimen kiinteä yhteys päivystysjärjestelmään ja – vastuuseen edellyttäisi pelastustoimen organisoitumista järjestämisvastuun osalta samoille 12 maakunnalle, jotka vastaavat ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämisestä. Käytännössä pelastustoimi hoitaa lähes kaikki välittömät ensihoitotehtävät koko Suomen alueella, jotka ovat kiinteästi yhteydessä laajaan päivystykseen. - Koulutusjärjestelmästä ei saa tulla sellainen, että aiheuttaa kenellekään esteitä edetä uralla tai kehittyä tehtävissä. Sopimuspalokuntajärjestelmän kehittäminen ei saa ajaa oman järkevästi organisoidun toiminnan edelle. - Pelastuslaitosten toimintakyvyn turvaamisen on oltava kaikessa ensisijainen tavoite. - Hälytystehtävien jakaantuminen eri vuorokauden ajoille ei saa johtaa siihen, että onnettomuuden sattuessa pelastustoimi voisi hoitaa tehtävänsä eri tavalla riippuen vuorokauden ajasta. - Pelastustehtävään ei aina saada tarvittavaa ammattitaitoista miehistöä, jos se perustuu vapaaehtoisuuteen. Vapaaehtoistyö ja sopimuspalokunnat voivat tukea pelastuslaitosten toimintaa, mutta ne eivät voi ottaa vastuuta

	pelastustoimesta. - Kaikissa alaa koskeissa muutoksessa tulee noudattaa hyvää henkilöstöpolitiikkaa. Henkilöstöpoliittisten periaatteiden tulee koskea samalla lailla sekä virkasuhteista että työsopimussuhteista henkilöstöä. Uudistus ei saa johtaa nykyistä laajempiin työssäkäyntialueisiin. - Jos pelastustoimi organisoidaan 5 maakunnan järjestämistä vastaavalle ja se toimii kaikkialla usean maakunnan laajuisesti, tulee sisäisen toiminnan organisoinnista helposti monimutkaista. - Julkisen vallan käyttö ja varautuminen tulee olla maakunnan käsissä suoraan, ei sopimus pohjaisesti. - henkilöstön asemasta on säädettävä niin, että henkilöstön työskentelypaikka ei olennaisesti muutu nyt, eikä tulevaisuudessa. Työssäkäyntialueeksi ei voi muodostua koko järjestämistä vastuussa oleva maakunta, vaan sen tulee säilyä nykyisenä. Mikäli henkilö liikkuu pelastustehtävissä esimerkiksi varalla ollessaan usean maakunnan alueella, tulee tällaiset tilanteet aina katsoa työmatkoiksi, jotka korvataan ja lasketaan työajaksi normaalin nykykäytännön mukaan. - Lakiehdotuksella ei sinänsä katsota olevan vaikutuksia pelastustoimen henkilöstön tai kaluston sijoittumiseen tai nykyiseen paloasemaverkkoon. Tästä tulisi säätää järjestämistä vastuussa olevia maakuntia velvoittavasti.
Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty ry	- Jyty kannattaa pelastustoimen järjestämistä esityksen esittämällä tavalla viiden järjestämistä vastuussa olevan maakunnan toimesta. - Järjestämis lain perusteena ei kuitenkaan saa olla yksinomaan henkilöstömenoista säästäminen. On ensiarvoisen tärkeää, että palvelulaitosten palveluksessa on riittävä määrä riittävän osaamisen omaavaa esimieskuntaa huolehtimaan henkilöstön työturvallisuudesta ja työtehtävien turvallisesta hoitamisesta. On varmistettava, että henkilöstöä ja esimieskuntaa on riittävästi myös pienissä yksiköissä kaikkien maakuntien alueella syrjäisimmillään seuduilla. Palvelulaitosten on huolehdittava nykyisen paloasemaverkoston ylläpitämisestä ja riittävästä miehityksestä niissä, niin pelastushenkilöstön, kuin ensihoitotehtävissä olevien osalta. - Tukipalveluiden tulee säilyä palvelulaitosten omana toimintana, takaamaan riittävän pelastusalan asiantuntemuksen tukipalvelujen tuottamisessa. - Jytyn mielestä on hyvä, että suuremmilla alueilla voidaan paremmin yhdenmukaistaa työvuorosunnittelua ja henkilöstön yhdenvertaista kohtelua maan eri puolilla. Tämä ei kuitenkaan saa johtaa henkilöstön ja esimieskunnan systemaattiseen vähentämiseen. On huolehdittava henkilöstön koulutustarpeista ja urapoluista niin pelastustoimen, kuin ensihoidon osalta.
Suomen pelastusalan keskusjärjestö SPEK	- SPEK pitää esitystä pääosiltaan hyvänä ja yhtyy käsitykseen siitä, että pelastustoimen siirto maakuntien järjestämistä vastuulle sekä toiminnan ohjauksen, erityisesti valtakunnallisen koordinaation kehittäminen ovat perusteltuja uudistuksia. Esitys pelastustoimen siirtämisestä viiden maakunnan hoidettavaksi on perusteltu ja toisi yhtäältä tavoiteltuja mittakaavaetuja suhteessa nykyiseen 22 aluelaitoksen järjestelmään. - Suurempi pelastuslaitoskoko mahdollistaa tehokkaamman ura-suunnittelun ja tehtäväkierron sekä mm. hallinnointikulujen pienentämisen. SPEK pitää kuitenkin haasteellisena lain perusteluissa olevaa viittausta erityisesti palopäälystön karsimiseen.

	- Palokuntien ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden hyödyntäminen ja resurssin kehittäminen antavat myös mahdollisuuksia turvata nykyinen palveluntarjonta tai jopa tehostaa sitä. Tässä yhteydessä on kuitenkin varottava vakinaisen henkilöstön ja sopimus-henkilöstön asettamista vastakkain sekä välttää ajatusta vakinaisen henkilöstön korvaamisesta vapaaehtoisilla. - Mikäli pelastustoimen palveluiden tuottaminen avataan myös liiketaloudellisesti toimiville toimijoille (yrityksille), on tärkeää täsmentää kaupallisen sekä järjestölähtöisen palvelutarjonnan suhdetta, hankintamenettelyä sekä vaatimuksia, joilla palveluiden saatavuus ja edelleen pelastustoimen palvelut turvataan myös vakavammassa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Sopimuspalokuntatoiminnan tarkastelu puhtaasti tilaaja-tuottaja -suhteena voi vaarantaa nykymuotoisen palokuntajärjestelmän ja sen myötä saatavat voimavarat. - SPEK esittää hallituksen esityksessä sopimuspalokuntaa koskevaan määrittelyyn lisättäisiin yhdistyksen muotoon perustettu vapaapalokunta tai muu pelastuspalvelua harjoittava yhdistys tai vastaava yhteisö. Tämä olisi perusteltua ottaen huomioon vallitsevat käytännöt, esim. meripelastus- ja lentopelastusyhdistystoiminnassa. - Ottaen huomioon kuntien keskeisen roolin rakentamisessa ja maankäytössä, tiestön ja muun infrastruktuurin ylläpitäjinä, vesi-, lämpö- ja energiahuollon sekä ateria- ja sivistyspalveluiden, pitää SPEK tärkeää, että kunnat ja yhteistoiminta kuntien kanssa huomioidaan maakunnallisia palvelutasopäätöksiä valmisteltaessa. Sama koskee myös muita pelastustoimintaan tai varautumiseen liittyviä toimijoita. Yhteistoiminnasta sekä siihen liittyvistä prosesseista olisi siksi perusteltua kirjata järjestämislakiin. - Hallituksen esityksessä palvelutaso esitetään perustettavaksi maakunnalliseen riskinarvioon sekä valtakunnallisiin tavoitteisiin. Vastuu tavoitteiden valmistelusta sekä viimekätinen päätävä on sisäministeriöllä. SPEK pitää esitystä hyvänä ja konkreettisenä keinona edistää yhdenmukaisia käytäntöjen luomista koko alalle. - SPEK esittää, että termiä "pelastustoimen omavalvontaohjelma" muutettaisiin. Nykykäytännöissä omavalvonta viittaa omatoimisen varautumisen ohjaamiskäytäntöihin, mikä voi aiheuttaa sekaannusta. Toiminnan itsearviointi- tai laadunhallintaohjelma voisi olla osuvampia termejä myös säädöksen sisällön osalta. - Varautumisvelvoite ja koko pelastustoimen rooli niin varautumisen kuin häiriötilanteiden hallinnan kannalta on keskeinen ja SPEK toivoo, että sitä vielä täsmennetään ja että tässä yhteydessä otettaisiin myös kantaa pelastustoimen suhteesta kuntiin ja niiden varautumiseen.
Suomen palopäälystöliitto	- Lausuntoaan varten liitto keräsi jäsenistönsä käsityksiä kyselyllä ja sai 270 vastausta 21 pelastustoimen alueelta. - Pelastustoimen järjestämistä koskevien päätösten vaikutusta palveluiden yhdenvertaisuuteen ja taloudellisuuteen tulee arvioida ja tarvittaessa päätöksiä tulee voida muuttaa. - Kaikilla pelastustoimen alueilla tulee olla riittävä, pelastustoimelle kohdennettu rahoitus, joka perustuu alueen riskeihin ja palvelutarpeeseen. (Lähes kaikki vastaajat pitivät vain asukaslukuun perustuvaa rahoitusmallia huonona.) - Tilaaja-tuottaja-malli lisää hallintoa eikä sovellu pelastustoimen palveluiden tuottamiseen, koska palveluissa ei ole aitoa kilpailua. (Vastauksissa mallin hyväksi puoleksi nähtiin se, että tuottajalla on selkeä käsitys tehtävistä ja mitä sen palveluista odotetaan. Huono puoli on sen sijaan se, ettei pelastustoimen palveluilla ole aitoja markkinoita. Ulkoiselle

	asiakkaalle suunnatuissa palveluissa kuntakentällä on tilaaja-tuottaja-mallista pitkä kokemus ja suuret kaupungit (esim. Espoo ja Tampere), joissa tätä on toteutettu, ovat purkaneet rakenteen tehottomana.) - Pelastustoimen kannalta merkittäviä hankintoja ei saa lykätä perustettavalle uudelle organisaatiolle. - Valtakunnallisen yhdenmukaisuuden ja alueellisten erityispiirteiden väliltä tulee löytää kultainen keskitie molempien huomioimiseen. (Liiton jäsenistö hajaantui vahvasti kysymyksessä: "Jos vahvan maakuntahallinnon ja vahvan valtakunnallisesti keskitetyn ohjauksen välillä on ristiriita, kumman periaatteen tulisi olla vahvempi?". Pelastustoiminnan ja ensihoidon palveluissa alueellisten erityispiirteiden tulisi määritellä palveluntuotantoa voimakkaammin kuin valtakunnallisen yhdenmukaisuuden. Valvontatoiminnan, turvallisuusviestinnän ja varautumisen osalta valtakunnallista yhdenmukaisuutta korostettiin kuitenkin enemmän.) - Pelastustoimen tulee olla edustettuna myös palveluiden järjestämispuolella ja sillä tulee olla päätösvalta omasta palvelutuotannostaan.
Suomen Palomiesliitto SPAL ry	- Luonnoksessa on huomioitu erinomaisesti hallitusohjelman pelastustoimea koskevat tavoitteet sekä pelastustoimeen kohdistetut <i>Sisäisen turvallisuuden selonteon</i> ja pelastustoimen strategia-asiakirjassa julkaistut tavoitteet. - Pelastustoimi tarvitsee valtakunnallisia ja yhdenmukaisia toimintamalleja. Tämä onnistuu vain, mikäli pelastustoimea johdetaan aidosti ja koordinoitusti yhdestä paikasta eli sisäministeriöstä käsin. Tältä osin esitetty lakiluonnos tulee parantamaan ja selkeyttämään pelastustoimen johtamista, johtosuhteita sekä valvontaa. - Pelastustoimi ei ole saanut luotua valtakunnallisesti riittävän yhtenäisiä toimintamalleja. Pelastustoimen alueet ovat henkilöstön määrien sekä budjettiansa osalta osin huomattavan erikokoisia. Tästä on seurannut mm. pelastustoimen palvelujen saatavuuden eriarvoistumista kansalaisiin nähden. Pelastustoimen sisällä puutteena on mm. työurien kehittämiseen liittyvä yhdenvertaisuuden puute eri laitosten välillä. Pelastustoimen järjestämisvastuun keskittäminen viidelle maakunnalle on perusteltua ja kannatettavaa. - Isommat alueet mahdollistavat työurien kehittämisen ja kykenevät paremmin toteuttamaan ja kehittämään alalla tarvittavaa koulutusta. Myös varautuminen suuronnettomuuksiin sekä kriisitilanteisiin paranisi. - Pelastustoimen järjestämisvastuun keskittäminen suuremmille alueille ei heikennä, saati poista pelastustoimen palveluja, kuten julkisuudessa on lausuntokierroksen aikana joissain yhteyksissä ja puheenvuoroissa todettu. SPAL:n käsitys on, että pelastustoimen uudistamisella ei ole tarkoitus puuttua olemassa olevaan asemaverkostoon tai operatiivisen henkilöstön määrään ainakaan sitä vähentämällä. Tällöin alueelliset palvelut eivät tule katoamaan tai heikentymään, päinvastoin tulee tilaisuus jopa parantaa niitä. - Ensihoidon kytkeminen on sen ja pelastustoimen synergiaetujen johdosta ensiarvoisen tärkeää myös jatkossa. - SPAL toteaa, että on selvää, että työmarkkinaosapuolten keskenään sopimat asiat, työpaikkakohtaiset tai edes työnjohtomääräyksiin liittyvät asiat eivät kuulu miltään osiin nyt lausunnolla olevaan pelastustoimen järjestämislakiin (viittaus 2 §:n perusteluihin). Tämän tulisi koskea myös järjestämislakiluonnoksen perusteluja.
Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry	- SSPL pitää pelastustoimen järjestämislakia pääosin hyvänä ja perusteltuna. Sisäministeriön entistä vahvempi ote muutosprosessista ja tulevien maakunnallisten pelastuslaitosten toiminnasta on tervetullut.

	- SSPL muistuttaa siitä, että pelastustoimen voimavarana sopimuspalokunnat ovat keskeisessä roolissa pelastustoimen operatiivisten palvelujen tuottajana, mikä tosiasia ei kuitenkaan millään tavalla ilmene tämän lausunnon kohteena olevan pelastustoimen järjestämislain luonnoksesta sen nykyisessä muodossa. Tästä puutteesta johtuen alan ulkopuolinen taho ei ilman lakiesityksen ulkopuolelta tulevia virikkeitä saa vääristymätöntä kuvaa pelastustoimen tosiasiallisen palvelutuotannon todellisesta kokonaisrakenteesta. - Käsitettä "sivutoiminen" on harhaanjohtavasti käytetty. Perusteluihin ja mieluiten myös itse lakiin tulisi kirjata määrite, että sopimuspalokunta on palokunta, jonka henkilöstö sivutoimisesti mutta sopimusperusteisesti tuottaa pelastustoimen palveluita. - Lakiin tulee sisällyttää toteamus, että sopimuspalokunnat muodostavat maamme pelastustoimen rakenteellisen osan - Lakiin tulisi selkeästi kirjata sääntö, että sopimuspalokuntien henkilöstö katsotaan sopimuspalokunnan järjestämis muodosta ja mahdollisesta palkkauksesta riippumatta olevan suoraan työsuhteeseen rinnastettavassa suhteessa pelastuslaitokseen silloin, kun henkilö suorittaa pelastustoimen toimialaan kuuluvia tehtäviä. - Hälytyskelpoisten sopimuspalokuntalaisten lukumäärä näyttää olevan laskussa. Näin ollen sopimuspalokuntien jatkuvuuden turvaaminen on tulevaisuudessa pelastusalan eräs keskeinen yhteiskunnallinen tehtävä. Lakiin tulisi kirjata pelastustoimelle sopimuspalokuntien tuki- ja kehittämisvelvoite. - Perusteluosassa on virheellisiä numerotietoja sopimuspalokuntien ja hälytyskelpoisten jäsenten määrästä. - Sopimushenkilöstön saatavuus etenkin työaikana on monella pelastustoimen alueella kriittinen tekijä. Näin ollen on kehitettävä mekanismeja, joiden avulla sopimushenkilön irrottautumista varsinaisesta ansiotyöstään helpotetaan siinä, missä se on ansiotyötehtävien luonteen osalta teknisesti mahdollista. SSPL on aikaisemminkin ehdottanut tutkittavaksi järjestelyä, jonka kautta sopimushenkilön työnantajalle voitaisiin maksaa kohtuullinen korvaus menetyksestä, jonka henkilön poissaolo varsinaiselta työpaikaltaan aiheuttaa työnantajalle.
Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto	- Pelastusjohtajat eivät lausu pelastuslaitosten määrästä, koska pelastuslaitosten määrässä tulee ottaa huomioon ensihoidon järjestämistä koskeva ratkaisu. - Maakunnan varautumisen yhteensovittaminen tulisi osoittaa pelastuslaitoksen tehtäväksi. Pelastuslaitoksilla on vahvaa osaamista varautumisen yhteensovittamisessa sekä kuntien varautumisen tukemisessa. Lisäksi pelastuslaitos toimii maakunnan yhteisenä turvallisuus-viranomaisena, jonka suorituskyky on suunniteltu ja mitoitettu kaikkiin turvallisuustilanteisiin päivittäisistä tehtävistä poikkeusoloihin asti. - Lainsäädännössä on varmistettava pelastuslaitosten mahdollisuus tuottaa in-house -periaatteella terveydenhuollon kanssa sovitulla tavalla ensivaste- ja ensihoitopalveluja. Yhteistyö mahdollistaa sisäisen turvallisuuden osa-alueella laajan viranomaisten välisen synergian sekä alueellisten tarpeiden mukaisen palveluvalikoiman. - Maakunnallisen pelastustoimen rahoitus on turvattava. Maakunnan rahoituslakiesitykseen kirjatulla kapitaatioperiaatteella olisi voimakkaita kielteisiä vaikutuksia palveluverkon kattavuudelle sekä palvelujen yhdenvertaisuudelle. - Palvelujen mitoitus tulee toteuttaa riskiperusteisesti ottaen huomioon sisäisen turvallisuuden muuttuvat uhkatasot,

	toimintaympäristön riskikehitys sekä toiminta eri turvallisuustilanteissa. - Uudistuksen tulee vahvistaa palvelutuotannon kehittämisen edellytyksiä. Pelastustoimen rakenteiden uudistaminen sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä on toimialan palvelujen kehittämisen kannalta perusteltua ja oikea-aikaista. Pelastusjohtajat ovat sitoutuneita pelastustoimen palvelujen monipuolistamiseen sekä ennakkoluulottomaan kehittämiseen nykyisiä asiakkuuksia unohtamatta. - Pelastuslaitokset ovat sitoutuneita lähipalvelujen tuottamiseen kattavasti ja harvaan asutut alueet mukaan lukien. Pelastusjohtajat katsovat, että harva-alueiden turvallisuuspalveluja ei enää voi heikentää. - Pelastustoimen toimialaosaaminen tulee sijoittaa riittävällä vahvuudella palveluja järjestävälle tasolle maakunnan konsernihallintoon, ei ainoastaan palvelulaitokseen. Tällä voidaan turvata edellytykset varautumisen yhteensovittamiseen sekä pelastustoimenpalvelujen tuottamiseen maakunnallisissa tehtävissä sekä maakuntaa suuremmilla alueilla. - Pelastusjohtajat esittävät siirtymistä kaksipuoliseen sisäministeriön ja pelastuslaitosten muodostamaan johtamisjärjestelmään. Tämä selkeyttäisi johtamista ja mahdollistaisi tehokkaan johtamisen sekä yhteisen tilannekuvan kaikilla johtamisen tasoilla. - Valtakunnallisia erityistehtäviä on erityisrahoituksen kautta tarkoituksenmukaista ohjata yksittäisille pelastuslaitoksille. Valmiudet pelastuslaitosten keskinäiseen yhteistyöhön ja verkostomaiseen työskentelyyn ovat kehittyneet erittäin hyväksi pelastuslaitosten kumppanuusverkoston toiminnan myötä. - Pelastusjohtajat kiinnittävät huomiota siihen, että luonnoksessa esiintyy horjuvuutta termien pelastustoimi ja pelastuslaitos käytössä. Järjestävän maakunnan ja maakunnan rooleja esittäessä tulisi pyrkiä siihen, että lukijalla olisi koko ajan selkeä tieto siitä, viitataan ko tekstikohdassa järjestävään maakuntaan vai muuhun maakuntaan. - Pelastusjohtajien näkemyksen mukaan luonnos ei määrittelystään huolimatta pitäydy pelkäästään hallinnollisen lain tasolla, vaan sen sisältövaikutukset yltyvät esimerkiksi rahoitukseen ja pelastustoiminnan valmiuden mitoittamiseen, ja näiden kautta hyvin konkreettisesti pelastuslaitosten palvelutuotannon toteutukseen, laatuun ja kattavuuteen. Näiltä osin esityksen arvio lain yhteiskunnallisista vaikutuksista on epätarkka. - Esityksen mukaan nykyisten pelastuslaitosten henkilöstö siirtyisi vanhoina työntekijöinä nykyisin ehdoin järjestävän maakunnan palvelukseen. Myös pelastustoimen kalusto siirtyisi maakuntien omistukseen. Kuntien omistamat kiinteistöt (esim. paloasemat) jäisivät kuntien omistukseen ja maakunta vuokraisi ne kunnilta. Ehdotukset vaikuttavat toimivilta ja noudattavat edellisen pelastustoimen uudistuksen (2004) linjauksia.
Terveyspalvelualan Liitto	- Terveyspalvelualan Liiton näkemyksen mukaan ensihoitopalvelu on terveydenhuoltopalvelu, josta tulisi säätää terveydenhuoltoa koskevissa laeissa. Ensihoidosta ei tule säätää ollenkaan erityispykälä pelastustoimen järjestämislakiin. Ensihoidon ollessa olennainen osa terveydenhuoltoa, sitä tulee edelleen kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon sisällä yhtenä sen kiinteänä sisältöosana siten, että monituottajamallin säilyminen taataan hallitusohjelman mukaisesti myös tällä markkinalla. - Nyt ehdotettu malli järjestämistä vastuusta viidellä pelastusalueella ja ensihoito osana pelastustointia, ei tue

	monituottajamallia. Oman tuotannon preferoiminen vaarantaa monituottajamallin toteutumisen käytännössä, ottaen huomioon, että tässä tilanteessa yksityisen tai kolmannen sektorin tuotantokapasiteetin olemassaolo riippuu palvelulaitoksen tekemistä kilpailutusratkaisuisista – tuotetaanko itse vai kilpailutetaanko palveluita? - Lain valmistelussa on laiminlyöty täysin yritysvaikutusten arviointi. Lakiehdotus tehty julkisen palveluntuottajan ehdoilla, ei laadukkaan ja kustannustehokkaan ensihoidon ehdoilla. - Terveyspalvelualan Liitto näkee, että ehdotuksen mukaiselle viiden (5) maakunnan mallille on perusteena vain pyrkimys välttää kilpailutilanne yksityisen sektorin kanssa – samalla tällä markkinalla vesitty sote-uudistuksen keskeinen tavoite: mahdollisuus hallita kustannusten nousua.
Med Group Oy	- Näkemyksemme mukaan ensihoitopalvelu on terveydenhuollon palvelua. Sen vuoksi ensihoittoa koskevat lait tulisi säätää terveydenhuoltoon koskevissa laeissa, eikä pelastustoimen laeissa. Ehdotettu malli, jossa järjestämisvastuu on viidellä pelastusalueella ja ensihoito olisi osana pelastustoimea, ei ole hallitusohjelman suosimaa monituottajamallia tukeva ratkaisu. Lakiluonnos johtaisi myös ensihoidon monopolisointiin julkiselle sektorille. - Suomessa toimivista ensihoitoyksiköistä (ambulansseista) noin 30% toimii yksityisten palvelutuottajien operoivina. Ensihoito on siten edelleen markkina, jolla on merkittävässä määrin yksityistä palvelutuotantoa. Pelastustomen järjestämislailla ei siten tulisi heikentää kilpailua markkinoilla. - Ensihoidon järjestämistä ensisijaisesti pelastuslaitosten toimesta perustellaan synergiaeduilla. Näkemyksemme mukaan nämä esitetyt synergiat eivät perustu osoitettuihin laskemiin. Pelastajat (palomiehet) eivät voi osallistua ensihoitotehtäviin päivystäessään pelastustehtäviä varten ja päinvastoin. Yhteiskäyttö rajatuilla tehtävillä on ymmärrettävää ja tarpeellista, mutta se vähennä valmiuden ylläpitämiseen liittyviä kustannuksia. Nykyaikaisen ensihoidon osaamisen vaatimukset kasvavat jatkuvasti: ensihoidon toteuttamiseen vaaditaan nyt ja tulevaisuudessa entistä korostuneemmin terveydenhuoltoalan tutkinto. Ilman toimivaa yksityistä markkinaa ja kilpailua julkisen sektorin kanssa, pelastustoimen organisaatiolla ei ole kannustetta kehittää toimintaansa kustannustehokkaalla tavalla. - Ensivastetoiminnassa pelastustoimen hyödyntäminen sen sijaan on kiistatonta. - Yksityinen ensihoitopalveluala on jo vuosikymmeniä räätälöinyt palveluita vastaamaan myös pienempien paikkakuntien tarpeita. Pelastustoimen kyky ketterään palvelujen räätälöintiin ja kehittämiseen ei ole ollut vahvaa. - Näkemyksemme mukaan ehdotuksen mukaiselle viiden maakunnan mallilla pyrkimyksenä on kilpailutilanteen välttäminen yksityisen ensihoitopalvelualan yritysten kanssa sekä julkisen sektorin monopolin luominen ensihoidon osalta. - Näkemyksemme mukaan pelastustoimen järjestämislain valmistelussa ei ole toteutettu yritysvaikutusten arviointia. Lakiuudistus on laadittu korostuneesti julkisen palveluntuottajien (pelastuslaitosten ja sairaanhoitopiirien ensihoitotoiminnan) näkökulmasta. Samalla on jätetty huomioitta suomalaisten ensihoitoyritysten vuosikymmenien ajan tekemä työ ensihoidon laadun ja kattavuuden kehittämiseksi.
Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland	- I de allmänna motiveringarna konstateras att reformen i princip inte har några konsekvenser för de språkliga rättigheterna. Detta motsvarar inte regionförvaltningsverkets uppfattning. Beträffande de språkliga rättigheterna har

	man i de detaljerade motiveringarna däremot konstaterat att propositionen kan leda till att användningen av svenska som förvaltningsSpråk minskar och kan således i praktiken försämra tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna. Regionförvaltningsverket anser att en genomgripande konsekvensbedömning om reformens språkliga konsekvenser bör utföras - Regionförvaltningsverket påpekar att det inte framgår av propositionen hur de tilltänkta påverkningsorganen för minoritetsspråken i ett tvåspråkigt landskap kan påverka beslutsfattandet och inte heller vilken juridisk ställning dessa organ skulle ha. Till denna del bör utkastet specificeras. - Regionförvaltningsverket påpekar att man genomgående i utkastet använder sig av uttryck såsom att man eftersträvar att även svenskspråkigas rätt t.ex. till deltagande och information skall offentliggöras samtidigt på finska och svenska (se utkastet beträffande t.ex. språklagen 29 § och 32 §). Detta tryggar inte enligt regionförvaltningsverkets uppfattning i tillräcklig mån de svenskspråkigas rätt till tjänster. Regionförvaltningsverket påpekar att den svenskspråkiga servicen och erhållna tjänster bör vara något som självmant skall garanteras, inte endast eftersträvas. - Regionförvaltningsverket förhåller sig ytterst kritiskt till förslaget beträffande ledning av landskapet i landskapslagens 7 kapitel 36 §. I 36 § 4 mom. föreskrivs om specialuppgifter i anslutning till utvecklandet av tjänster på samiska och svenska. Landskapet Nyland kan inte ansvara för hela utvecklingsverksamheten för att stöda utvecklandet av tjänster på svenska. Utvecklingsarbetet bör ske i alla tvåspråkiga landskap och bör därför ses som en helhet som kräver koordinering i hela landet. Koordineringen bör ske i den region där majoritetsspråket i landskapet är svenska, dvs. i Österbotten. Svenskans ställning som nationalspråk bör beaktas och man kan således inte utgå ifrån att organiseringen av utvecklingsarbetet på samiska och svenska sker på samma sätt. - Regionförvaltningsverket påpekar att reformen i sin helhet bör utgå från att den svenskspråkiga servicenivån ska förbättras och inte medföra en försämring av den nuvarande servicenivån. I strukturella reformer bör alltid det alternativ väljas som på bästa sätt tryggar de språkliga rättigheterna.
Svenska Finlands Folkting	- Inrikesministeriet har inte bett om utlåtande av Svenska Finlands folkting i ärendet som berör förslag till lag om ordnande av räddningsväsendet, vilket Folktinget ifrågasätter. Folktinget anser att reformen av organiseringen av räddningsväsendet är av stor betydelse för den svenskspråkiga befolkningens språkliga rättigheter, varför Folktinget enligt lagen om Svenska Finlands folkting bör höras i ärendet. - Folktinget konstaterar att brist på svenskspråkig utbildning inom flera av räddningsväsendets viktiga yrkesgrupper har lett till att räddningsväsendets personal också inom landets svenskspråkiga regioner allt mera har blivit enspråkigt finsk. Denna strukturella problematik kan inte förbises i lagberedningsarbetet. Det är absolut nödvändigt att inom lagberedningen genomgående beakta behovet av tvåspråkig service och aktivt sträva efter att hitta lösningar som tryggar behovet. - Ordalydelsen gällande de grundläggande rättigheterna är missvisande. Folktinget understryker att de språkliga rättigheterna utgör grundläggande rättigheter och att tillgodoseendet av dem är av särskild betydelse inom räddningsväsendet då det gäller frågor om akut nöd, liv och hälsa. Ordalydelsen ger inte sken av att de språkliga

	rättigheterna inom lagberedningen skulle ha tillmätts den stora betydelse de har för den svenskspråkiga befolkningen. Genom lagen skapas den struktur, organiseringen av räddningsväsendet, genom vilken man tryggar ett stort antal grundläggande fri- och rättigheter. Förslaget har därmed betydande kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna. - Koncentreringen av anordnaransvaret inom räddningsväsendet till de fem landskapen innebär en betydande omorganisering av förvaltningen. Då man genomför dylika omorganiseringar av förvaltningen bör man göra en bedömning av konsekvenserna för de språkliga rättigheterna. - Med tanke på räddningstjänsterna och den språkliga servicen anser Folktinget att det är mer ändamålsenligt att räddningsväsendet organiseras i 18 räddningsverk på landskapsnivå framom att tjänsterna organiseras så att fem landskap sköter hela uppgiften. - Det är absolut nödvändigt att, i listan över det som bör fastställas i samband med de nationella strategiska målen, inkludera en ny punkt om skyldighet att fastställa hur de språkliga rättigheterna ska tillgodoses inom tvåspråkiga samarbetsområden eller landskap.
SámiSoster Ry	- Sisäministeriö ei ole pyytänyt lakiluonnoksesta lausuntoa yhdeltäkään saamelaisorganisaatiolta. Yhdistys muistuttaa, että saamelaisten asemasta on säädetty Suomen perustuslaissa. Saamelaisia erityisesti koskevan perusoikeussäännöksen PL 17.3 § mukaan saamelaisilla on alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. - Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ei löydy viittauksia saamelaisten kielellisten oikeuksien huomioonottamiseen. - SámiSoster yhdistys katsoo, että ehdotetulla lailla on aito kytkentä mainittuun saamelaisia koskevaan perusoikeussäännökseen. Voimassa oleva saamen kielilaki ei yksin riitä takaamaan saamelaisten perustuslaillisten kielellisten oikeuksien tosiasiallista toteutumista pelastustoimen käytännön tilanteissa. Tähän on syynä saamen kielilain luonne. Saamen kielilaki on säädetty yleisen kielilain tavoin silmällä pitäen oikeutta käyttää saamen kieltä viranomaisissa erityisesti hallintoasioiden käsittelyn yhteydessä. Pelastustoimen samoin kuin sosiaali- ja terveydenhuollon alalla kielellisten oikeuksien turvaamisessa ei ole kuitenkaan kyse niinkään "asioimisesta viranomaisissa", vaan mahdollisuudesta saada apua, hoitoa ja huolenpitoa omalla kielellään ja omaan kulttuuriinsa mukautetusti sekä käyttää näissä vaikeissa elämäntilanteissa omaa kieltään. Avun ja tuen saanti perustuu pääosin kielelliseen vuorovaikutukseen. Näissä tilanteissa tulkin käyttäminen - mihin saamen kielilain mukaiset oikeudet viime kädessä nojaavat - saattaa tuntua asiakkaan mielestä hyvin kiusalliselta. Tulkkauksen järjestäminen pelastustoimen tilanteissa on muutoinkin mahdoton tehtävä ja sitä paitsi luonnoton tapa toteuttaa potilaan kielelliset oikeudet. - Pelastustoimen järjestämislakiluonnoksen yhteiskunnallisia vaikutuksia koskevassa luvussa (s. 10 – 11) todetaan, että ehdotuksella ei arvioida olevan ainakaan heikentäviä vaikutuksia yhdenvertaisuuteen tai tasa-arvoon. Yhdistys ei ole tästä asiasta yhtä vakuuttunut, vaan katsoo, että tätä näkökulmaa olisi lain valmistelussa huolellisemmin tarkasteltava. - Pelastustoimeen liittyvä valtakuntien rajat ylittävä yhteistyö on toiminut varsin hyvin Utsjoen ja Enontekiön kuntien alueella. Siinä yhteydessä on ollut luontevaa ottaa paikallisiin olosuhteisiin soveltuvasti huomioon saamelaisten kielelliset ja kulttuuriset tarpeet. Lakiuudistuksella ei saisi ainakaan heikentää tämän yhteistyön edellytyksiä, vaan

	päinvastoin pyrkiä edelleen kehittämään niitä oikeudellisin, hallinnollisin ja rakenteellisin keinoin. - Sisäministeriön tulisi selvittää erikseen saamelaisten asemaan ja heidän perustuslaillisten oikeuksien toteuttamiseen liittyvät erityiskysymykset kyseisessä lakiuudistuksessa yhteistyössä keskeisten saamelaistahojen kanssa.
Suomen Lentopelastusseura	- Tähystyslentotoiminnan käytännön järjestäminen on keskitetty Aluehallintoviraston sisällä Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle. Tehtävän keskittäminen on ollut merkittävä tekijä tähystyslentotoiminnan kehittämiseksi ja yhteistyölle pelastustoimen viranomaistoimijoiden ja vapaaehtoisjärjestöjen yhteistyölle. Lisäksi keskittäminen on edesauttanut tähystyslentotoiminnan käytäntöjen yhdenmukaistamista koko valtakunnan alueella. - Suomen Lentopelastusseura kannattaa palvelujen kokoamista suurempiin kokonaisuuksiin luonnoksessa esitetyillä perusteilla. Lisäksi Suomen Lentopelastusseura ehdottaa, että metsäpalojen tähystys huomioitaisiin luonnoksen 7 ja 8 §:ssä mainituissa valtakunnallisissa tavoitteissa pelastustoimen järjestämiselle.
Finlands Svenska Brand- & Rädningsförbund FSB	- Enligt FSB förefaller det väldigt besynnerligt att man i första hand pratar om förvaltnings-strukturer istället för om de producerade tjänsternas innehåll. Det är av stor vikt att man först definierar de tjänster som räddningsväsendet i framtiden skall producera till invånarna och sedan tar ställning till vilken förvaltnings- och organisationsmodell som lämpar sig bäst. - Enligt det nu framlagda utkastet kommer man att skapa en helt ny förvaltningsnivå var tjänsterna produceras enligt en beställare-producent modell. Denna modell verkar att skapa mera byråkrati, centralstyrning, oflexibilitet och det föreligger stor risk för dubbelt arbete. - Hur högklassigt ett räddningsväsende är beror på hur man definierar kvalitetskriterierna. För att detta skall kunna förverkligas krävs det nationella bindande kvalitetskriterier som möjliggör en objektiv bedömning av servicens kvalitet. - Det är av stor betydelse att avtalsbrandkårernas position i den nya organisationsmodellen klart och tydligt utgår från att avtalsbrandkårerna är en del av räddningsverket, inte fria aktörer som teoretiskt sett kan producera tjänster, ge offerter och i praktiken konkurrera ut en ordinarie brandkår. Den risken är uppenbar om "beställare-producent"-upplägget implementeras fullt ut. Det borde även i lagstiftningen klart definieras vad som är avtalsbrandkårsverksamhet, så att olika kedjearrangemang (underleverantör-skap) inte blir möjliga samt vilka former en avtalsbrandkår kan ha som juridisk person (t.ex. endast registrerad förening). - Utbildningssystemet bör öppnas upp och göras kompatibelt med det rådande examenssystemet i Finland och Bolognaområdet. Principerna för livslångt lärande bör beaktas så att all utbildning inom räddningsväsendet bildar en helhet och exempelvis olika moduler. Ett sätt att utveckla avtalsbrandkårerna kunde vara en modell där det finns anställd personal och avtalspersonal som kompletterar varandra. - Ett egenkontrollprogram rimmar väldigt dåligt ihop med att det skall finnas enhetliga tjänster i hela landet. Detta egenkontrollprogram bör vara ett nationellt kontrollprogram som är samma i alla landskap om man ska kunna kvalitetsgranska tjänsterna som man inhandlar. - Brandbilarna och räddningsväsendets övriga materiel övergår till att ägas av de fem landskapen med organiseringsansvar. Materielen ska fortfarande vara placerad i samarbetsområdenas alla landskap. Det som är

fullständigt oklart är hur det går med den utrustning som t.ex. FBK-föreningar äger.

Pelastuslaitokset

LAUSUNNONANTAJA	LAUSUNTO
Etelä-Karjalan pelastuslaitos	- Pelastustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen järjestäminen yhdenmukaisen aluejaon ja järjestämismallin pohjalta on välttämätön, koska sillä turvataan pelastustoimen mahdollisuus jatkossakin suorittaa kiireellisiä ensihoitotehtäviä ja kiireellisiä ensivastetehtäviä. - Pelastustoimen järjestämisvastuuta ratkaistaessa tulee kokonaisuutena arvioida eri hallinnollisten tasojen toiminnallinen yhteensopivuus, niiden monitoimialaisuus, eri toimijoiden oikea työnjako sekä taloudellinen kantokyky sekä väestöllinen ja toiminnallinen kestävyys pitkälle tulevaisuuteen. Tavoitteena tulee olla taata kustannustehokas, yhtenäinen ja laadukas pelastustoimi koko maassa. - Kokonaisarvion perusteella tarkoituksenmukaisempi vaihtoehto on, että pelastustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen järjestämisvastuu osoitetaan 18 maakunnan tehtäväksi. - Tarvittavat säästöt voidaan saada aikaan myös sillä vaihtoehdolla, että pelastustoimen järjestämisvastuu osoitetaan 18 maakunnan tehtäväksi ja erikseen määrätyt pelastustoimen tehtävät tulee järjestää ja rahoittaa yhdessä yhteistyöalueen maakuntien kesken. - Pelastustoimen rahoituksen osalta tulee huolehtia siitä, että laskennalliset rahoitusperusteissa huomioidaan alueen riskit ja erityispiirteet turvaten pelastustoimen kehittämisen ja nykyisen palvelutason ylläpitämisen maakuntien alueilla. - Nykyisen paloasemaverkoston käytön turvaaminen / vuokraaminen tulee turvata pidemmälle kuin vuoden 2021 loppuun. Pelastuslaitosten käytössä oleva pelastuskalusto tulee jäädä niinin maakuntiin ja paloasemille, missä ne ovat vuoden 2018 lopussa. - Maakunnan varautumisen yhteensovittaminen tulee osoittaa pelastuslaitoksen tehtäväksi ja pelastustoimen toimialaosaaminen tulee sijoittaa palveluja järjestävälle tasolle maakuntiin. - Sopimuspalokuntien erilaiset toimintaedellytykset tulee parhaiten huomioida, mikäli palokuntasopimukset sekä yhteistyö sopimuspalokuntien kanssa järjestetään 18 maakunnan sisäisesti. Viiden järjestämisvastuussa olevan maakunnan sisällä sopimuspalokuntatoimintaa voidaan koordinoita, mutta sopiminen ja päätöksenteko tulisi olla 18 maakunnan sisällä. - Lakiluonnoksen perustelujen mukaan valtio osallistuisi pelastustoimessa tarvittavan valmiuden ylläpitämiseen ja häiriötilanteiden hoitamiseen rahoittamalla sellaista toimintaa, jonka korvaaminen valtion varoista tai järjestäminen valtion toimesta on erityisesti syytä tarkoituksenmukaista. Etelä-Karjalan osalta tällainen valtion järjestämis- ja rahoittamisvastuulle siirrettävä erityistehtävä on Saimaan kanavan vuokra-alueen pelastustoimen tehtävät, joista nyt on vastannut Etelä- Karjalan pelastuslaitos Liikenneviraston kanssa tehdyn erillisen sopimuksen perusteella.

	Valtakunnallisia erityistehtäviä on erityisrahoituksen kautta tarkoituksenmukaista ohjata yksittäisille pelastuslaitoksille.
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	- Ratkaistaessa pelastustoimen järjestämistä vastuuta lakiesityksen mukaisesti viiden maakunnan tehtävänä, tulee arvioinnissa huomioida eri toimijoiden oikea työnjako, taloudellinen kantokyky sekä väestöllinen kehitys eri maakunnissa. Mikäli pelastustoimen uudistamisessa päädytään pelastustoimen järjestämiseen maakunnittain, merkitsee se käytännössä muutoksia ainoastaan Jokilaakson ja Uudenmaan maakunnan alueella. Tässä tapauksessa Uudenmaan osalta tulisi erottaa palveluiden järjestäjä ja tuottaja siten, että pelastustoimen järjestämistä vastuu on maakunnalla ja nykyiset pelastusalueet jäisivät omiksi tuotantoalueikseen. - Pelastuslaitosten määrästä riippumatta lainsäädännöllä tulee turvata pelastuslaitosten mahdollisuus toimia ensihoidon palveluntuottajina. - Pelastustoimella on myös vahvaa osaamista hallinnonalat ylittävistä yhteistyöstä häiriö- ja poikkeusoloihin varautumisessa, valmiussuunnittelusta sekä harjoittelusta. Tätä on hyödynnettävä riittävästi kuntien varautumisessa myös maakuntauudistuksen jälkeen. - Pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan pelastustoimen palvelutason tulee perustua riskien arviointiin ja siitä johdettuun asukkaiden palvelutarpeeseen, eikä sitä tule ohjata julkisen talouden finanssipoliittisilla tavoitteilla. - Esitetyt ICT-kustannussäästöt kääntyvät pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan merkittäviksi kustannuslisäyksiä, kun pelastustoimi velvoitetaan ottamaan käyttöön valtiollisia ICT-järjestelmiä (esimerkiksi hallinnon turvallisuusverkko ja sen palvelut). - Ehdotuksen kohdassa 3.1 kiinteä ja irtain omaisuus - on esitetty pelastustoimen kaluston siirto maakuntien omistukseen. Esityksestä jää epäselväksi, miten käsitellään esimerkiksi kun niille kaluston hankkimisesta aiheutunutta velkaa. - Rahoituslaissa esitetty laskentaperiaate vaikuttaa voimakkaasti joidenkin nykyisten pelastusalueiden rahoitukseen. Tehdyissä koelaskelmissa mm. Lapin pelastusalueen rahoitus vähenisi talousarviovuoden 2016 tasosta 38 % (6,1 milj. €). Näin ollen 14 §:n osalta ei ole tehty tarpeellista osin riittävää vaikutuksenarviointia tai se on jätetty kokonaan tekemättä. Tältä osin lakiesitystä on pidettävä puutteellisesti valmisteltuna ja keskeneräisenä. - Muutettaessa maakuntien muita tehtäviä (pelastustoimi) koskevaa rahoituslakia tulee sen kokonaisvaikutukset arvioida pelastustoimen osalta uudelleen ja jakelussa mainituilla tahoilla tulee olla mahdollisuus lausua uudelleen maakuntien rahoituslaista kokonaisuudessaan. - Aluehallintoviraston rooli ja tehtävät pelastustoimessa jäävät lakiehdotuksessa epäselväksi. Erillisen viraston (LUOVA) perustaminen ja tehtävät puuttuvat kokonaan. - Mikäli nyt esitettyyn lakiluonnokseen tulee uusia osia tai muista laeista johtuvia muutoksia, joita ei ole todettu lausuntoversiossa 31.8.2016, tulee jakelussa mainituilla tahoilla olla mahdollisuus lausua uudelleen pelastustoimen järjestämistä kokonaisuudessaan.
Jokilaaksojen pelastuslaitos	- Lainsäädännöllä on mahdollistettava että pelastuslaitokset voivat edelleen toimia kiireellisen ensihoidon palveluntuottajina

	- Pelastustoimen rahoitukseen ei sovellu kansallinen asukaslukuperusteinen rahoituksen jako maakuntiin koska maamme eri alueilla toimintaympäristöt poikkeavat merkittäväällä tavalla toisistaan - Maakunnan alueen varautumisen yhteensovittaminen on säädettävä selkeästi maakunnan pelastuslaitoksen vastuulle. Jotta pelastustoimella on tosiasiallinen mahdollisuus varautumisen tukeen ja yhteensovittamiseen sekä maakunnan yhteisessä varautumisessa että kunnissa, tulee pelastustoimi asemoida maakuntaan siten, että riittävä toimialaosaaminen on sijoitettu palveluja järjestävälle tasolle. - Tilaaja-tuottaja -mallin toteuttaminen pelastustoimessa ja ensihoidossa on syytä arvioida uudelleen. Se ei ole asiakkaisiin nähden toimiva johtuen epäselviksi jäävistä johto- ja vastuurajapinnoista. - Pelastustoimella on oltava maakuntahallinnossa oma luottamusmiehen (pelastuslautakunta tms.), joka toimii maakunnan ylimpänä pelastusviranomaisena (vrt. nykyinen johtokunta-/lautakunta – malli).
Kanta-Hämeen [KH], Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen [KP], Keski-Suomen [KS], Etelä-Pohjanmaan[EP], Pohjanmaan [P], Päijät-Hämeen [PH], Kainuun [K], Kymenlaakson [KL] ja Etelä-Savon [ES] pelastuslaitokset	- Lain tavoitteet pelastustoimen voimavarojen käytön tehostaminen ja palvelujen saatavuuden ja laadun parantaminen ovat hyviä ja kannatettavia. [KH, KP, KS, EP, P] Pelastustoimen uudistuksesta on tulossa päälinjoiltaan hyvä. [KH, ES] - Tavoite ensihoidon ja pelastustoimen yhteistyöstä on sinänsä kannatettava, mutta pelastuslaitos ei näe viiden alueen mallia perusteltuna. Ensisijaisena ratkaisuna tulisi olla pelastustoimen ja ensihoidon palveluiden järjestämistä vastaavien siirtäminen tehtäviltään ja toimivallaltaan selkeille itsehallintoalueille eli 18 maakunnalle. [KH, KP, KS, EP, PH, KL, ES] - Pelastustoimi tulee järjestää 18 maakunnan alueella 1.1.2019 lukien. [KP, EP,P] - Esityksessä ei ole esitetty riittäviä perusteluja sille, että pelastustoimen rakenteessa tulisi noudattaa jotakin muuta kuin hallituksen kaavailemaa 18 maakunnan jakoa. [KH, KP, KS, EP, P] - Pelastustoimi ja ensihoito ovat tyyppillisiä lähipalveluita ja niiden järjestämis- ja tuottamisvastuu on oltava lähempänä muuta maakuntien toimintaa. [KH, KP, KS, EP, P, PH, K, KL ES] - Palvelutasopäätösten perusteena toimiva riskien arviointi yksittäisenä palveluna olisi huomattavasti esitettyä viiden järjestämistä vastaavissa olevan maakunnan mallia kustannustehokkaampaa siten, että valtakunnallisesti yhtenevä ja kansallista riskinarviota, onnettomuushistoriaa sekä toimintavalmiuden toteutumista koskeva perustyö tehtäisiin yhdessä paikassa (viiden sijaan). [KH, KP, KS] - Pelastustoimen ja ensihoidon keskittäminen muusta alueesta poiketen viidelle alueelle heikentää huomattavasti lähipalveluiden integraation toteuttamista. [KH, KP, KS, PH, K, KL, ES] - Sivu 6. Nykytilan arviointi on osin harhaanjohtava. Pelastustoimen järjestelmä on erittäin kustannustehokas ja tarkoituksenmukainen. Palveluita on nykyisenä alueellisena toimintana kehitetty laitosten vapaaehtoisen yhteistyön avulla. Suomen pelastuslaitokset (22) ovat organisoineet Kuntaliiton yhteyteen kumppanuusverkoston, jolla on keskeinen rooli pelastuslaitosten kehittämisessä ja toimintojen yhteensovittamisessa. [KH, KP, KS, EP, PH, KL, ES] - Pelastustoimen ja ensihoidon välinen yhteistyö on nyt tarkoituksenmukaista ja jokapäiväistä ja sen toimiminen on syytä varmistaa myös jatkossa, ja lisäksi eri hallinnonalojen yhteistyötä on tiivistettävä esimerkiksi harvaan asuttujen alueiden turvallisuuden varmistamiseksi. [KH, KP, KS, EP, P, KL, ES] Lainsäädännöllä on varmistettava pelastuslaitosten mahdollisuus tuottaa ensihoitopalveluja myös jatkossa. [PH, K]

- Pelastustoimen ja ensihoidon palveluiden järjestäminen ja tuottaminen viiden maakunnan toimesta eivät tue urapolkutavoitetta, pikemminkin päinvastoin. Viiden yhteistoiminta-alueen mallissa urapolkuvaiheeseen tuleva henkilö voisi joutua muuttamaan satojen kilometrien päähän, jotta työnantajan osoittaman uuden työn vastaanottaminen olisi mahdollista. Sen sijaan jokainen maakunta työnantajana voi paremmin pystyä tarjoamaan henkilölle sopivia työtä hänen omalla työssäkäyntialueellaan. [KH, KP, KS, EP, P, PH] Pelastustoimen ja ensihoidon palveluiden järjestäminen ja tuottaminen viiden maakunnan toimesta eivät tue urapolkutavoitetta. Henkilöstön siirtyminen viiden maakunnan palvelulaitoksen palvelukseen tarkoittaa käytännössä sitä, että henkilöstön uudelleen sijoittuminen onnistuu vain niiden alueella. Muiden 13 maakunnan alueella ei ole tarjolla uusia tehtäviä, koska niiden alueella palvelutuotannosta vastaa eri työnantaja. [K, KL, ES]

- Pelastustoimen resurssien / miesvahvuuksien optimointi vuorokauden ja vuodenajan mukaan on kannatettava tavoite [K, KL], jos sen avulla pystytään tehostamaan toimintaa. Henkilöstön osalta on esitetty vähennyksiä luonnollisen poistuman kautta, joiden säästövaikutus olisi noin 2,1 miljoonaa euroa. Esityksessä olisi syytä tuoda esiin laskelmat, joista kyseinen summa on saatu. [KH, KP, KS, P] Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos ei pidä tarkoituksenmukaisena, että päätoimisen ympärivuorokautisen henkilöstön ilta-, yö- ja viikonloppuvahvuuksia voitaisiin pienentää ja korvata sopimushenkilöstöllä. Esitetty menettely vaarantaa päätoimisen ja sopimushenkilöstön yhteistyön ja menetelyllä voi olla heikentäviä vaikutuksia maan sisäiseen turvallisuuteen. Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen mukaan se, että pelastustoimen voimavarat säilyisivät perustelutekstin mukaan pääosin ennallaan, ei pidä paikkansa, mikäli luonnollisen poistuman kautta voidaan jättää täyttämättä tai yhdistää virkoja esitetyn säästön mukaisesti. Suurin osa pelastuslaitosten päällystöstä toimii aktiivisesti operatiivisissa tehtävissä, jolloin virkojen täyttämättä jättäminen heikentää pelastustoimen valmiutta.

- Pelastustoimen järjestämislain yhdeksi tavoitteeksi on mainittu valtakunnallisten järjestelmien kehittäminen. Tämän tavoitteen edistäminen on järkevää, mutta se ei vaadi palveluiden järjestämisen ja tuottamisen keskittämistä viidelle maakunnalle. [KH, KP, KS, EP, K, KL, ES]

- Järjestämis- ja tuottamisvastuun siirtäminen viidelle maakunnalle aiheuttaa tosiasiallisesti erittäin suuren demokratiavajeen kolmelletoista muulle maakunnalle. [PH, K] Pelastustoimen järjestämislaissa on rakennettu mekanismi siihen, miten sisäministeriö käy neuvotteluita pelastustoimen järjestämisestä ja kehittämisestä viiden maakunnan kesken, mutta muille maakunnille ei nyt ehdotetussa järjestelmässä jää muuta kuin maksumiehen rooli. [KL, ES] Tätä seikkaa ei esityksessä ole riittävästi huomioitu perustuslaillisesta näkökulmasta. [KH, KP, KS, EP, P]

- Palvelutasopäätöksen hyväksymisen jälkeen maakunnan palvelulaitos (5) tuottaa palvelut, mutta muilla maakunnilla (13) ei olisi minkäänlaisia ohjausmekanismeja palvelutuotannon ohjaamiseen. [K] Tämä on täysin vastoin maakunnille tavoiteltua itsehallinnollista luonnetta. [KH, KP, KS, EP, P, PH, KL, ES]

- Perusteluissa todetaan, että valtioneuvosto voi asetuksella päättää siitä, että palveluita koottaisiin suurempiin kokonaisuuksiin. Muiden maakuntien on todettu voivan vaikuttaa ko. palveluiden määrään, laatuun ym., mutta tosiasiallisesti muilla maakunnilla (13) ei olisi minkäänlaisia vaikutusmahdollisuuksia näiden palveluiden tuottamiseen eikä

muihinkaan yksityiskohtiin. [KH, KP, KS, EP, P, ES]

- Palvelulaitoksen ja maakunnan keskinäistä roolia olisi syytä tarkentaa. Palveluiden järjestämisen ja tuottamisen erottaminen soveltuu huonosti pelastustoimeen, koska lähtökohtaisesti sen palvelut eivät ole markkinoille alttiina eikä sen palvelut kuulu valinnanvapauden piiriin. 5 §:n mukaan palveluita voitaisiin hankkia myös yksityisiltä toimijoilta. Tämä on sinänsä kannatettava ehdotus. [PH] Esimerkiksi yksityiset vartiointiliikkeet voisivat tuottaa joitain pelastustoimen palveluita ja tälläkin hetkellä pelastustoimen tarvitsemia tukipalveluita tuotetaan muualla kuin pelastuslaitoksissa. [KH, KP, KS, EP, KL]
- Lainsäädännöstä ei selviä, miten pelastustoimen resurssit sijoittuisivat tulevassa maakuntaorganisaatiossa; palveluiden tuottamis- vai järjestämispuolelle, vai molempiin? [PH]
- Hallituksen esityksen perustelutekstissä uutta mallia on perusteltu mm. sillä, että maakunnilla ei ole edellytyksiä järjestää ja tuottaa pelastustoimen palveluita. Tämän väitteen tueksi ei ole esittänyt mitään konkreettista ja ainakin tällä hetkellä kaikki pelastuslaitokset ovat pystyneet tuottamaan omat palvelunsa. [KH, KP, KS, EP, P, PH, KL]
- Perusteluissa on mainittu, että tavoitteena on kehittää pelastustoiminnan ja siviiliviranomaisten valtakunnallista johtamista sekä koordinoitua laaja-alaisten uhkien torjunnassa. Tämä on hyvä tavoite ja sitä kannattaa edistää, mutta tämän tavoitteen toteutuminen ei vaadi, että pelastustoimen järjestämisvastuu ja palvelutuotanto keskitetään viidelle maakunnalle. [KH, KP, KS, KL, ES]
- On hyvin epätydyttävää ja vastoin hyvän hallinnon kehittämisen periaatteita, että näinkin suuren (pelastustoimen) uudistuksen valmistelussa ja suunnittelussa pelastuslaitokset jätettiin kokonaan sivuun. [KH, KP, KS]
- Valtakunnallisten tavoitteiden valmisteluun osallistuisivat ainoastaan pelastustoimen järjestämisvastuussa olevat maakunnat. Myös muiden maakuntien on pystyttävä osallistumaan palveluiden kehittämiseen ja tavoitteiden valmisteluun. Tämän kehityksen seurauksena maakunnat jaetaan perusteettomasti eri luokkiin sen mukaan, missä yliopistosairaala sattuu sijaitsemaan. [KH, KP, KS, EP, P, PH, KL, ES]
- Lausunnolla olevassa esityksessä pelastustoimen ohjaus ja toteutuneen palvelutason valvonta erotettaisiin omiksi tehtävikseen. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista, koska ohjausvallan käyttäminen tulee perustua tietoon pelastustoimen toteutuneesta palvelutasosta. [KH, KP, KS, EP, KL, ES]
- Perusteluissa on todettu, että keskittäminen viidelle maakunnalle parantaisi mahdollisuuksia hallita tietoyhteiskuntakustannuksia. Hallituksen esityksessä tulisi avata mitä tietoyhteiskuntakustannuksilla tarkoitetaan, samoin kuin se kuinka keskittäminen hillitsee kustannuksia. [KH, KS, EP]
- On syytä muistaa, että maakuntaan ollaan siirtämässä ELY- keskusten ja ympäristöterveydenhuollon tehtävät. Myös näistä kokonaisuuksista voi löytyä kokonaan uusia yhdistelmiä maakunnan yhteiseen palvelutuotantoon. [mm.KH, KL, KS]
- Maakunnan varautumisen yhteensovittaminen tulisi osoittaa pelastuslaitoksen tehtäväksi. [PH]
- Henkilöstö-, talous-, ICT-hallinnon tehtävien keskittäminen harvemmille toimijoille on mahdollista. Hallintokulut eivät kuitenkaan ainakaan Kanta-Hämeen osalta merkittävästi alenisi, sillä pelastuslaitoksen henkilöstö-, hallinto- ja ICT-hallinnon tehtävät on jo nyt keskitetty kuntien yhteiselle palveluntarjoajalle. [KH]

- Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos ei pidä hyvänä sitä kehitystä, että päätoiminen henkilöstö sijoittuisi yksinomaan riskien ja onnettomuustaaajuuden perusteella valtaosin suurempien kaupunkien noin 120 paloasemalle. Uhkana on se, että taustalla on suunnitelma paloasemaverkoston karsimisesta harvaanasutulla alueella. [EP]

- Riittävä toimialaosaaminen tulee sijoittaa palveluja järjestävälle tasolle maakuntiin, eikä määritellä lailla sen sijoittamista ainoastaan palvelulaitokseen. [PH]

- Jos pelastustoimen ja ensihoidon vastuu keskitetään viidelle maakunnalle, niin demokratiaa parannetaan parhaiten siten, että ensihoidolle ja pelastukselle tehdään oma, ylimaakunnallinen palvelulaitos. Tällä palvelulaitoksella on hallitus, joka on valittu demokraattisesti kaikista yhteistoimintasopimuksen mukaisista maakunnista. [KL]

- Nyt tehty esitys on tehty kaavamaisella otteella unohtaen pelastustoiminnan johtamisen vaatimat resurssit ja poikkeusolojen johtamistarpeet. Pelastuslaitosten hallinto on jo tällä hetkellä erittäin kevyesti toteutettu, eikä siinä ole juurikaan tehostamisen tarvetta. Pelastuslaitosten hallinto tukeutuu tällä hetkellä vahvasti isäntäorganisaatioiden hallintoon ja jatkossa se on luonnollinen osa maakuntahallintoa. Pelastustoimen todelliset säästöt saadaan aikaan ottamalla käyttöön vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelut tunnistava henkilöstömitoitus operatiivisessa toiminnassa mukaan lukien johtaminen. Pelastustoimen resurssien optimointi vuorokauden ja vuodenajan mukaan on kannatettava tavoite ja sen avulla pystytään tehostamaan toimintaa. [ES]

- Pelastustoimella on vahvaa osaamista hallinnonalat ylittävästä yhteistyöstä häiriö- ja poikkeusoloihin varautumisessa, valmiussuunnittelusta sekä harjoittelusta. Tätä on pystyttävä hyödyntämään riittävästi kuntien varautumisessa myös maakuntauudistuksen jälkeen. Jotta pelastustoimella on tosiasiallinen mahdollisuus varautumisen tukemiseen ja yhteensovittamiseen sekä maakunnan yhteisessä varautumisessa että kunnissa, tulee pelastustoimi asemoida maakuntaan siten, että riittävä toimialaosaaminen on sijoitettu palveluja järjestävälle tasolle. [KH]

- Uusia johto- ja tilannekeskuksia ei ole tarpeen rakentaa esitetyllä tavalla. Nykyiset tilat ovat jo nyt yhteiskäytössä ensihoidon kanssa. Yhteiset johto- ja tilannekeskukset eivät edellytä yhteistä hallinnollista rakennetta. Säästökksi ei voi lukea sellaisia kustannuksia, joiden toteuttaminen on hyvin epävarmaa. [KH]

- Perusteluissa on virheellisesti esitetty, että pelastustoimen tehtävävolyymista yli 80 % kohdistuu kiireellisiin ensihoito- ja ensivastetehtäviin. Tehtävävolyymia määritettäessä ei voida käyttää ainoastaan tehtävien lukumääriä, vaan siinä tulee käyttää tehtävien hoitamiseen käytettäviä henkilötyövuosia. [KH]

- S. 1 ja 2 §. Tehostaminen tarkoittaa joko saman tai heikomman palvelun tuottamista pienemmillä kustannuksilla, tai paremman palvelun tuottamista samoilla tai suuremmilla kustannuksilla. Samaan aikaan ei ole mahdollista sekä säästää voimavaroja tehostamalla että parantaa palveluiden saatavuutta ja laatua, vaan tämä lause sisältää ristiriidan. [KH]

- Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi s.200 todetaan, että yksittäiselle maakunnalle kohdennettavaa rahoituksen määrä ei ole sama kuin nykyisin maakunnan kuntien yhteenlaskettu rahoitus. Rahoituksen muutosta on arvioitu vertaamalla uuden rahoitusmallin mukaista vuoden 2016 tasossa laskettua rahoitusta lähtötasoon, joka saadaan laskemalla maakuntaan kuuluvien kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen nettomenot yhteen. Rahoituksesta noin 10 % (1,8

	mrđ. euroa) kohdennetaan asukasluvun perusteella ja pelastustoimen menot sisältyvät tähän 10 %:iin. Jos pelastustoimen palveluiden rahoitus toteutetaan valtakunnan keskiarvon mukaan (eur/asukas) niin se tarkoittaa - Keski-Suomessa ja Päijät-Hämeessä noin 1,9 miljoonan euron alenemaa vuosittaiseen käyttötalouteen - Etelä-Savossa noin 1,8 miljoonan euron laskennallista alenemaa maakunnan saamaan kokonaisuuteen - Kymenlaaksossa noin 2,5 miljoonan euron laskennallista alenemaa maakunnan saamaan kokonaisuuteen - Kainuun on arvioitu menettävän rahoitusta noin 1,4 miljoonaa euroa vuodessa - Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksille noin 1,6 miljoonan euron tulojen laskennallista vähenemistä. - Pohjanmaan maakunnalla olisi edessään sadan miljoonan sopeuttaminen 2020 vuosikymmenen aikana - Kanta-Hämeessä noin 2,3 miljoonan euron lisäystä vuosittaiseen käyttötalouteen. Vastaavasti viiden alueen mallissa Kanta-Hämeen pelastustoimen menot kasvaisivat vastaavalla 2,3 miljoonalla eurolla. Pelastustoimen todellisten kustannusten taso on syytä selvittää pikaisesti, koska esim. Keski- Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen yhteistoimintasopimuksessa oleva kuntien velvollisuus tarjota pelastuslaitokselle turvalliset ja terveelliset toimitilat veloituksetta aiheuttaa sen, että pelastustoimen todelliset kustannukset eivät ole verrannolliset muiden laitosten kanssa. Sama koskee erilaisia isäntäkunnissa tapahtuvia vyörystyseriä, joiden kustannus vaikutus lienee kovinkin epäluotettava. [KP]
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	- Viiden pelastustoimen alueen järjestämisvaihtoehto on paras vaihtoehto. Suunnitellut säästöt saadaan aikaiseksi ainoastaan viiden pelastustoimen alueen järjestämisellä. Sivulla 13 kuvatut kehittämistoimet ovat oikean suuntaisia, lukuun ottamatta hallintoa koskeva osuus, koska ainakin Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen hallinnon järjestämisessä tukeudutaan osaltaan suuren isäntäkunnan hallintoon. - Pelastustoiminnan johtamisen tehostaminen ja maan sisäiseen turvallisuuteen vaikuttaminen onnistuu tehokkaammin, mikäli pelastuslaitosten lukumäärä olisi viisi. - Pelastuslaitosten tulisi olla mukana ensihoidossa myös tulevaisuudessa. - Mikäli pelastustoimen alueita tulisi 18, niin pelastustoimen uudistukseen liittyvää rakennemuutosta on Uudellamaalla tarpeetonta toteuttaa. Tässä tapauksessa olisi hyvä pysyä 22 pelastuslaitoksen järjestelmässä, jossa Uudellamaalla otettaisiin käyttöön verkostoitunut toimintamalli. - Mikäli pelastuslaitoksia tulisi 18, niin Uudenmaan pelastuslaitokselle tulisi siinä tapauksessa ohjata valtakunnan sisäisen turvallisuuden tehtäviä tai erillistehtäviä koko valtakunnan alueella. Nämä erillistehtävät vaativat valtakunnallista erillisrahoitusta. - Pelastustoimen rahoitusratkaisun pitäisi olla mahdollisimman yksinkertainen, mitä asukasluukuun perustuva malli on. Pelastustoimen asukaslukuperusteinen rahoitusmalli on oikeudenmukainen, koska suurimman onnettomuusriskin aiheuttaa ihminen ja ihmisen toiminta. - Jos tilaaja – tuottaja –malli toteutetaan, niin järjestämisvastuussa olevan maakunnan pelastustoimen osaamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Järjestämisvastuussa olevan maakunnan pitää tietää mitä se tilaa/maksaa tai mitä tilatulta palvelulta voidaan edellyttää.

	- Pelastustoimen vahvuutena on osaaminen kuntien varautumisen ja valmiussuunnittelun tukemisessa. Uudistuksessa on huomioitava, että pelastuslaitos pystyy edelleen toimimaan varautumisen ja valmiussuunnittelun tukena sekä yhteen sovittajana paikallisella kuntatasolla ja alueellisella maakuntatasolla. Lisäksi sisäministeriön pitää pystyä ohjaamaan varautumisen kokonaisuutta valtakunnan tasolla. - Kaikissa maakuntavalmisteluun liittyvissä lakiesityksissä on varautuminen ja valmiussuunnittelu huomioitava vahvemmin sekä on huomioitava myös jäljelle jäävien kuntien toimintojen yhteensovittaminen varautumisen kokonaisuuden hallitsemiseksi. - Erikseen tulisi säätää sopimuspalokuntien sopimuksista muun muassa; a) Sopimuspalokunnat tekevät palokuntasopimuksen tuottamisvastuussa olevan pelastuslaitoksen kanssa. b) Sopimuspalokuntien omistamat kiinteistöt ja pääosin sopimuspalokunnan käytössä olevat kunnan omistamat kiinteistöt tulee vuokrata suoraan palokuntasopimuksen nojalla. Mikäli vuokraus tehdään yhteisen ja valtakunnallisen kiinteistöyksikön toimesta, niin vuokran ja palokuntasopimuksen avustuksen käsittelystä voi tulla vaikeasti hallittava ns. monikanavarahoitusjärjestelmä. - sivulla 16 esitetyle Aluehallintoviranomaisen tehtävälle ei ole tarvetta, vaan pelastuslaitosten tulisi olla suoraan sisäministeriön alaisia.
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	- Nykyinen Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos on toimiva kokonaisuus. - Esitetty viiden pelastuslaitoksen malli sopiva. Jos pelastuslaitoksia jostain syystä tulisi enemmän, ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa Länsi-Uudenmaan nykyistä aluetta. Pelastuslaitoksen tulee jatkossakin pystyä tuottaman ensihoitopalveluita. - Pelastustoimen järjestämislakiin, maakuntalakiin eikä näiden perusteluihin tule kirjata keinoja pelastuslaitoksen toiminnan tehostamiseksi tai lukita organisaatorakennetta. - Pelastustoimen kannalta on oleellista, että pelastuslaitos toimii kokonaisuudessaan yhden hätäkeskuksen toimialueella, vaikka hätäkeskuksien toiminta olisikin hyvin verkottunutta. Yhden hätäkeskuksen alla voi toimia useita pelastuslaitoksia. Samoin rajojen yhtenäisyys poliisin kanssa helpottaa päivittäistä yhteistoimintaa ja vaativien tilanteiden hallintaa. - Kaupungit (esim. Espoo), joissa tilaaja-tuottaja -mallia on toteutettu, ovat purkaneet rakenteen tehottomana. Rakenne lisää byrokratiaa, sääntelyä ja päällekkäistä työtä eri organisaatioiden laskentatoimissa. Järjestäjä-tuottaja -mallista ei ylipäätään ole järkevää säätää lailla, koska toimimattomaksi myöhemmin osoittautuvan mallin purkaminen tulisi kohtuuttoman vaikeaksi. - Yleisperusteluissa kohdassa 3.1 todetaan, että työvuorojen miehistövahvuuksia voitaisiin optimoida niin, että ne perustuisivat riskien vuorokauden ja vuodenajan mukaisiin vaihteluihin. Tällä olisi mahdollista saada kustannussäästöjä ilman, että asukkaiden turvallisuustaso heikkenisi. Tämä ei sellaisenaan kuulu järjestämislakiin eikä sen perusteluihin, vaan kyse on enemmän pelastuslakiin kuuluvasta asiasta. Lisäksi vuorovahvuuksien optimointiin liittyy työaikaan ja työvuoron pituuteen liittyviä kysymyksiä jotka kuuluvat työehtosopimuslakiin tai työaikalakiin.

	- Perusteluosassa kerrotaan myös virheellisesti, että sopimuspalokunnat hoitavat kaikkialla Suomessa ensivastetehtäviä. Kaikki palokunnat eivät sitä kuitenkaan tee. Sopimuspalokuntien nykyistä tarkoituksenmukaisemman käytön edistäminen on kirjaus, joka jättää turhan paljon tulkinvaraa. Jos tavoitteita perusteluihin ei voida kirjata selkeämmin, on parempi jättää kirjaamatta kokonaan. - Pelkästään asukasluvuun kiinnitetty maakunnallinen ratkaisu ei välttämättä turvaa asukkaiden yhdenvertaisuutta, vaan aivan samoja tekijöitä kuin sosiaali- ja terveystoimessa tulee ottaa huomioon. Eli pelastustoimen rahoitusta pohdittaessa tulee arvioida vähintään asukastiheys ja ikärakenne sekä mahdolliset riskikeskittymät.
Pohjois-Savon pelastuslaitos	- Pelastustoimen uudistaminen yhdessä maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa on perusteltua. Samanaikainen uudistus mahdollistaa palveluiden yhdenvertaisuuden ja saatavuuden parantamisen maltillisella kustannuskehityksellä. - Lainsäädännössä on turvattava pelastuslaitosten mahdollisuus toimia jatkossakin ensihoitopalvelun tuottajina. - Demokratian ja osallisuuden turvaamiseksi tulisi yhteistoiminta-alueelta koota kattava edustus yhteiseen pelastustoimen toimielimeen. - Riittävä pelastustoimen toimialaosaaminen tulee sijoittaa palveluja järjestävälle tasolle, jotta voidaan hoitaa palvelutasoon, varautumisen yhteensovittamiseen ja palveluiden järjestämiseen sekä tuottamisen ohjaamiseen liittyvät tehtävät. - Hallinto- ja ICT-palveluiden keskittäminen viidelle alueelle ei saa johtaa paloasemilta tuotettavien lähipalvelujen keskittämiseen. Ydintehtävät tulee tuottaa jatkossakin lähipalveluna hajautetun asemaverkon avulla. - Lakiluonnoksen kuvaus palvelurakenteen ohjauksesta ei tue maakunnan itsehallintoperiaatetta. Esityksen mukaan valtioneuvosto voisi antaa maakuntia sitovia päätöksiä liittyen esimerkiksi pelastustoimen henkilöstörakenteeseen, toimintavalmiuteen, paloasemaverkkoon sekä ajoneuvo- ja muun kaluston yhdenmukaistamiseen. Sisäministeriön ohjauksen tulee olla yleisemmällä tasolla. - Pelastustoimeen soveltuu parhaiten kaksiportainen johtamisjärjestelmä. Sisäministeriön ja viiden pelastustoimen yhteistyöalueen malli selkeyttää johtamista sekä mahdollistaa tehokkaan tilanteenmukaisen johtamisen. - Pelastustoimen kuntapalvelujen kattavuus ja ylimaakunnallinen yhteistyö tulee varmistaa myös säädösten avulla. - Pelastustoimella on osaamista hallinnonalat ylittävistä pelastustoiminnasta, tilannekuvajärjestelmän kehittämisestä sekä harjoittelusta. Säädösten tulee tukea laajan yhteistyön toimintamallia. Lakiluonnoksessa esitetyt yhteistyöalueet luovat hyvän perustan laajojen tehtävien hoitamiseksi. Pelastustoimen tilanne- ja johtokeskukset kannattaa perustaa yhteistyöalueittain ylimaakunnallisena toimintana. Lisäksi kannattaa luoda mahdollisuudet viranomaisten yhteisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelmien perustamiselle. - Kapitaatiomalli tarkoittaisi, että Pohjois-Savo saisi hieman lisää rahaa, mutta kokonaisuutena rahoitus siirtyisi harva-alueilta eteläiseen Suomeen. Kapitaatiomalli saattaisi vaikeuttaa pelastustoimen palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden ja lähipalveluperiaatteen toteuttamista. Maakuntien rahoituslakiin tulisi täsmentää valtiolta tulevan rahoituksen siirtyminen maakunnalta yhteistoiminta-alueen palvelut järjestävän maakunnan käyttöön siten kuin valtion rahoituksen periaatteisiin on lain 2 luvun 3 §:ään kirjattu.

Oulu-Koillismaan pelastuslaitos	- Viiden järjestämisvastuussa olevan pelastuslaitoksen malli turvaa kansalaisten yhdenmukaisen palvelun saatavuuden mahdollisimman samankaltaisena eripuolilla maata. Malli on luonnollinen jatkumo yli kymmenen vuotta toimineelle alueelliselle pelastustoimelle. Alueellinen pelastustoimi on osoittautunut tehokkaaksi, kustannuksiltaan kohtuulliseksi sekä alueen asukkaita tasapuolisesti kohtelevaksi järjestelmäksi. - Kun nykyisessä järjestelmässä hallinnon keskittyminen keskuskaupunkiin ei ole vaikuttanut heikentävästi lähipalvelujen tuottamiseen kunnissa tai kuntien varautumisen tukemiseen, ei ole myöskään perusteltua olettaa, että maakunnallisessa järjestelmässä näin tulisi käymään. Olemme vakuuttuneita siitä, että riittävän vahva ja iso pelastuslaitos pystyy parhaiten tuottamaan riittävän hyvät lähipalvelut kansalaisille myös syrjäseuduilla. - Hallinnon keskittämisellä saadaan taloudellista hyötyä ja samalla myös toiminnan tehokkuus sekä yhdenmukaisuus paranevat. Erilaisia yhteisiä tukipalveluja voidaan järjestää keskittämällä niitä valtakunnallisiin palvelukeskuksiin. ICT-järjestelmien yhdenmukaistaminen selkeytyy, kun toimijoita on vähemmän. Valtion ohjausta voidaan kehittää ja tehostaa paremmin, kun pelastustoimen järjestämisestä vastaavia alueita on vähemmän. Viisi pelastuslaitosta pystyy paremmin vastaamaan haastaviin erityiskysymyksiin, ennakoimattomiin uhkiin, suuronnettomuuksiin ja luonnononnettomuuksiin laajemman osaamisen kautta. Suuremmat pelastusalueet kykenevät paremmin rekrytoimaan eri alojen asiantuntijoita palvelukseensa. Näin myös osaamista löytyy aina paremmin, mm. kemikaaliasiantuntijat. - Aluejaon tulee olla sellainen, että pelastustoimen mahdollisuus toimia kiireellisen ensihoitopalvelun tuottajana turvataan lainsäädännöllä (in-house). - Vaikka ensihoidon tuottaminen on erittäin tärkeä tehtävä pelastustoimelle, ei se saa olla sitä kuitenkaan hinnalla millä hyvänsä. Jos ensihoidon järjestämisvastuun organisointi ei vastaa pelastustoimen tarpeita, tulee silloin vakavasti pohtia sitä mikä on oikeasti pelastustoimen kehittämisen ja kansalaisen saamien turvallisuuspalvelujen kannalta paras kokonaisratkaisu. Pelastuslaitoksena näemme, että nyt kehitetään Suomen pelastustointia eteenpäin nimenomaan pelastustoimi edellä, eikä siten, että muut organisaatiot sanelevat pelastustoimen tulevat ratkaisut. - Maakunnan yhteisen varautumisen yhteensovittaminen tulee kuulua pelastustoimen vastuulle. Pelastuslaitoksella on jatkossakin merkittävä rooli kuntien ja nyt myös maakuntien varautumisen suunnittelun tukemisessa ja yhteensovittamisessa. - Sisäministeriön tulee koordinoida ja yhteen sovittaa sisäisen turvallisuuden toimijoita. - Pelastuslaitokset tulee määritellä sisäiseen turvallisuuteen liittyvien varautumisvelvoitteiden yhteensovittajaksi, koordinoijaksi sekä velvoitteiden valvojaksi maakunnissa ja kunnissa. - Kapitaatioperuste sopii huonosti pelastustoimen rahoituksen perustaksi. Laskennallinen kapitaatiomalli sellaisenaan merkitsi erittäin merkittävää rahoituksen siirtoa pohjoisen ja itäisen Suomen harva-alueilta eteläiseen Suomeen. Tämä rikkoi voimakkaasti pelastustoimenpalvelujen yhdenvertaista saatavuutta sekä lähipalveluperiaatetta. Pelastustoimen rahoituksessa ja kustannusperusteissa tulee huomioida indeksikorotukset vastaavalla tavalla kuin sosiaali- ja terveystoimessa on suunniteltu. - Maakuntajakoon perustuva 18 pelastuslaitosta merkitsisi vain vähäisiä muutoksia nykyiseen, eikä toisi tavoiteltavia

	hyötyjä. Mikäli nyt päädytään sellaiseen ratkaisuun, että Suomeen tulee nykyisen maakuntajaon mukaisesti 18 pelastuslaitosta, niin vaarana on, että muutokset jatkuvat jopa jo lähivuosina. - Voimaanpanolain siirtymäsäännöksissä on säädettävä pelastustoimen palvelutason siirtymäjärjestelyistä, joilla turvataan siirtymävaiheen rahoitus sekä varmistetaan, että pelastustoimen palvelutaso ei laske maakunnalliseen järjestelmään siirryttäessä. - On tarkoituksenmukaisempaa, että pelastustoimen järjestämisestä vastaavan maakunnan laatima yhteistyösopimus yhteistyöalueen muiden maakuntien kanssa on voimassa toistaiseksi kuin se olisi voimassa valtuustokauden. Sopimus voisi jatkua aina valtuustokauden yli toistaiseksi voimassaolevana, ellei sitä irtisanota jonkun osapuolen toimesta viimeistään vuotta ennen valtuustokauden loppumista tai tarkisteta neuvottelumenettelyllä.
Pohjois-Karjalan pelastuslaitos	- Pohjois-Karjalassa aloittaa toimintansa 1.1.2017 uusi Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymä (Siun Sote), jonka osaksi siirtyy myös maakunnallinen Pohjois-Karjalan pelastuslaitos. - Toiminnan keskittäminen on perusteltua, mikäli sillä saavutetaan merkittäviä etuja turvallisuustason paranemiseen tai kustannusten hallinnan näkökulmasta. Keskittäminen ei saa kuitenkaan tapahtua kategorisesti mielikuvien pohjalta ilman luotettavaa tietopohjaa. - Pelastusalueuudistuksen lähtökohdaksi on linjattava 18 maakuntaa vastaava aluejako. - Yhteistyön asianmukainen toteutuminen uuden maakunnan muiden toimijoiden kanssa edellyttää samaa aluejakoa ja yhteistä maakunnallista johtamista. - Pelastustoimen organisoiminen sote-palvelurakenteen uudistamisen kanssa yhdenmukaisen aluejaon ja järjestämismallin pohjalta on välttämätön, koska sillä turvataan pelastustoimen mahdollisuus jatkossakin suorittaa kiireellisiä ensihoidon tehtäviä. - Pelastustoimen rahoitus on kanavoitava osana maakuntien kokonaisrahoitusta suoraan järjestämisestä vastuussa oleville 18 maakunnille. Maakuntien rahoituslakia tulee muuttaa siten, että maakunnille maakuntalain mukaisesti siirtyvien tehtävien rahoitus määräytyisi toimialasta riippumatta rahoituslain 3 luvun mukaisesti. Tällöin laki toteuttaisi rahoituksen yleiskatteellisuuden periaatetta ja maakuntien rahoituksessa tulee oikeudenmukaisella tavalla huomioitua asukastiheys ja väestörakenteen vaatimat erikoispiirteet.
Satakunnan pelastuslaitos	- Pelastustoimen järjestämisvastuun säätäminen viiden maakunnan tehtäväksi ei ole oikea ratkaisu, vaan pelastustoimi tulee järjestää maakuntajaon mukaisesti. - Pelastustoimi tulee järjestää siten, että pelastuslaitosten nykymuotoinen, ensihoidon palvelutuotanto on jatkossakin mahdollinen. - Maakunnan eri toimijoiden varautumisen yhteensovittaminen tulee osoittaa pelastuslaitosten tehtäväksi. Pelastuslaitoksista tulee muodostaa maakuntien yleisiä turvallisuusviranomaisia. - Pelastustoimen yliorganisointi tulee välttää, järjestäjän ja tuottajan erottamisesta seuraisi vääjäämättä osin päällekkäistä toimintaa. Järjestäjän ja tuottajan erottaminen vain lisäisi hallinnollisia tehtäviä tuottamatta mitään lisäarvoa.

	- Pelastustoimen johtamisjärjestelmä tulee muodostaa kaksipuoliseksi, jossa on riittävän vahva valtakunnallinen toimija - ministeriö tai keskusvirasto - ja pelastuslaitokset. - Pelastustoimen palvelut tulee mitoittaa ja toteuttaa riskiperusteisesti. Palvelutuotannon lähtökohtana tulee olla läheisyysperiaate ja tulee välttää tarpeeton yhdenmukaisuuden tavoittelu. - Valtakunnallisia erityistehtäviä on tarkoituksenmukaista ohjata yksittäisille pelastuslaitoksille edellyttäen, että näihin osoitetaan riittävä erityisrahoitus.
Varsinais-Suomen pelastuslaitos	- Järjestämisvastuun siirto viidelle maakunnalle on kannatettavaa. - Lainsäädännössä on varmistettava pelastuslaitosten mahdollisuus tuottaa ensivaste- ja ensihoitopalveluja. - Rahoituksessa huomioitava muutoksen aiheuttamat pysyvät ja välilliset kustannukset sekä alueelliset erityispiirteet kuten saaristo ja ruotsinkielisyys. Erityistehtävien erityisrahoitus on turvattava yksittäisille pelastuslaitoksille. - Palvelujen mitoituksessa (palvelutasopäätös) on huomioitava sisäisen turvallisuuden ja pelastustoimen strategiat. Palveluiden mitoitukseen on myös käytettävä yhteisesti sovitulla kriteereillä toteutettua riskianalyysiä. Kriteereitä ovat esimerkiksi sisäisen turvallisuuden muuttuvat uhkatasot, toimintaympäristön riskikehitys, toiminta eri turvallisuustilanteissa. - Maakunnan varautumisen yhteensovittaminen sekä tilannekeskuksen ja tilannekuvan ylläpitäminen tulee osoittaa pelastustoimen järjestämisvastuussa olevan maakunnan pelastuslaitoksen tehtäväksi. - Tilaaja-tuottaja -malli ei sovellu viranomaispalveluita tuottavalle organisaatiolle, kuten pelastuslaitokselle. Se lisää hallintoa ja sitä kautta kustannuksia. Järjestämisen ja tuottamisen pitäminen samassa organisaatiossa on perusteltua, kun palvelutuotantoa ei tarvitse alistaa markkinaehtoiseen kilpailuun. Näin ollen pelastuslaitos on tarkoituksenmukaista sijoittaa tulevassa maakuntaorganisaatiossa suoraan ja ainoastaan järjestävälle tasolle. - Esityksen mukaan kuntien omistamat kiinteistöt jäisivät kuntien omistukseen ja maakunta vuokraisi ne kunnilta. Kiinteistöjen osalta on laissa huomioitava, että osa paloasemista, kiinteistöistä, ei ole kuntien omistamia. Lisäksi on huomioitava, että nykyiset vuokrasopimukset sitovat pelastuslaitosta.

Kunnat, maakuntaliitot ja kuntayhtymät

Pelastuslaitosten lausunnoissa esitettyjä kannanottoja ei ole aina toistettu tässä kohdin uudelleen.

Ks. tarkemmin yksityiskohtaisemmat kommentit lausunnoista.

LAUSUNNONANTAJA	LAUSUNTO
Espoon kaupunki	- Länsi-, Keski- ja Itä-Uudenmaan pelastustoimille asetettavat vaatimukset poikkeavat siten selkeästi Helsingin pelastustoimelle asetettavista vaatimuksista tavoitteiltaan ja vaikuttavuudeltaan, minkä vuoksi Helsingin

	pelastustoimen hallinnollinen erityisasema on perusteltua säilyttää. Näiden alueiden välinen yhteistyö on nykyisellään erittäin tiivistä, tehokasta ja toimivaa ja suurelta osin vapaaehtoisuuteen pohjautuvaa. - Ehdotetun voimavarojen käyttöön sekä palvelujen laadun ja saatavuuden parantamiseen liittyvät tavoitteet täyttyvät nykyisellään Uudenmaan eri alueellisten pelastustoimien alueilla sekä Helsingissä, minkä vuoksi tulee olla painavat perusteet olemassa olevan toimivan kokonaisuuden hajottamiseksi Uudellamaalla. - Lakiluonnoksessa esitetyt taloudelliset säästötavoitteet eivät täytyisi metropolialueella eivätkä todennäköisesti muuallakaan Uudellamaalla samalla tavoin kuin mahdollisesti muualla Suomessa. Lakiluonnoksessa ei ole tuotu riittävän selkeästi esille lain taloudellisia vaikutuksia ja vertailulukuja nykytilanteeseen, eikä vertailtu eri pelastustoimien alueita valtakunnallisesti. - Pelastustoimen kokonaisuuden toimivuutta ja sen kehittämismahdollisuuksia arvioitaessa tulisi paremmin ottaa huomioon myös pelastustoimen kytkeytyminen muuhun kunnalliseen palvelutoimintaan ja luotuihin tukipalvelukokonaisuuksiin. - Nykyisten palveluja tuottavien julkishallinnollisten toimijoiden ja yksityisten yhtiöiden kehittäminen ja mahdollinen yhteistyö olemassa olevien ratkaisujen pohjalta tulisi olemaan kustannustehokkaampaa kuin uusien julkisen sektorin yksiköiden perustaminen. - Lakiluonnoksessa ei ole riittävän selkeästi perusteltu esitetyn maakuntamallin tuottamaa oletettua parannusta henkilöstön osaamisen kehittämisessä. Osaamisen keskittämisellä ei Uudellamaalla ole odotettavissa vastaavia toiminnallisia tai taloudellisia hyötyjä kuin muualla Suomessa. - Pelastustoimella on säilyttävä mahdollisuus tuottaa ensihoitopalvelua riippumatta siitä, millä organisaatiolla on ensihoidon järjestämisvastuu. Kilpailuneutraliteetin näkökulmasta pelastuslaitoksen asema kiireellisen ensihoidon tuottajana on kuitenkin tulkinnanvarainen ja vielä ratkaisematta. - Lisäksi lain valmistelussa ei ole tarkasteltu riittävästi vaihtoehtoisia toimintamalleja ensihoidon järjestämiseksi yhteistoiminnassa pelastustoimen kanssa. Selvittämistä vaille on esimerkiksi mahdollinen ensihoidon osittainen lakiin perustuvan järjestämisvastuun pilkkominen ja siirtäminen pelastustoimelle, jolloin edellä kuvattu mahdollinen kilpailuneutraliteettiongelmaakin vältettäisiin. - Riskinä on että, kun toiminta muuttuu keskusjohtoiseksi, toimiva vapaaehtoinen yhteistyö ja kansalaisten vaikutusmahdollisuudet päätöksentekoon heikkenevät. - Kaupunginhallitus esittää sisäministeriölle, että Uudenmaan alueella pelastustoimi järjestettäisiin siten, että alueen nykyisistä pelastustoimista Helsingin pelastuslaitos ja Länsi-Uudenmaan alueen pelastustoimi säilytettäisiin nykyisinä kuntien hallinnoimina kokonaisuuksina. Muun Uudenmaan pelastustoimen osalta kokonaisuus tulisi ratkaista erikseen.
Etelä-Karjalan liitto	- Etelä-Karjalan maakuntaliitto pitää tärkeänä sitä, että pelastustoimen järjestämisvastuun tulee olla yhdenmukainen kaikkien maakuntien osalta, vaikka palvelujen tuotantoa voidaankin keskittää tiettyihin maakuntiin. - Esitetty viiden maakunnan vastuumalli jättäisi muut maakunnat sivuun päätöksenteosta ja palvelujen ohjauksesta. - Sisäministeriön ohjaus on vahva yhteistoiminta-alueen sopimusmenettelyssä, mikä heikentää maakuntien

	itsehallintoa ja maakuntien välisen sopimisprosessin merkitystä. - Rahoituksessa tulee huomioida maakunnan riskit, joista kaikki eivät ole suoraan verrannollisia väestömäärään. - Pelastustoimen hajautettu asemaverkosto ja palvelujen kattavuus harvaan asutussa ja laajassa Etelä-Karjalan maakunnassa tulee varmistaa ja palvelut suunnitella yhdessä maakunnan muiden toimijoiden kanssa. - Sopimuspalokuntien toimintaedellytykset tulee kuitenkin turvata erityisesti harvaan asuttujen alueiden asukkaiden turvallisuuden vuoksi. Etelä-Karjalassa sopimuspalokuntien toimintaedellytysten turvaaminen vaatii lähellä olevaa kehittämiskumppania. - pelastuslaitoksen omaisuus on nyt vastuukunnan budjetissa, joten omaisuuden siirtyminen vastikkeetta uudelle hallinnoijalle ei tule kysymykseen vaarantamatta vastuukunnan taloudellista asemaa. Pelastusasemaverkoston sopiminen olisi tärkeää sopia vähintään viideksi vuodeksi, koska pelastusasemaverkosto on maakunnan etäisyydet huomioiden jo nyt hyvin tiivis. Pelastuskaluston tulee jäädä 1.1.2019 alkaen sen toimijan käyttöön, jolla ne ovat edellisenä vuonnakin. - Maakunnille on esitetty rooli varautumisesta häiriö- ja poikkeusoloihin ja yhteistyö pelastustoimen kanssa on näissä asioissa erittäin kriittistä. Tästäkin syystä pelastustoimen sijoittuminen maakuntiin on edelleen perusteltua.
Etelä-Pohjanmaan liitto	- Liitto on huolissaan siitä, siitä, onko hallituksen esittämässä lakiluonnoksessa pelastustoimen hallinnollisen rakenteen osalta riittävät perusteet poiketa 18 maakunnan mallista. Lakiluonnoksessa esille tuodut perustelut viiden hallinnollisen alueen muodostamiseksi eivät edistä maakunnan pelastustoimen tehokasta ja taloudellista toimintaa. - Se pitää tärkeänä maakunnallisen johtamisen ja yhteistyön toiminnallisuutta esim. ensihoidon ja sosiaalitoimen suhteen. Samoin on ensiarvoisen tärkeää säilyttää toimiva tasapaino sopimushenkilöstön ja päätoimisen henkilöstön osalta erityisesti harvaanasutuilla alueilla.
Etelä-Savon maakuntaliitto	- Tavoite pelastustoimen ja ensihoidon yhteistyön varmistamisesta myös tulevaisuudessa on sinänsä kannatettava, mutta siirrettäessä tehtäviä alueille on ensisijaisena ratkaisuna oltava toimintojen keskittäminen tehtäviltään ja toimivallaltaan selkeille itsehallintoalueille (18). - Maakunnat muodostavat alueen kuntien kanssa lähellä ihmistä olevan turvaverkon, jonka varaan on nykyistä helpompi rakentaa myös varautumisen kokonaisuus. Toiminnan yhteensovittaminen on luonteva ja välttämätön osa maakunnan omaa toimintaa, mutta mikäli päätetyistä aluejaoista poiketaan, rikkoontuu alueellinen yhtenäisyys ja se tulee siis vaikeuttamaan tehokasta turvallisuustyötä. Pelastusviranomaisen läsnäolo kaikissa maakunnissa on parempi toteuttaa siten, että kaikki maakunnat ovat pelastustoimen palveluiden järjestämisvastuussa ja tuottamisvastuussa ja päättävät itse siitä, miten palvelut on järkevä toteuttaa. - jos pelastustoimen palveluiden rahoitus toteutetaan Etelä-Savossa valtakunnan keskiarvon mukaan (eur/asukas,) niin se tarkoittaa noin 1,8 miljoonan euron laskennallista alenemaa Etelä-Savon maakunnan saamaan yleiskatteelliseen kokonaisuuteen. - Pelastustoimen rahoitusosuuden laskeminen on liian kaavamaista eikä se huomioi alueilla olevia erityispiirteitä kuten harvaan asuttuja alueita, pitkiä etäisyyksiä ja saaristoa. Pahimmillaan tämä voi johtaa kohtalokkaihin seurauksiin

	alueen pelastustoimen palvelukyvyllä ja siten kansalaisten saamalle pelastustoimen (palokuntien) toiminnalle myös onnettomuus- ja tulipalotilanteissa.
Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä	- Ministeriö ei ole pyytänyt sairaanhoitopiireiltä lausuntoa. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen mukaan ensihoidon järjestäminen kuuluu kuitenkin sairaanhoitopiireille ja lausuntokierroksella olevassa esityksessä ehdotetaan pelastustoimen lisäksi myös ensihoidon järjestämisvastuun viemistä viidelle yliopistosairaalamakunnalle. - Kuntayhtymä ei pidä uudistuksen toteutustapaa, jossa pelastustoimen ja ensihoidon järjestämisestä vastaavat viisi maakuntaa, tarkoituksenmukaisena. - Etelä-Savon sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymässä ensihoitoa on kehitetty integroimalla palvelua sekä keskussairaalan monitoimijapäivystykseen että alueen kotihoitoon. Mm. pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen vuoksi Etelä-Savossa on välttämätöntä pitää ensihoidon yksiköitä valmiudessa myös etäällä maakuntakeskuksesta. Näillä yksiköillä on hälytystehtäviä harvakseltaan. Tuottavuuden näkökulmasta on järkevää hyödyntää tätä henkilöstöä myös kotihoidon ja terveysasemien palveluiden tuottamisessa. - Esityksen perustelutekstissä esitetään saatavan merkittäviä kustannussäästöjä ja toiminnan tehostamista. Minkäänlaisia laskelmia ei kuitenkaan ole esitetty. Ensihoidon näkökulmasta omalla alueellamme kustannukset tulisivat varsin todennäköisesti nousemaan. - Ensihoidon ja maakunnallisen terveydenhuollon integraation purkaminen johtaa päällekkäisyyksiin, koska yksiköiden määrää joudutaan merkittävästi lisäämään. Lisäksi johtamisen näkökulmasta tulee suuria ongelmia, jos ensihoidon henkilökunta on eri työnjohdon alaisuudessa kuin päivystys. - Ensihoidon integraatio maakunnan soteen on huomattavasti merkittävämpi kuin integraatio pelastustoimeen. - On välttämätöntä, että pelastuslaitos tukee myös jatkossa maakunnan, kuntien ja sote-kuntayhtymän valmiussuunnittelua sekä koordinoi koko maakunnan varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.
Forssan kaupunki, Hämeenlinnan kaupunki, Hämeen liitto, Hattula, Jokioisten kunta	- Maakuntauudistuksesta ja pelastustoimen uudistuksesta on tulossa päälinjauksiaan ja tavoitteiltaan hyvä. - Pelastustoimi ja ensihoito ovat tyypillisiä lähipalveluita ja niiden järjestämis- ja tuottamisvastuu on oltava lähellä muuta maakuntien toimintaa. - Pelastustoimen ja ensihoidon keskittäminen muusta alueesta poiketen viidelle alueelle heikentää huomattavasti lähipalveluiden integraation toteuttamista. - Uudistuksen avulla – 18 maakunnan kattavalla toiminnalla - avautuu kokonaan uusia mahdollisuuksia palvelutoiminnan kehittämiseksi. Moniammatillinen yhteistyö eri viranomaisten välillä helpottuu, kun ei ole tarpeettomia hallinnollisia raja-aitoja ja siten kansalaisten saamat palvelut paranevat. Lisäksi on syytä muistaa, että maakuntaan ollaan siirtämässä ELY- keskusten ja ympäristöterveydenhuollon tehtävät. Myös näistä kokonaisuuksista voi löytyä kokonaan uusia yhdistelmiä maakunnan yhteiseen palvelutuotantoon. - Pelastustoimen järjestämisvastuun ja tuottamisvastuun siirtäminen viidelle maakunnalle aiheuttaa tosiasiasa erittäin suuren demokratiavajeen kolmelletoista muulle maakunnalle. Pelastustoimen järjestämislaissa on rakennettu mekanismi siihen, miten sisäministeriö käy neuvotteluita pelastustoimen järjestämisestä ja kehittämisestä viiden

	maakunnan kesken, mutta muille maakunnille ei nyt ehdotetussa järjestelmässä jää muuta kuin maksumiehenrooli. - Rahoituksesta noin 10 % (1,8 mrd. euroa) kohdennetaan asukasluvun perusteella ja pelastustoimen menot sisältyvät tähän 10 %:iin. Pelastustoimen kustannusten keskiarvo on tällä hetkellä noin 75 euroa/asukas ja esimerkiksi Kanta-Hämeessä vuoden 2015 tilinpäätöstietojen perusteella pelastustoimen kustannukset olivat noin 62 euroa/asukas. Uudistukseen siirtymävaiheeseen liittyviä suuria vuotuisia rahoituksen maakuntakohtaisia tasomuutoksia pyrittäisiin lieventämään erillisellä siirtymätasausäänöksellä, mutta jos pelastustoimen palveluiden rahoitus toteutetaan Kanta-Hämeessä valtakunnan keskiarvon mukaan (eur/asukas) niin se tarkoittaa noin 2,3 miljoonan euron lisäystä vuosittaiseen käyttötalouteen. Vastaavasti viiden (5) alueen mallissa Kanta-Hämeen pelastustoimen menot kasvaisivat vastaavalla 2,3 milj. eurolla. Lisäkustannusten aiheuttamilla mahdollisilla pelastustoimen talouden sopeuttamistoimilla olisi kohtalokkaat seuraukset Kanta-Hämeen maakunnan alueen pelastustoimen palvelukyvyille ja siten kansalaisten saamalle pelastustoimen (palokuntien) toiminnalle myös onnettomuus- ja tulipalotilanteissa.
Helsingin kaupunki	- Pelastustoimi tulee säilyttää Helsingin kaupungin omana toimintana maan suurimman väestökeskittymän turvallisuuden varmistamiseksi. Hyvin toimivan kokonaisuuden muuttamiseen tulee olla erityisen painavat perusteet. Tämä korostuu erityisesti Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla, missä pelastustoimella on omat erityiset haasteensa. - Pelastustoimen kokonaisuuden toimivuutta ja sen kehittämismahdollisuuksia arvioitaessa tulee ottaa huomioon pelastustoimen kytkeytyminen muuhun kunnalliseen palvelutoimintaan ja luotuihin palvelukokonaisuuksiin. - Päätöksenteon etäännyttäminen vääjäämättä laskee helsinkiläisten turvallisuustasoa. Myös kunnan vaikutusmahdollisuudet omaan turvallisuustasoon ja turvallisuuspalvelujen määrään katoavat. Pääkaupungin erityisolosuhteet saattavat jäädä valtakunnallisessa järjestelmässä huomioimatta, mikä merkitsisi koko kaupungin turvallisuustason heikkenemistä. Osalle nykyisen pelastuslaitoksen hoitamia tehtäviä jouduttaisiin kaupungissa järjestämään korvaava järjestelmä, mistä johtaisi kokonaiskustannusten kasvuun. - Ensihoidon ja pelastustoimen saumattoman yhteistyön turvaamiseksi alueella tulisi lainsäädännön mahdollistaa maakunnan ja kaupungin välinen sopimus pelastustoimen palvelujen tuottamisesta kuten nykyisin on sovittu HUS:n vastuulla olevan ensihoidon tuottamisesta.
Hirvensalmen kunta	- Pelastustoimi ja ensi hoito ovat tyyppisiä lähipalveluita ja niiden järjestämis- ja tuottamisvastuu on oltava kaikilla maakunnalla. - Pelastustoimella on vahvaa osaamista hallinnonalat ylittävästä yhteistyöstä häiriö- ja poikkeusoloihin varautumisessa, valmiussuunnittelusta sekä harjoittelusta. Tätä on pystyttävä hyödyntämään riittävästi kuntien varautumisessa myös maakuntauudistuksen jälkeen. - Pelastustoimen ja ensihoidon järjestämisvastuun ja tuottamisvastuun siirtäminen viidelle maa kunnalle aiheuttaa tosiasiasa erittäin suuren demokratiavajeen 13 muulle maakunnalle
Imatran kaupunki	- Pelastustoimi tulee antaa jokaisen maakunnan tehtäväksi. Pelastustoimen osalta on kuitenkin luotava laajemmat yhteistyöalueet, joiden maakunnilla on lakisääteinen velvoite järjestää ja rahoittaa yhdessä erikseen määriteltävät pelastustoimen tehtävät. Lainsäädännöllä on kuitenkin turvattava se, että pelastuslaitokset voivat edelleen toimia

	kiireellisen ensihoidon palveluntuottajina. - Pelastustoimen rahoitusosuuden määräytyminen maakuntien rahoituslakiluonnoksen perusteella ei huomioi alueilla olevia erityispiirteitä. - Mikäli paloasemaverkkoa karsitaan tulevaisuudessa, kunnalle voi jäädä huolekseen vaikeasti markkinoitavaa tilaa. Nykyisen paloasemaverkoston käytön turvaaminen/vuokraaminen tulee turvata pitemmälle kuin vuoden 2021 loppuun.
Isonkyrön kunta	- Isonkyrön kunnan näkemyksen mukaan pelastustoimi ja ensihoito tulee antaa jokaisen maakunnan järjestämisvastuulle kuitenkin niin, että pelastuslaitoksella on vahva yhteistyövelvoite naapurimaakuntien kanssa ja mahdollisuus perustaa myös yhteisiä johto- ja muita toimintayksiköitä, jos katsovat sen tarkoituksenmukaiseksi.
Joensuun kaupunki	- Maakuntauudistusta toteutettavan pelastusalueuudistuksen lähtökohdaksi on linjattava 18 maakuntaa vastaava aluejako. - Pohjois-Karjalassa aloittaa toimintansa 1.1.2017 uusi Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystoimen kuntayhtymä (Siun Sote), jonka osaksi siirtyy myös maakunnallinen Pohjois-Karjalan pelastuslaitos. - Pelastustoimen organisoiminen sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen kanssa yhdenmukaisen aluejaon ja järjestämismallin pohjalta on välttämätön, koska sillä turvataan pelastustoimen mahdollisuus jatkossakin suorittaa kiireellisiä ensihoidotehtäviä ja kiireellisiä ensivastetehtäviä - Esitettävälle viidelle yhteistyöalueelle ei ole nähtävissä sellaisia mielekkäitä tehtäviä, joita ei voitaisi toteuttaa koordinoimalla toimintaa maakuntien ja ohjaavan ministeriön normaalein yhteistyömenettelyin. - Joensuun kaupunki esittää maakuntien rahoituslakia muutettavaksi siten, että maakunnille maakuntalain mukaisesti siirtyvien tehtävien rahoitus määräytyisi toimialasta riippumatta rahoituslain 3 luvun mukaisesti. Tällöin laki toteuttaisi rahoituksen yleiskatteellisuuden periaatetta ja maakuntien rahoituksessa tulee oikeudenmukaisella tavalla huomioitua asukastiheys ja väestörakenteen vaatimat erikoispiirteet myös pelastustoimen palveluiden tuottamisessa.
Juuan kunta	- Pelastustoimi ja ensihoito ovat tyypillisiä lähipalveluita, joiden järjestämis- ja tuottamisvastuu on oltava kaikilla 18 maakunnalla. - Pelastustoimeen ei tarvita lisää keskus- ja väliportaan hallintoa ja ohjausta, vaan käytettävissä olevat resurssit on kohdennettava täysimääräisesti asiakkaille suunnattavaan operatiiviseen palvelutyöhön maakuntatasolla ja kunnissa. - Lakiluonnoksessa esitetty pelastustoimen rahoitusmalli ohjaisi lisärahoitusta väkimäärältään suuriin maakuntiin, joissa on nykyään tuotettu pelastustoimen palvelut huomattavasti keskimääräistä edullisemmin.
Jyväskylän kaupunki	- On välttämätöntä, että pelastuslaitos tukee myös jatkossa kuntien valmiussuunnittelua sekä koordinoi koko maakunnan varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Maakunnan sisäisen turvallisuuden ylläpito ja kehittäminen on Keski-Suomessa ollut suurelta osin pelastuslaitoksen tehtävä. - Sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen sekä ensihoidon järjestämisvastuun keskittäminen samalle toimijalle helpottaa palveluiden käyttäjälähtöistä kehittämistä. Uusia, innovatiivisia toimintamalleja sote-palveluiden ja pelastustoimen yhteistyönä on merkittävästi helpompi kehittää saman palvelujärjestäjän toimesta kuin

	neuvottelemalla kehittämissyhteistyöstä yhteistoiminta-alueilla maakuntien kesken. Esimerkkeinä tällaisista malleista ovat mm. pelastustoimen ympärivuorokautisten ensihoitoyksiköiden tarjoamat kotiin vietävät palvelut sotien kotihoidon asiakkaille harvaan asutuilla seuduilla. Lisäksi ns. pelastuslaitoksen hybridiyksiköt, jotka yhdellä ajoneuvolla tuottavat ambulanssin ja kevytpaloauton resurssit nopeasti ja tehokkaasti edustavat uudenlaista toimintamallia. - Viime vuosien aikana tehdyt erilaiset turvallisuusviranomaisia koskevat aluejaot ovat Jyväskylän näkökulmasta tarkasteltuna epätarkoituksenmukaiset (poliisi- ja hätäkeskusuudistukset). - Jyväskylän kaupunki esittää, että Keski-Suomen maakunta järjestää jatkossa pelastustoimen ja ensihoidon palvelut Keski-Suomen alueella.
Kainuun liitto, Kajaanin kaupunki	- Kainuu kannattaa 18 maakunnalle perustuvaa pelastuslaitostoimintaa ja kytkentää ensihoitoon. Pelastustoimen siirtäminen kunnilta osaksi maakuntahallintoa on perusteltua. Näin voidaan varmistaa elintärkeä yhteys maakunnille siirrettäviin sote-palveluihin. Lailla tulee turvata pelastuslaitosten mahdollisuus toimia ensihoidon palveluntuottajana. Pelastustoimen järjestämis- ja tuottamisvastuu tulee antaa kaikkien maakuntaudistuksessa muodostettavien 18 maakunnan tehtäväksi. - Kainuu pitää välttämättömänä korjata rahoitusmallia. - Pelastustoimen rahoitusosuuden laskenta on liian kaavamaista, eikä se huomioi alueilla olevia erityispiirteitä kuten esimerkiksi harvaan asuttuja alueita, pitkiä etäisyyksiä ja saaristoa.
Kaskisten kaupunki	- Kaskisten kaupunki korostaa lausunnossaan, että pelastustoimi ja ensihoito ovat lähipalveluita ja niiden järjestämis- ja tuottamisvastuu olisi tärkeää kytkeä jokaisen maakunnan peruspalveluksi. Toteuttamismalli maakunnassa muiden lähipalveluiden kuten sosiaali- ja terveydenhuollon, ympäristöterveydenhuollon jne. kanssa olisi luontevampi ratkaisu yhteistoiminnalle. - Pelastustoimen ja ensihoidon kytkennän heikkeneminen maakunnasta heikentää sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalveluun liittyviä yhteistoiminnan mahdollisuuksia. Erityisesti harvaan asutuilla alueilla on asukkaiden turvallisuus ja palveluiden saatavuus taattava eri hallinnonalojen yhteistyötä tiivistämällä. Tämä koskee myös varautumis- ja turvallisuustyötä. - Pohjanmaan väestön kaksikielisyys on myös huomioitava pelastustoimen järjestämistä uudistettaessa.
Keski-Pohjanmaan liitto	- Pelastustoimi ja ensihoito ovat lähipalveluita ja niiden järjestämis- ja tuottamisvastuu olisi tärkeää kytkeä jokaisen maakunnan peruspalveluksi. Pelastustoimen ja ensihoidon keskittäminen muusta aluejaosta poiketen viidelle alueelle heikentää huomattavasti lähipalveluiden integraation toteutumista. - Muutoksessa Pohjanmaiden maakuntien yhteistyö pirstaloituu. - Pelastustoimen ja ensihoidon yhteistyö on nyt tarkoituksenmukaista ja jokapäiväistä saman maakunta-/sote-organisaation sisällä ja sen toimiminen on syytä varmistaa myös jatkossa. - Esityksen kansilehdellä todetaan, että yhdenmukainen aluejako terveydenhuollon kanssa on välttämätön. Esityksessä ei kuitenkaan millään lailla perustella tätä aluejaon välttämättömyyttä. - Sisäministeriön ohjausroolin vahvistaminen selkeyttää sisäisen turvallisuuden kokonaisuuden hallintaa ja lisäksi sitä

	pitäisi vahvistaa sisäisen turvallisuuden poikkihallinnollisessa työssä. - Järjestämislaista muodostuva toimintamalli on moniportainen eikä se tue hallituksen asettamaa tavoitetta normitalkoista (purkamisesta) ja hallinnon yksinkertaistamisesta. - Pelastuslaitos on huolestunut toimintaedellytysten säilymisestä, mikäli maakunnan rahoitukseen kohdistuu merkittäviä muutoksia.
Keski-Suomen liitto	- Keski-Suomen liitto pitää välttämättömänä, että pelastuslaitosten tehtävät osoitetaan maakuntalakiluonnoksen 6 §:n mukaisesti 18 maakunnalle, hallituksen esityksessä suunnitellun 5 alueelle keskittämisen sijaan. Keskittämisen perusteena käytetty pelastuslaitosten kytkeytyminen yliopistosairaalojen yhteyteen, terveydenhuollon päivystys- ja ensihoidon turvaamiseksi, on kestävä. Esimerkiksi Keski-Suomessa toimii laajan päivystyksen sairaala, jossa yhteistyön tarve pelastusalan suuntaan vertautuu täysin yliopistosairaaloissa tapahtuvaan päivystykseen. - Pelastustoimen ja ensihoidon yhteistyön jatkuminen on varmistettava ja alueellinen yhdenvertaisuus pelastuspalveluiden saatavuudessa turvattava. Esimerkiksi harvaan asuttujen alueiden osalta paikallistuntemuksen ja akuutin hoidontarpeen yhteensovittaminen ovat tuloksellisen toiminnan välttämätön lähtökohta. - Liitto muistuttaa maakuntahallitusten puheenjohtajien yhteisestä kannanotosta, jossa esitetään, että osana maakuntauudistusta toteutettavan pelastusalueuudistuksen lähtökohdaksi on linjattava 18 maakuntaa vastaava aluejako. - Hallitusten puheenjohtajat toteavat myös, että pelastustoimen organisoiminen sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen kanssa yhdenmukaisen aluejaon ja järjestämismallin pohjalta on välttämätön, koska sillä turvataan pelastustoimen mahdollisuus jatkossakin suorittaa kiireellisiä ensihoitotehtäviä ja kiireellisiä ensivastetehtäviä - Pelastustoiminnan rahoitus on kanavoitava osana maakuntien kokonaisrahoitusta suoraan järjestämisestä vastuussa oleville 18 maakunnalle.
Kirkkonummen kunta	- Kirkkonummen kunta pitää tarkoituksenmukaisena pelastustoimen organisoimista sote-palvelurakenteen mukaisesti. Kirkkonummen osalta on kuitenkin vireillä pääkaupunkiseudun erillisratkaisu. Kirkkonummi suhtautuu myönteisesti pääkaupunkiseudun erillisratkaisun selvittämiseen ja on valmis myöhemmin selvitysten jälkeen päättämään Kirkkonummen liittymisestä mahdollisesti toteutuvaan erillisratkaisuun. - Pelastustoimen järjestämisvastuun antaminen viidelle maakunnalle on perusteltua lain tavoitteiden toteuttamiseksi, koska lakiehdotuksen mukaan maakunnilla on riittävät valtuuden palvelutuotannon järjestämiseksi siten, että palvelu voidaan toteuttaa alueelliset erityispiirteet huomioon ottaen. - Kirkkonummella toimii aktiivisesti 8 vapaapalokuntaa. Vapaapalokuntien toiminta tulee turvata myös uudessa organisaatiomallissa. - Kuntien varautumiseen ja ensihoitoon liittyvät tehtävät tulee säilyttää jatkossakin pelastuslaitoksen tehtävänä.
Kristiinän kaupunki	- Pelastustoimi ja ensihoito ovat maakunnallisia lähipalveluja. Siksi niiden järjestämis- ja tuottamisvastuu on määriteltävä 18 maakunnalle. - Pohjanmaan väestön kaksikielisyys on otettava huomioon pelastustoimen järjestämistä uusittaessa (ruotsia

	äidinkielenään puhuvia 49,8 % ja suomea 44,6 %). Tämä erityispiirre tulee huomioida asukkaiden peruspalveluja järjestettäessä. - Pelastustoimen ja ensihoidon yhteistyö on nyt tarkoituksenmukaista ja jokapäiväistä saman organisaation sisällä ja sen toimiminen on syytä varmistaa myös jatkossa.
Korsnäs kommun, Nykarleby stad	- En uppdelning av organiseringsansvaret för räddningsväsendet på de fem landskapen som har universitetssjukhus skulle splittra de nuvarande samarbetsområdets ledning då Österbotten, Mellersta Österbotten och Södra Österbottens landskap hänförs till olika universitetssjukhusområden. En sådan splittring av ett etablerat och fungerande samarbete ser vi inte som ändamålsenligt om man avser att åstadkomma en ekonomiskt effektivare organisation. - Räddningsväsendet och första delvården och den pre-hospitala akutsjukvården är en avgörande del av den integrerade social- och hälsovården som avses byggas upp på landskapen. Vi anser att organisations och produktionsansvaret bör ligga på samma landskap som ansvarar för den övriga social- och hälsovården. - Demokratiunderskottet i den föreslagna inledningen i fem landskap är uppenbar. - Enligt § 7 så ankommer det på statsrådet att fastställa de nationella målen för räddningsväsendet. Inrikesministeriet i sin tur som ansvarsministerium har ledningsrollen för den nationella helheten och det vore naturligare om ansvarsministeriet även kan fastställa de nationella målsättningarna för tjänsterna. - Då det kommer till finansieringen, provberäkningarna inger en stor oro för hur vi ska kunna anpassa serviceproduktionen lokalt.
Kuopion kaupunki	- Kuopion kaupunki pitää viiden järjestäjän mallia perusteltuna. - Palvelulaitoksella on virkavastuulla toimiva johtaja ja hallitus, jotka ohjaavat koko palvelulaitoskonsernia. Palvelulaitoksen yhtiöillä on omat toimitusjohtajansa ja hallituksensa. Yhtiöiden hallitusten tulee toimia osakeyhtiölain mukaan yhtiön edun mukaisesti. Riskinä on, että syntyy tilanteita, joissa konserniyhtiön etu on ristiriidassa palvelulaitoksen viranomaisjohdon asettamien konserniohjauksen vaatimusten kanssa. Ristiriita voi olla palveluintegraation toteutumisen tavoitteen kannalta kahdensuuntainen. - Yhteistyösopimuksen oikeudellinen sitovuus on perusteltua. Ilman sitä on riski, että sopimuksessa määriteltyjä vaikeasti yhteen sovitettavia asioita ei toimeenpanna. - Ensihoidon järjestämistä vastuun siirto yliopistosairaala- ja sairaalapaikkakunnille yhdenmukaisen toteutumisen näkökulmasta on kannatettavaa, edellyttäen kuitenkin, että ensihoidon järjestämisen ja toteuttamisen kustannukset jaetaan maakuntien kesken aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Tämän mallin mukaisesti olisi toteutettava myös pelastustoimen järjestäminen viiden alueen pohjalta. Tällöin saavutetaan luontaisimmat edellytykset ensihoidon ja pelastustoimen yhteistyöhön. - Lähtökohtana tulisi olla, että sote- ja pelastustoimen kiinteistöt pääsääntöisesti siirtyvät tasearvosta ilman maapohjaa maakuntaan, joka päätöksillään vaikuttaa niiden käyttötarpeeseen. Valtion olisi rakennettava ratkaisumalli siihen, että maakunnille tarpeettomista kiinteistöistä ei tule myöskään maakunnille tarpeetonta taakkaa. Kunnille voisi määrätä

	velvoitteen ohjata vastikevarat velkojen lyhennykseen.
Lapin liitto pelastuslautakunta	- Lapin pelastuslautakunta lausuu, että hallituksen esitystä ei pidä antaa eduskunnalle sellaisena, kuin se on pelastusosaston virkamiesvalmistelun tuloksena syntynyt ja on lausuntopyyntöön liitteenä. - Tavoite ensihoidon yhteistyöstä sinänsä on kannatettava mutta esitetty rakenne ei ole ainoa vaihtoehto tavoitteen toteuttamiseksi. - Uudesta maakuntahallinnosta tulee hyvä kotipesä varautumiselle erilaisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. - Esitetty kehittämisen valmistelu, ohjaus ja valvonta luo uusia hallintohimmeitä ja kaventaa kolmentoista maakunnan itsehallintoa sekä päätös- ja vaikutusvaltaa maakunnan omiin asioihin. - Taloudellisten vaikutusten arviointi esityksessä on riittämätön eikä laskelmia ole esitetty. - Pelastustoimen tavoitteisiin tulee pyrkiä muilla keinoin kuin keskittämällä ja eriarvoistamisella eikä valtion ohjaus saa rajoittaa maakuntien pelastustoimen riskeihin perustuvaa pelastustoimen palvelujen järjestämistä. - Jos pelastustoimen rahoitus toteutetaan esitetyllä tavalla asukaslukuperusteisena, tarkoittaa se Lapin pelastustoimen menojen leikkausta 38 %, mikä on 6,1 miljoonan euron alijäämä v. 2016 talousarvioon verrattuna. Esitys siinä muodossa merkitsee pelastustoimen palvelujen alasajoa Lapissa ja maakunnan asukkaiden sekä matkailijoiden jättämistä oman onnensa nojaan. Esitys osoittaa, että lakiehdotuksen vaikutusten arviointi on puutteellinen tai sitä ei ole tehty ollenkaan. Pelastustoimen kustannusten valtakunnallinen keskiarvo on noin 75 euroa/asukas ja Lapin pelastustoimen kustannukset viimeisimmän tilinpäätöksen mukaan ovat 91 euroa/asukas. Jos pelastustoimen rahoitus toteutetaan valtakunnallisen keskiarvon mukaan niin se tarkoittaa Lapin osalta 2,9 miljoonan euron vuosittaista alijäämää käyttötalouteen. Suuruudeltaan alijäämä vastaa Lapin kaikkien 31 sopimus-palokunnan vuosittaisia yhteenlaskettuja kustannuksia! Edellä mainitut 31 sopimuspalokuntaa huolehtivat vuosittain keskimäärin 60% kaikista kiireellisistä tehtävistä Lapissa. Tällä esityksellä on dramaattiset seuraukset Lapin maakunnan pelastustoimen palvelujen järjestämiselle. - Pelastustoimen rahoituksen tulee perustua muihin kriteereihin kuin maakunnan asukaslukuun.
Lappeenrannan kaupunki	- Kokonaisarvion perusteella tarkoituksenmukaisempi vaihtoehto on, että pelastustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen järjestämisvastuu osoitetaan 18 maakunnan tehtäväksi. Tarvittavat säästöt voidaan saada aikaan myös sillä vaihtoehdolla, että pelastustoimen järjestämisvastuu osoitetaan 18 maakunnan tehtäväksi ja erikseen määrätyt pelastustoimen tehtävät tulee järjestää ja rahoittaa yhdessä yhteistyöalueen maakuntien kesken. - Lainsäädännössä on varmistettava pelastuslaitosten mahdollisuus tuottaa ensivaste- ja ensihoitopalveluja. - Pelastustoimen rahoitusosuuden määräytyminen lakiluonnoksen perusteella ei huomioi alueilla olevia erityispiirteitä kuten esimerkiksi alue- ja väestörakennemuutoksia, alueen riskikeskittymiä / -kohteita, harvaan asuttuja alueita, pitkiä etäisyyksiä, laajoja vesistöalueita, saaristoja, kansainvälistä rajaliikennettä ja muita alueen erityispiirteitä, jotka vaativat määrättyjen pelastustoimen järjestelmien ylläpitämistä. Tämä johtaisi esimerkiksi Etelä-Karjalassa talouden osalta sellaisiin seurausvaikutuksiin alueen pelastustoimen palvelukyvyille ja sitä kautta kansalaisten saamalle pelastustoimen palveluille, että kansalaisten alueellista yhdenvertaista kohtelua ei kyetä varmistamaan. Rahoituksen osalta tulee

	huolehtia, että laskennalliset rahoitusperusteet ovat tarkoituksenmukaiset turvaten pelastustoimen kehittämisen ja vähintään nykyisen palvelutason ylläpitämisen maakuntien alueilla. On myös huomioitava muutoksen aiheuttamat kustannukset, jotka ovat merkittäviä osin pysyviä sopeutustarvetta tuottavia muutoksia. - Etelä-Karjalan osalta valtion järjestämis- ja rahoittamisvastuulle siirrettävä erityistehtävä on Saimaan kanavan vuokra-alueen pelastustoimen tehtävät, joista nyt on vastannut Etelä-Karjalan pelastuslaitos Liikenneviraston kanssa tehdyn erillisen sopimuksen perusteella. Valtakunnallisia erityistehtäviä on erityisrahoituksen kautta tarkoituksenmukaista ohjata yksittäisille pelastuslaitoksille. - Pelastustoimen uudistuksessa sopimuspalokuntajärjestelmän toimintaedellytykset tulee turvata. Viiden järjestämisvastuussa olevan maakunnan sisällä sopimuspalokuntatoimintaa voidaan koordinoita, mutta sopiminen ja päätöksenteko tulisi olla 18 maakunnan sisällä. - Nykyisen paloasemaverkoston käytön turvaaminen / vuokraaminen tulee turvata pidemmälle kuin vuoden 2021 loppuun. Pelastuslaitosten käytössä oleva pelastuskalusto tulee jäädä niihin maakuntiin ja paloasemille, missä ne ovat vuoden 2018 lopussa. - Maakunnan varautumisen yhteensovittaminen tulee osoittaa pelastuslaitoksen tehtäväksi. - Lappeenrannan lausunnon liitteenä ovat Luumäen, Parikkalan, Ruokolahden, Taipalsaaren ja Rautjärven lausunnot.
Lemin kunta	- Kunnanhallitus päättää lausuntonaan yhtyä Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen antamaan lausuntoon.
Lohjan kaupunki	- Lohjan kaupunki pitää hyvänä lakiuudistuksen rakentumista seuraaville tavoitteille: taata kustannustehokas, yhtenäinen ja laadukas pelastustoimi koko maassa; varmistaa pelastustoimen resurssien tehokas käyttö niin, että pelastustoimen toimintavalmius ei heikkene; varmistaa, että pelastustoimen mahdollisuudet toteuttaa ensihoitoa ja yhteistyö hyödyt sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa säilyvät; ja taata sopimuspalokuntajärjestelmä kehittämistyössä. - Lohjan kaupunki pitää tärkeänä, että uudistuksen yhteydessä turvataan muodostuvan pelastustoimen tuki ja asiantuntemus kuntien varautumisen suunnitteluun.
Luhangan kunta	- Pelastustoimessa tulisi noudattaa 1.1.2019 voimaan tulevaa maakuntajakoa. - Hallituksen esityksessä ei ole perusteltu tarkemmin poikkeamista pelastustoimen osalta 18 maakunnan jaosta. Päinvastoin voidaan hyvin todeta, että sama aluejako ja yhteinen maakunnallinen johtaminen edistää asianmukaista yhteistyötä maakunnassa. Tämä tarkoittaa erityisesti pelastustoimen ja ensihoidon sekä jatkossa tähän liittyen myös sosiaalitoimen yhteistyön kehittämismahdollisuuksien vahvistumista. - Esitetty hallinnollinen rakenne ei tuota sellaisenaan lisäarvoa pelastustoimen perustehtävään, mikä kuitenkin tulisi nähdä uudistuksen keskeisenä tavoitteena. Asiakkaiden tulisi olla tämänkin uudistuksen keskiössä.
Malax kommun	- Österbottens landskap ska vara det område som gäller för indelning för räddningsväsendet. - En uppdelning av organiseringsansvaret för räddningsväsendet på de fem landskapen som har universitetssjukhus skulle splittra de nuvarande samarbetsområdets ledning då Österbotten, Mellersta Österbotten och Södra Österbottens landskap hänförs till olika universitetssjukhusområden. - Räddningsväsendet och första delvården och den pre-hospitala akutsjukvården är en avgörande del av den

	integrerade social- och hälsovården som avses byggas upp på landskapen. Organisations- och produktionsansvaret bör ligga på samma landskap som ansvarar för den övriga social- och hälsovården. - Finansieringen för räddningsväsendet måste tryggas. För Österbottens del är den föreslagna finansieringsmodellen allt för negativ. Tvåspråkighet och skärgård måste beaktas i landskapens finansiering.
Mustasaaren kunta	- Mustasaaren kunta vastustaa ehdottomasti esitettyä mallia, jossa viisi yliopistosairaalaa ylläpitävää maakuntaa vastaisi muiden maakuntien pelastustoimen järjestämisestä. Tällä esityksellä rapautetaan maakuntien itsehallinnon perusteet, koska maakunnat asetetaan eriarvoiseen asemaan siinä, voivatko ne vastata itsenäisesti niille annettavista tehtävistä vai ei. - Mustasaaren kunta haluaa nostaa esiin vapaaehtoisten palokuntien ja pelastustoimen välisen yhteistoiminnan merkityksen. Yhteistoiminnalla on suuri merkitys paikallistuntemuksen ja nopean toiminnan varmistamiseksi etenkin saaristoalueilla. Tätä yhteistoimintaa tuetaan parhaiten siten, että toimijoita johdetaan saman organisaation eli maakunnan puitteissa. - Esitys merkitsee toiminnan siirtämistä yksiköille, joiden päätöksentekoon tai pelastustoimen palvelujen kehittämiseen suurimmalla osalla maakunnista ei ole mitään mahdollisuutta osallistua. - Mustasaaren kunta vastustaa sitä, että paloautot ja muu pelastustoimen kalusto siirtyisivät viiden järjestämisvas- tuussa olevan maakunnan omistukseen. - Yhteenvetona Mustasaaren kunta toteaa, että hallituksen esitys laiksi pelastustoimen järjestämisestä merkitsee niin suurta poikkeamista maakunnan itsehallintoperiaatteesta, että lakiesitys on käsiteltävä perustuslakivaliokunnassa.
Närpes stad	- Organiseringsansvaret för räddningsverksamheten och den prehospitäl vårderna ska höra till alla 18 landskap. Närpes stad motsätter sig på det bestämdaste att ansvaret för räddningsväsendet överförs till fem landskap. - Räddningsverksamheten och den prehospitäl vårderna är närservice, varför organiserings- och produktionsansvaret för dessa bör ingå som en naturlig del av landskapets övriga basservice. Då även social- och hälsovården överförs till landskapen öppnas helt nya möjligheter att utveckla verksamheten och integrera när servicen. En centralisering av vissa tjänster till fem områden kan till och med försäkra invånarnas trygghet och möjligheter till beredskap inför störningssituationer och undantagsförhållanden. - Styrningen och tillsynen av räddningsväsendet kan koncentreras till en aktör i hela landet. - För invånarna i Österbotten är det för att upprätthålla den tvåspråkiga servicen avgjort bäst med en organisering inom Österbottens landskap.
Pedersöre kommun	- Pedersöre kommun anser att det är bättre att räddningsväsendet organiseras i 18 räddningsverk på landskapsnivå. Oberoende av antalet räddningsverk bör lagstiftningen trygga räddningsverkens möjlighet att producera prehospitäl akutsjukvård. - Inom räddningsväsendet finns det omfattande kompetens när det gäller förvaltningsövergripande samarbete inom beredskap för störningar och undantagsförhållanden, beredskapsplanering och övning. Denna kompetens bör kunna utnyttjas tillräckligt i kommunernas beredskap också efter landskapsreformen. För att räddningsväsendet ska ha

	faktiska möjligheter att stödja och samordna beredskapen både inom landskapets gemensamma beredskap och i kommunerna bör räddningsväsendet vara stationerat i landskapet så att en tillräcklig sektorkompetens finns på den nivå där tjänsterna organiseras.
Pielaveden kunta	- Pelastustoimen organisoiminen sote-palvelurakenteen uudistamisen kanssa yhdenmukaisen aluejaon ja järjestämismallin pohjalta on perusteltua, koska sillä turvataan pelastustoimen mahdollisuus jatkossakin suorittaa kiireellisiä ensihoito- ja ensivastetehtäviä. Pelastustoimen ja ensihoidon synergiaedut tulee säilyttää. Pelastustoimen ja ensihoidon samat järjestäjät ovat perusteltuja. - Demokratian ja osallisuuden turvaamiseksi tulisi yhteistoiminta-alueella koota kattava edustus yhteiseen pelastustoimen toimielimeen. - Uudistuksen on määrä vapauttaa hallintoresurssia. Resurssi tulisi suunnata ydintehtävien hoitamiseen. Riittävä pelastustoimen toimialaosaaaminen tulee sijoittaa palveluja järjestävälle tasolle. Uudistus ei saa johtaa paloasemilta tuotettavien lähipalvelujen keskittämiseen. Ydintehtävät tulee tuottaa jatkossakin lähipalveluna hajautetun asemaverkon avulla.
Pohjanmaan liitto	- Pohjanmaan liitto, Vaasan sairaanhoitopiiri ja Pohjanmaan pelastuslaitos ovat kannanotossaan 7.6.2016 ministeri Orpolle, Rehulalle ja Vehviläiselle esittäneet, että pelastustoimi ja ensihoito järjestetään maakuntajaon pohjalta. - Huolestuttavaa on se, että esimerkiksi pelastustoimen järjestämistä ja laajaa ympärivuorokautista päivystystä koskevilla säädösesityksillä maan hallitus tosiasiallisesti puuttuu monitoimialaisen maakuntauudistuksen tärkeisiin osakokonaisuuksiin ja heikentää siten uuden Pohjanmaan maakunnan toimintaedellytyksiä tuntuvasti. - Pelastustoimen uudelleenjärjestelyssä kolmen Pohjanmaan maakunnan (Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Etelä-Pohjanmaa) yhteistyö pirstaloituisi, jos tulevan maakunnan peruspalveluihin kuuluvan pelastustoimen päätöksenteko palvelutasosta ja sen kehittämisestä keskitettäisiin Varsinais-Suomen maakuntavaltuustolle. - Pelastustoimen toimiminen jatkossakin osana kiireellisen ensihoidon palveluketjua edellyttää, että pelastustoimi ja ensihoito organisoidaan maakunnissa samaan oikeushenkilöön. - Hallituksen esitykseen liittyy lukuisia yksityiskohtia, joilla vähennetään uusien maakuntien tosiasiallista mahdollisuutta järjestää ja tuottaa palvelunsa tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Ne myös heikentävät muiden kuin järjestämistä vastaavien maakuntien päätösvaltaa omista asioistaan. - Pohjanmaan liitto on erittäin huolestunut toimintaedellytysten säilymisestä tulevaisuudessa, mikäli Pohjanmaan rahoitus vähenee esitetyllä tavalla erittäin voimakkaasti. - Koska Pohjanmaan väestöstä ruotsia äidinkielenään puhuu 49,6 % ja suomea 44,5 %, on maakunnassamme myös jatkossa turvattava palvelut sekä ruotsiksi että suomeksi.
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	- Pelastusalueuudistuksen lähtökohdaksi on linjattava 18 maakuntaa vastaava aluejako. - Pelastustoimen organisoiminen sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen kanssa yhdenmukaisen aluejaon ja järjestämismallin pohjalta on välttämätön, koska sillä turvataan pelastustoimen mahdollisuus jatkossakin suorittaa kiireellisiä ensihoitotehtäviä ja kiireellisiä ensivastetehtäviä.

	- Pohjois-Karjalassa aloittaa toimintansa 1.1.2017 uusi Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä (Siun Sote), jonka osaksi siirtyy myös maakunnallinen Pohjois-Karjalan pelastuslaitos. - Pelastustoimeen ei tarvita lisää keskus- ja väliportaan hallintoa ja ohjausta, vaan käytettävissä olevat resurssit on kohdennettava täysi-määräisesti asiakkaille suunnattavaan operatiiviseen palvelutyöhön maakuntatasolla ja kunnissa. - Lakiluonnoksessa esitetty pelastustoimen rahoitusmalli ohjaisi lisärahoitusta väkimäärältään suuriin maakuntiin, joissa on nykyään tuotettu pelastustoimen palvelut huomattavasti keskimääräistä edullisemmin. Uudistuksen siirtymävaiheeseen liittyviä suuria vuotuisia rahoituksen maa-kuntakohtaisia tasomuutoksia pyrittäisiin lieventämään erillisellä siirtymätasausäänöksellä. Mikäli pelastustoimen palveluiden rahoitus toteutetaan Pohjois-Karjalan maakunnalle valtakunnan keskiarvon mukaan (€/asukas), niin se tarkoittaa siirtymävaiheen jälkeen noin 0,45 milj. € alenemaa vuosittaiseen käyttötalouden ja investointien rahoitukseen. Esitämme maakuntien rahoituslakia muutettavaksi siten, että maakunnille maakuntalain mukaisesti siirtyvien tehtävien rahoitus määräytyisi toimialasta riippumatta rahoituslain 3 luvun mukaisesti. Tällöin laki toteuttaisi rahoituksen yleiskatteellisuuden periaatetta ja maakuntien rahoituksessa tulee oikeudenmukaisella tavalla huomioida asukastiheys ja väestörakenteen vaatimat erikoispiirteet myös pelastustoimen palveluiden tuottamisessa.
Pohjois-Pohjanmaan liitto	- Pelastustoimen tehtävät uudessa maakunnassa tulee järjestää siten, että asukkaiden oikeus pelastustoimen palveluihin on turvattu. Järjestämisvastuu tulisi osoittaa jokaiselle 18 maakunnalle oman alueensa osalta. Pelastustointia ei tulisi lailla säätää kuuluvaksi maakunnan palvelulaitokseen, vaan maakunnille tulisi antaa harkintavaltaa oman organisaationsa järjestämiseen sekä tehtävälajien sijoittamiseen sen sisällä.
Porin kaupunki	- Pelastustoimen järjestämisvastuun säätäminen viiden maakunnan tehtäväksi ei ole oikea ratkaisu vaan pelastustoimi tulee osoittaa vähintään 12 maakunnan tehtäväksi laajan päivystyksen sairaalajaon mukaisesti. - Pelastustoimi tulee järjestää siten, että pelastuslaitosten nykytuotanto on jatkossakin mahdollinen. - Maakunnan eri toimijoiden varautumisen yhteensovittaminen tulee osoittaa pelastuslaitoksen tehtäväksi. Mikäli pelastuslaitokselle osoitetaan rooli sekä maakuntakonsernin omassa että palvelutuottajien varautumisessa, tulee sillä olla vahva asema. Tämä edellyttää pelastustoimen asemointia maakunnan "viranomaisorganisaatioon", ei palvelulaitokseen.
Porvoon kaupunki	- Ks. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen lausunto
Päijät-Hämeen liitto	- Pelastustoimen järjestäminen 18 maakunnalliseen pelastuslaitokseen on parempi ratkaisu kuin pelastustoimen järjestäminen viiden maakunnan tehtävänä. Tällöin maakunnan varautumisen yhteensovittaminen olisi pelastustoimen tehtävänä. - Lainsäädännössä on kuitenkin pelastuslaitosten määrästä riippumatta turvattava pelastuslaitosten mahdollisuus toimia ensihoidon palveluntuottajina.
Raahen kaupunki	- Esitettyä viiteen alueeseen perustuvaa pelastustoimen aluejakoa ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, koska Pohjois-Suomen alue muodostuu yli puoli Suomea käsittävästä alueesta, joka jakautuu luonnon oloiltaan hyvin erilaisiin osiin

	huomioiden tunturialueet ja merialueet ja jossa etäisyydet ovat pitkät. - Valtion vahva ohjausvalta pelastustoimen järjestämisestä on osaltaan ristiriidassa maakunnan itsehallinnon kanssa - Lainsäädännöllä on mahdollistettava, että pelastuslaitokset voivat edelleen toimia kiireellisen ensihoidon palveluntuottajina - Pelastustoimen rahoitukseen ei sovellu kansallinen asukaslukuperusteinen rahoituksen jako maakuntiin, koska maamme eri alueilla toimintaympäristöt poikkeavat merkittäväällä tavalla toisistaan. - Pelastustoimelle tulee säätää lakisäiteinen velvollisuus tukea kuntia varautumisessa. - Tilaaja-tuottajamallin toteuttaminen pelastustoimessa ja ensihoidossa on syytä arvioida uudelleen. - Palotarkastusten säilyttäminen viranomaistoimintana on turvattava laissa.
Raaseporin kaupunki	- Toiminnan siirtyminen maakuntiin: tämä ei saa tarkoittaa sitä, että toiminnan ohjauksen keskittyminen suuriin kaupunkeihin asettaa harvaan asutut seudut heikompaan tilanteeseen toiminnan palvelutason nykytilanteeseen verrattuna. Esityksessä annetaan se vaikutelma, että palvelutaso säilyy myös haja-asutusalueilla ja että sopimuspalokuntien asemapaikat säilyisivät lain tullessa voimaan siellä, missä ne nykyään ovat. - Kuntien omistamat paloasemat jäävät kaupungin omistukseen ja järjestämisvastuussa olevat maakunnat vuokraisivat ne kunnilta vähintään samoilla ehdoilla nykytilanteeseen verrattuna. Vaihtoehtoisesti tulisi tarkastella myös vaihtoehtoa, jossa rakennukset siirtyisivät (kunta myy) maakuntien hallintaan kokonaisuudessaan. - Esityksessä mainitaan selkeitä taloudellisia kustannusvaikutuksia, joiden vaikutukset tulee myös näkyä kuntien (Raaseporin) maksuosuudessa. - Pelastustoimen nykyinen organisointimalli ei esityksen mukaan ole tukenut resurssien mahdollisimman tehokasta käyttöä ja toiminnan välttämätöntä kehittämistä. Raasepori osaltaan peräänkuuluttaa toiminnan tehostamista mainituin muutoksin, edelleen kuitenkin siten, että kaupungin kustannukset eivät saa nousta nykyisestään. Odotuksena on kustannusten laskeminen tehokkuuden lisääntyessä.
Rautalammin kunta	- Lainsäädännössä on turvattava pelastuslaitosten mahdollisuus toimia jatkossa ensihoitopalveluiden tuottajana myös pienissä kunnissa ja syrjäseuduilla. Palveluiden laatu pitää taata, ensihoitopalvelut satunnaisesti tai vuoropäivinä ei riitä. Yksityiselle ambulanssitoiminnalle tulee taata toimintamahdollisuudet myös Pohjois-Savossa. - Pelastuslaitoksilla on tärkeä rooli sisäisen turvallisuuden luonnissa, erityisesti maaseutukunnissa, josta valtion palvelut kansalaisilta on vähitellen kaikonneet. - Voimavarojen käytön tehostaminen ei saa johtaa "itsepalveluun" maaseutukunnissa ja syrjäseuduilla. - Kapitaatiomallia ei voi hyväksyä, koska se johtaa harvaan asutuilla alueilla palveluiden heikkenemiseen. - Vapaapalokuntien toimintaa tämä uudistus ei saa vaarantaa!
Rautjärven kunta	- Pelastustoimen ohjausjärjestelmä ohittaa maakunnallisen ja paikallisen tarpeiden ja uhkien arvioinnin ja jää siten kaukaiseksi kansalaisten arjen turvaamisesta. - Päätösvallan siirtyminen etäälle lisää kuntien taloudellista riskiä toimipaikkojen pääomakustannusten osalta. - Yhtiöittämisvelvollisuus koskee ensihoitoa, jos yksikin yhteistoiminta-alueen maakunta edellyttää käytettäväksi muita

	palveluntuottajia, jolloin nämä palvelut on siirrettävä järjestämisvastuussa olevan maakunnan yhtiön hoidettavaksi eikä tehtävän siirto pelastustoimelle ole enää mahdollista. - Maakunnan itsehallinto edellyttää, että kaikille maakunnille annetaan laajempi oikeus osallistua ja päättää yhteistoiminta-alueen palvelutasopäätöksestä ja toiminnasta. Vaikka järjestämisvastuu pelastustoimesta annettaisiinkin yhteistyöalueen yhdelle maakunnalle, tulee pelastustoimen tuotanto liittää osaksi jokaisen maakunnan palvelulaitosta. - Yhteistyösopimuksen vahvistaminen esitetyllä tavalla valtioneuvostossa vastoin maakunnan tahtoa siirtää valtaa ja rahoitusvastuuta pois maakunnan asukkailta, joka on itsehallintoa loukkaavaa. - Vapaaehtoisten palokuntien ja kuntien rooli pelastustoiminnan järjestämisen ja toteuttamisen osapuolina tulisi tunnustaa ja tunnustaa.
Reisjärven kunta	- Jokaisella maakunnalla tulee olla järjestämisvastuu pelastustoimesta. - Maakuntaudistukseen liittyvällä lainsäädännöllä on mahdollistettava se, että pelastuslaitokset voivat edelleen toimia kiireellisen ensihoidon palveluntuottajina. - Pelastustoimen rahoitukseen ei sovellu pelkästään asukaslukuperusteinen rahoitusmalli. - Maakunnan alueen varautumisen yhteensovittaminen on säädettävä selkeästi maakunnan pelastuslaitoksen vastuulle.
Sievin kunta	- Sievin kunta yhtyy Jokilaaksojen Pelastuslaitoksen näkemykseen siitä, että myös maakuntaudistuksen jälkeen pelastus- ja ensihoito tulisi säilyttää pelastuslaitosten hoidettavana, mikäli maakunta niin päättää. Myös tilaaja-tuottaja-mallin tuomat haasteet julkisen vallankäytön osalta pelastus- ja ensihoitotilanteissa puoltaa näkemystä: Molemmissa palvelutuotannoissa on käytännössä kyse viranomaispalvelusta, kansalaisten arjen turvallisuuteen oleellisesti vaikuttavasta äkillistä, välitöntä apua hätätilanteisiin antavasta palvelutuotannosta. Tässä palvelutuotannossa tilaaja- ja tuottajamalli ei ole asiakkaisiin nähden toimiva johtuen epäselviksi jäävistä johto- ja vastuurajapinnoista. - Pelastuslaitoksen asemaa varautumisessa ei ole tarkoituksenmukaista sivuuttaa, koska pelastustoimella on vahvaa osaamista hallinnonalat ylittävästä yhteistyöstä häiriö- ja poikkeusoloihin varautumisessa, valmiussuunnittelusta sekä harjoittelusta. Tätä on pystyttävä hyödyntämään myös kuntien varautumisessa maakuntaudistuksen jälkeen. - Myös rahoituksen osalta Sievin kunta yhtyy Jokilaaksojen Pelastuslaitoksen näkemykseen asukaslukuperusteisen rahoituksen jaon soveltumattomuudesta toisistaan paljonkin poikkeavien maakuntien pelastus- ja ensihoidon rahoitukseen.
Siuntion kunta	- On hyvä, että hallituksen esitys huomioi sopimuspalokuntien edistämisen ja sopimuspalokuntien mahdollisuudet suorittaa kiireellisiä ennen sairaalahoidon aloittamista tehtäviä ensihoidon toimia. On kuitenkin selvemmin nostettava esille, etteivät pelastuspalvelut saa olla vaarassa heikentyä niillä alueilla, joilla pelastustoimia hoitavat ainoastaan sopimuspalokunnat. - Siuntion kunta haluaa myös nostaa esille suunniteltujen maakuntien maantieteelliset kokoerot. Koska uhat ja onnettomuuskuvat ovat kovin erilaiset näin suurella alueella, tulisi valmius ja hälytysvasteet ylläpitää koko maakunnan

	alueella sillä tasolla, ettei päivittäinen pelastustoiminta jossakin kärsi. Lisäksi on myös huolehdittava siitä, että palvelua saa molemmilla kotimaisilla kielillä.
Tampereen kaupunki	- 18 pelastuslaitosta muun maakuntahallinnon aluejaon mukaisesti on Pirkanmaan pelastuslaitoksen käsityksen mukaan kuitenkin johdonmukaisempi ratkaisu. Viiden laitoksen muodostamiselle esitettyjen perustelujen edut ovat vähäisemmät kuin pääosin muusta maakuntahallinnosta poikkeavan aluejaon aiheuttamat haitat. Viiden pelastuslaitoksen malli on toteutettavissa, mutta edellyttää yhdenmukaistamistoimenpiteitä, joiden seurauksena uuden laitoksen kustannukset kasvavat, näin erityisesti henkilöstömenojen osalta. - Lainsäädännöllä on kuitenkin turvattava pelastustoimen mahdollisuus toimia ensihoidon palveluntuottajana. - Pelastustoimen ja sosiaalitoimen yhteistoiminnassa on nykytilanteessa kehittämistarvetta. Riski perusteisesti tarkasteltuna asiakaskanta on pääosin yhteinen näillä toimialoilla. - Maakunnan varautumisen yhteensovittaminen tulisi osoittaa pelastuslaitoksen tehtäväksi. - tilaaja-tuottaja -malli on erityisen haavoittuvainen organisaatiota kohtaavissa häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. Kriittiset, maakunnalle elintärkeät toiminnot tulee organisoida siten, että ne ovat kaikissa olosuhteissa maakunnan johdon johdettavina. - Mikäli pelastustoimi järjestettäisiin viiden maakunnan toimesta, tulee edellä esitetty pelastustoimen keskeinen varautumisen toiminta muissa maakunnissa haasteelliseksi. - Pirkanmaan pelastuslaitos esittää lisäksi siirtymistä kaksiportaiseen sisäministeriön ja pelastuslaitosten muodostamaan johtamisjärjestelmään.
Toholammen kunta	- Maakuntalain 6 §:n mukaisen tehtäväalan mukaisesti pelastustoimi on tarkoituksenmukaista pitää 18 maakunnan järjestämis- ja tuottamisvastuulla. Yksittäistä maakuntaa laajempi palveluiden yhteensovittaminen ja koordinaatio on mahdollisia toteuttaa pelastustoimen ja ensihoidon osalta irrottamatta em. palveluita 18 maakunnan järjestämisvastuulta. Lainsäädännössä on kuitenkin pelastuslaitosten määrästä riippumatta turvattava pelastuslaitosten mahdollisuus toimia ensihoidon palveluntuottajina. - Toholammin kunta katsoo, että ensihoitoyksikköjen toiminnan laadullinen kehittäminen kohteessa tapahtuvan hoidon suuntaan tukee taloudellisten resurssien riittävyyttä harvaanasutulla maaseudulla. - Pelastustoimella on oltava tosiasiallinen mahdollisuus varautumisen tukeen ja yhteensovittamiseen sekä maakunnan yhteisessä varautumisessa että kunnissa. Tästä johtuen tulee pelastustoimi asemoida maakuntaan siten, että riittävä toimialosaaminen on sijoitettu palveluja järjestävälle tasolle.
Uudenmaan liitto	- Maakuntien ohjaamisen ei tule tapahtua liian vahvasti valtion osoittamalla tavalla. Nyt lakiesitykseen sisältyy piirteitä, jotka antavat sisäministeriölle vahvan roolin maakuntien operatiivisessa ohjaamisessa. Valtion ohjauksen tulee keskittyä strategiaan kysymyksiin. - Uudenmaan liitto tukee esitystä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtämisestä viiden maakunnan tehtäväksi. Tehtävän siirtäminen kaikille 18 maakunnalle johtaisi pelastustoimen sirpaloitumiseen ja erilaisiin toimintamalleihin eri alueilla. Maakunnat voivat vaikuttaa toiminnan sisältöön alueella laadittavan yhteistoimintasopimuksen kautta.

	- Pelastustoimi tulee toteuttaa samalla alueella kuin sote-uudistuksessa toteutettavat ensihoitopalvelut. - Lakiesityksessä kannatettavaa on mahdollisuus käyttää palvelujen toteuttamisessa jatkossakin sopimuspalokuntia ja muita yhteistyökumppaneita.
Vaasan kaupunki	- Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien osalta pelastustoimen järjestämistä keskitäminen viidelle maakunnalle merkitsisi toiminnan ja yhteistyön pirstaloitumista ja sitä, että peruspalveluksi luettavan uuden Pohjanmaan pelastustoimen palvelutason päätöksenteko keskittyisi Varsinais-Suomen maakuntavaltuustolle. Keskitämistä on perusteltu sillä, että nykyisillä maakunnilla ei ole edellytyksiä järjestää ja tuottaa pelastustoimen palveluja. Väitteelle ei kuitenkaan ole konkreettisia todisteita. - Pelastustoimen toimiminen myös jatkossa osana kiireellisen ensihoidon palveluketjua edellyttää, että pelastustoimi ja ensihoito organisoitetaan maakunnissa samaan oikeushenkilöön. - Pohjanmaan alueen osalta on esiin nostettava myös väestön kielellinen jakauma. Ruotsia äidinkielenään puhuvia on väestöstä 49,8 % ja suomenkielisiä 44,6 %. Maakunnan vahva kaksikielinen erityispiirre korostuu asukkaiden peruspalveluja järjestettäessä ja turvattaessa. - Vaasan kaupunki, Pohjanmaan pelastuslaitoksen isäntäkaupunkina, ilmaisee huolensa uudistuksen rahoituksesta. Siirtymävaiheen on todettu sisältävän suuria maakuntakohtaisia tasomuutoksia, joita pyritään lieventämään siirtymätasausäännöksellä. Tästä huolimatta tämän hetkiset rahoitustaulukot ovat Pohjanmaan maakunnan osalta huolestuttavia. Esitettyjen laskelmien mukaan Pohjanmaan maakunnalla olisi edessään vuosikymmenen loppuun saakka kestävä mittava sopeutustehtävä, kun muilla maakunnilla tilanne on käytännössä päinvastainen. Pohjanmaan pelastustoimen kustannukset per asukas ovat maan keskitasoa. Suuren kokoluokan rahoitusmuutokset vaarantavat maakunnan kaikkinaiset toimintaedellytykset.
Vihdin kunta	- Pelastustoimen järjestämistä viidelle maakunnalle on perusteltua lain tavoitteiden toteuttamiseksi. - On tärkeää, että pelastuslaitoksen nykyinen hyvä palvelutaso säilyy ja varsin hyvin toimiva ensihoito säilyy pelastuslaitosten tehtävissä. Pelastuslaitosten tuki ja asiantuntemus kuntien varautumisen suunnitteluun tulee turvata.
Ylivieskan kaupunki	- Pelastustoimen järjestämistä tulisi osoittaa kaikille 18 maakunnalle omalla alueellaan. Pelastustoimen ja ensihoidon tiivis yhteys tulee säilyttää jatkossakin.

OSA II. PYKÄLÄKOHTAISET KOMMENTIT

PYKÄLÄ	LAUSUNNONANTAJA	LAUSUNTO
2 § Järjestämistä	Työ- ja	- 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa voisi olla tarpeen tukevoittaa perusteluita sille, miksi

pelastustoimessa	elinkeinoministeriö	pelastustoimen on tarkoituksenmukaista hoitaa ensihoitotehtäviä.
3 § Palvelujen kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin	Suomen Palomiesliitto SPAL ry	- Pykälässä mainituista suurempiin kokonaisuuksiin koottavista palveluista ja tehtävistä on luonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa mainittu esimerkinomaisesti tehtäviä, jotka liittyvät kansainvälisen pelastustoiminnan valmiuteen, metsäpalojen tähystykseen, hankintoihin tai tietoliikenteen järjestelmiin. SPAL ry katsoo, että järjestämislakiin tulisi jättää mahdollisimman laaja mahdollisuus koota pelastustoimen yhteisiä tehtäviä suurempiin kokonaisuuksiin. Tällöin jatkossa voitaisiin yhteisiä tehtäviä koota ilman erillistä lainsäädäntöä esimerkiksi yhden maakunnan hoidettavaksi, mikäli tämä katsottaisiin pelastustoimessa tarkoituksenmukaiseksi. Välttämätöntä ja pakottavaa tämä ei kuitenkaan olisi. Optio tähän on kuitenkin hyvä säätää jo tässä vaiheessa. - SPAL ry:n näkemyksen mukaan pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi mahdollistaa mahdollisimman laaja tehtäväkenttä koottavien palvelujen ja tehtävien osalta. Tällöin perustelujen esimerkkiluettelo voidaan joko laajentaa esimerkiksi tukipalvelujen, hr-palvelujen tms. osalta tai vastaavasti todeta, että mainittujen esimerkkien lisäksi muissakin tarpeelliseksi katsottavissa tapauksissa palveluja ja tehtäviä voidaan koota suurempien kokonaisuuksien vastuulle. - SPAL ry katsoo, että lakiluonnoksen 3 §:ssä mainittu termi ”välttämätöntä” on liian jyrkkä. Termi rajoittaa tarpeellisissa ja yhteisesti hyväksytyissä tilanteissa liiallisesti palvelujen ja tehtävien keskittämistä. Joka tapauksessa päätösvalta palvelujen ja tehtävien kokoamisen suhteen on aina säädetyn mukaisesti valtioneuvostolla, joka kaikissa tapauksissa huolellisesti kuuntelee alan toimijoita ennen päätöksentekoaan. SPAL ry esittää, että termi ”välttämätöntä” korvattaisiin termillä ”tarpeen”. - Päätösvalta suuremmiksi kokonaisuuksiksi koottavista palveluista on säädetty lakiluonnoksessa tapahtuvan valtioneuvoston asetuksella. SPAL ry katsoo, että pelastustoimen tuntemus huomioiden asetuksen antovaltuus tulisi säätää sisäministeriölle, mikäli tämä vain on teknisesti mahdollista. Tällöin pelastustoimen uudistuksen tarpeiden tuntemus ja havainnointi pysyisi mahdollisimman lähellä itse pelastustoimen substanssituntemusta.
	Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	- Esimerkkeinä perusteluissa mainitaan mm. kansainvälisen pelastustoiminnan valmius tai metsäpalojen tähystys. Mikäli asiakokonaisuuksilla tarkoitetaan valtakunnan tason järjestelyjä ja vastuita, on esitys kannatettava. Keskitettäviin tehtäviin voisi lisätä myös esim. tilannekuvan ylläpitämisen valtakunnallisesti, johtokeskustoiminnot tai viranomaisyhteistyön muiden turvallisuusviranomaisten kanssa. Tällaisia tehtäviä ei tule ohjata esim. valtion virastolle joka ei ole päivittäin tekemisissä pelastustoiminnan johtamisessa myös pienissä ja keskisuurissa onnettomuuksissa. Valtakunnallisten vastuiden kantaminen yhden tai useamman maakunnan toimesta tulee kuitenkin ottaa huomioon rahoituksessa.
	Oikeusministeriö	- Järjestämistä vastaava maakunta vastaisi lakiehdotuksen 3 §:n mukaan palvelun tuottamisen valvonnasta. Esitysluonnoksen perusteella jää epäselväksi, mitä keinoja järjestämistä vastaavalla

		maakunnalla olisi valvonnan toteuttamiseksi ja millä edellytyksillä se voisi puuttua valvonnallisessa tarkoituksessa sen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuotantoon. Lakiehdotukseen ei sisälly säännöksiä maakunnan ohjaus- ja valvontavaltuuksista. Jos maakunnan ohjaus- ja valvontatoimivaltuuksien katsotaan johtuvan ehdotetusta maakuntalaista, tästä tulee tehdä asianmukaisesti selkoa jatkovalmistelussa.
4 § Maakuntien yhteistyösopimus	Työ- ja elinkeinoministeriö	- Olisi hyvä tarkentaa, miten maakuntien yhteistyösopimus on voimassa maakuntavaltuuston toimikauden taitteessa. Olisiko sopimus voimassa esim. niin pitkään kunnes uusi sopimus on voimassa. Lisäksi voisi olla tarpeen määritellä täsmällisemmin, millä edellytyksillä (valmistelun ajallinen kesto, muut perusteet) valtioneuvosto ottaa yhteistyösopimuksen valmisteltavakseen
	Oikeusministeriö	- Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta asianmukaisinta olisi, että valtioneuvostolla olisi ainoastaan viimekätinen toimivalta päättää yhteistyösopimuksesta tilanteessa, jossa yhteistyöalueen maakunnat eivät pääse sen sisällöstä sopimukseen. Siltä osin kuin valtioneuvostolle katsotaan välttämättömäksi osoittaa toimivaltaa puuttua sopimuksen sisältöön myös tilanteissa, joissa sopimus on järjestämislain vastainen, sääntelyä olisi perusteltua täydentää esimerkiksi valtioneuvoston velvollisuudella vahvistaa täytäntönnäpanon kohteena oleva sopimus laissa säädettyjen edellytysten täytyessä. Valtioneuvoston toimivaltaa puuttua maakuntien yhteistyösopimukseen saattaisi olla lisäksi aiheellista harkita korotettavaksi esimerkiksi rajaamalla se tilanteisiin, joissa sopimus on olennaisesti ehdotetussa sopimuksen sisällölle säädettyjen vaatimusten vastainen.
	Sisäministeriön poliisiosasto	- Poliisiosasto kiinnittää huomiota siihen, että valtioneuvosto voi tietyissä tapauksissa päättää yhteistyösopimuksen sisällöstä. Tämä mekanismi otetaan käyttöön esimerkiksi silloin kun valtioneuvoston asettamat valtakunnallisia tavoitteita ei ole otettu huomioon asianmukaisesti. Poliisiosaston mukaan tätä arviointia tehdessä on huomioitava, että valtakunnalliset tavoitteet ovat strategisia eivätkä suoraan maakuntia sitovia. Asianmukaisesti huomioon otettu ei myöskään ole kovin selkeä arviointikriteeri ja siihen liittyy subjektiivisia elementtejä. - Poliisiosasto myös toteaa, että yhteistyösopimuksesta päättäisi valtioneuvosto myös siinä tapauksessa, että pelastustoimen palvelutaso ei täytä pelastustoimen järjestämislain 13 §:n vaatimuksia. Poliisiosaston näkemyksen mukaan ei ole täysin selvää mitä edellä mainitulla kirjauksella tarkoitetaan ottaen huomioon, että pelastustoimen järjestämislain 14 §:n mukaan pelastustoimen järjestämisestä vastaavan maakunnan valtuusto päättäisi pelastustoimen palvelutason toteuttamisesta yhteistyöalueella alueen maakuntia kuultuaan ja ottaen huomioon, mitä yhteistyösopimuksessa on sovittu. Näyttäisi perustelujen valossa siltä, että asia voidaan viedä valtioneuvoston päätettäväksi sopimusvaiheessa. - Poliisiosaston näkemyksen mukaan maakuntien yhteistyösopimusten seuranta jää varsin avoimeksi. Seuranta on kuitenkin keskiössä, sillä yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että mikäli seurannan

		perusteella osoittautuisi. että sopimus ei toteudu tavoitteiden mukaisesti, sitä tulisi tarvittavin osin muuttaa. Poliisiosasto kysyy, onko ajatuksena, että sopimusta muutetaan, mikäli tavoitteisiin ei päästetä vai onko ajateltavissa, että toimintaa voitaisiin edelleen kehittää ennen sopimusmuutosta? Onko siis aina edessä sopimusmuutos kun sopimus ei toteudu tavoitteiden mukaisesti? - Poliisiosasto kiinnittää huomiota myös siihen, että 4 §:n perusteluissa todetaan "ehdotetun lain 13 §:n mukaan pelastustoimen palvelutason tulisi vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Lakisääteistä vähimmäistasoa alemmasta palvelutasosta ei kuitenkaan olisi mahdollista sopia." Poliisiosasto toteaa, että 13 §:ssä tai yksityiskohtaisissa perusteluissa ei mainita lakisääteistä vähimmäistasoa ollenkaan. Poliisiosasto toteaa näin ollen, että on epäselvää mitä lakisääteisellä vähimmäistasolla tässä yhteydessä tarkoitetaan.
	Sosiaali- ja terveysministeriö	- In-house termin käyttäminen ehdotuksen 4 §:ssä ja 2 §:n perusteluissa on jonkin verran harhaanjohtavaa, koska sillä tarkoitetaan yleensä hankintaa sidosyksiköltä. Sidosyksikkö on hankintayksiköstä muodollisesti erillinen ja päätöksenteon kannalta itsenäinen yksikkö, jota hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa valvoo samalla tavoin kuin se valvoo omia toimipaikkojaan ja joka harjoittaa pääosaa toiminnastaan niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on. Lakiluonnoksessa järjestämisvastuu sekä pelastustoimesta että ensihoitopalvelusta olisi samoilla maakunnilla, joten kyseessä ei olisi sidosyksikköhankinta, vaan saman maakuntaorganisaation oma toiminta.
	Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto	- Esityksen 4 § todetaan, että pelastustoimen järjestämisestä vastaavan maakunnan on laadittava valtuustokausittain yhteistyösopimus yhteistyöalueen muiden maakuntien kanssa. Tarkoituksenmukaisempaa on, että sopimus olisi voimassa toistaiseksi ja siinä olisi tarvittava irtisanomisklausuuli. Esimerkiksi sopimus on voimassa valtuustokauden ja jatkuu toistaiseksi voimassaolevana, ellei sitä irtisanota jonkun osapuolen toimesta viimeistään vuotta ennen valtuustokauden päättymistä.
	Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	- Järjestämislakiesityksen sivulla kahdeksan sekä sivulla 14 (§ 4) esitetty sopimusmallin neuvottelu ja määräaikainen neljän vuoden sopimus on huonosti toimintaan sopiva. Sopimuksen tulisi olla toistaiseksi voimassa oleva yhteistyösopimus, jossa on sovittu vähintään kerran vuodessa pidettävästä seurantaneuvottelusta.
	Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	- Mitä yhteistyösopimuksessa voidaan sopia palvelutasosta, kun järjestämisvastuussa oleva maakunta siitä päättää 14 §:n mukaan? Yhteistoimintasopimuksen tulee mahdollistaa pelastustoimen ja ensihoitopalvelujen tuottaminen päätetyn palvelutasopäätöksen mukaisesti, mutta siellä ei voida sopia palvelutasosta, koska palvelutasosta päättää järjestämisvastuussa oleva maakunta muita maakuntia kuultuaan. Tämä ristiriita tulisi oikaista. - 4 § perusteluissa todetaan, että lakisääteistä vähimmäistasoa alemmasta palvelutasosta ei kuitenkaan olisi mahdollista sopia. Nyt ei ole nähtävissä, miten lakisääteinen palvelutaso todetaan ja voiko siis

		yhden pelastustoimen alueella olla eritasoisia palveluita samanlaisissa riskeissä? Lähtökohtaisesti yhden pelastustoimen alueella ei tulisi hyväksyä eritasoisia palvelutasoja, jotta asukkaiden yhdenvertaisuus toteutuisi. Palvelutasosta kuuleminen ja siitä päättäminen tulisi tarkentaa.
	Mm. Kanta-Hämeen, Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savo, Kymenlaakson ja Kainuun pelastuslaitokset	- Nyt esitetystä mallissa palvelutasopäätöksen ja yhteistyösopimuksen välinen suhde on epäselvästi säädetty. Yhteistyösopimuksessa jokainen maakunta päättäisi kohdaltaan palvelutasoon kuuluvista seikoista, mutta pelastustoimen järjestämisvastuussa oleva maakunta voisi ja sen pitää kuitenkin päättää pelastustoimen palvelutason toteuttamisesta. Vaikka tässä yhteydessä säädetään kuulemismenettelystä, niin muiden maakuntien on pystyttävä osallistumaan myös palvelutason toteuttamista koskevaan päätöksentekoon. Mainittakoon, että nykyisessä järjestelmässä kaikki alueen kunnat on lähtökohtaisesti edustettuina pelastuslaitosten päätöksenteossa johtokunnan tai lautakunnan muodossa.
5 § Pelastustoimen palvelujen tuottaminen	Suomen Palomiesliitto SPAL ry	- Pykälän 2 momentin osalta SPAL ry huomauttaa, että pelastustoimi on viranomaistoimintaa, eikä sitä tule osoittaa ainakaan yksityisten voittoa tavoittelevien yritysten tehtäväksi.
	Suomen sopimuspalokuntien Liitto ry	- SSPL esittää, että lakiluonnoksen 5 §:n momentista 2 poistetaan sana ”voidaan”, jolloin lause kirjataan aktiiviseen muotoon. - Voimavarojen kokonaisvaltaisen hyödyntämisen tukemiseksi ja väärinkäsitysten ja sekalaisten tulkintojen välttämiseksi SSPL esittää, että perusteluissa 5 §:n kohdalla esitetty pohdinta julkisen vallan käytöstä esimerkkeineen poistetaan. Tässä yhteydessä viitataan myös muissa eurooppalaisissa maissa vallitseviin käytäntöihin sekä mahdollisuuteen soveltaa pelastuslain 34 §:n virkavastuuta koskevaa säädöstä yleisemminkin.
	Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	- Lain 5 § todetaan, että tuottamisesta voidaan sopia vapaaehtoisen palokunnan, laitospalokunnan, teollisuuspalokunnan tai sotilaspalokunnan (sopimuspalokunnat) kanssa. Se, että onko sopijaosapuoli palvelulaitos vai isäntämaakunta, jää epäselväksi. - Sopimuspalokuntien käyttäminen ja palokuntasopimusten hallinnointi tulee hoitaa pelastustoimen palveluita tarjoavan palvelulaitoksen toimesta, jolloin voidaan ainakin alueellinen yhdenvertaisuus varmistaa eikä palokuntasopimusten hallinnointiin tarvita päällekkäistä organisoitua. Esitetystä muodosta lain 5 § ei mahdollista yksityisen palveluntuottajan käyttämistä, ellei kyseessä ole vapaaehtoinen palokunta, laitos- tai teollisuuspalokunta. Lain perusteluissa kuitenkin todetaan, että poiketen voimassa olevasta säännöksestä palvelujen tuottamisessa voitaisiin käyttää muutakin kuin pelastusalalla toimivaa yhteisöä, kuten yhtiötä. - Lain 5 § perusteluissa todetaan, että pelastustoimen henkilöstö olisi pelastustoimen järjestämisestä vastaavan maakunnan tai sen palvelulaitoksen palveluksessa, mutta sijoitettu alueellisesti yhteistyöalueen kaikkiin maakuntiin. Vastaavasti kalusto olisi järjestämisvastuussa olevan maakunnan omistuksessa, mutta sijoitettu alueellisesti yhteistyöalueen kaikkiin maakuntiin. Tässä ja joissain

		esitysmateriaaleissa on käsitteistössä sekavuutta milloin tarkoitetaan maakuntaa maantieteellisenä alueena ja milloin maakuntaan oikeushenkilönä.
	Mm. Kanta-Hämeen, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Etelä-Savon ja Kymenlaakson pelastuslaitokset	- 5 §:n perusteluissa pelastustoimen palvelutuotannosta vastaisi viiden maakunnan palvelulaitos. Henkilöstö olisi palvelulaitoksen palveluksessa. Tämä rakenne on epätarkoituksenmukainen, koska se tosiasiallisesti estää henkilöstön uudelleen sijoittumisen ja tehtäväkierron muihin maakunnan tehtäviin. Maakunnan palvelulaitos on oma oikeushenkilö eikä sillä ole oman maakunnan ulkopuolella muita tehtäviä kuin pelastustoimen ja ensihoidon tehtäviä.
6 § Pelastustoimen yleinen ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen	Poliisihallitus	- 6 §:n otsikko luonnoksessa on " <i>Pelastustoimen yleinen ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen</i> " ja 11 §:n " <i>Pelastustoimen ohjaus</i> ". Poliisihallituksen näkemyksen mukaan samassa luvussa olevien lainkohtien otsikointia tulisi luvun selkeyttämiseksi tarkistaa.
	Sosiaali- ja terveysministeriö	- Lakiluonnoksen 6 §:n 1 momentista voi saada sellaisen käsityksen, että sisäministeriö johtaisi ja ohjaisi kaikkien toimialojen varautumista. Momentin sisältä ei myöskään vastaa pykälän otsikkoa. Kyseinen lause tulee selventää siten, että se koskee vain pelastustoimen johtamista ja ohjaamista. Sosiaali- ja terveysministeriö esittää seuraavaa muutosta: "Sisäministeriön tehtävänä on huolehtia pelastustoimen ~~ja~~ varautumisen, johtamisen, suunnittelun, ohjauksen, valvonnan ja koordinoinnin valtakunnallisesta kehittämisestä." - Sama koskee 6 §:n 2 momenttia, jonka mukaan sisäministeriön tehtävänä on kehittää pelastustoiminnan ja siviiliviranomaisten johtamista sekä koordinointia laaja-alaisten riskien torjunnassa. Nykytilan arvioinnissa ei ole käsitelty näiden osa-alueiden nykytilaa. Perusteluissa tuodaan esiin, että kehittäminen voi sisältää esimerkiksi johtamisjärjestelmän selkeyttämisen, yhteisten tilannekuvajärjestelmien ja johtokeskustoimintojen luomisen sekä liittymäpintojen määrittämisen muihin tilannekuvajärjestelmiin. Sosiaali- ja terveysministeriö esittää tähän kohtaan selkiyttämistä seuraavasti: "...kehittää pelastustoiminnan ~~ja siviiliviranomaisten~~ johtamista sekä koordinointia laaja-alaisten riskien torjunnassa". Pelastustoiminnan johtaja toimii pelastustehtävien yleisjohtajana yhteistoimintatilanteissa, mutta ei muissa tehtävissä.
	Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	- Perusteluosassa on kuvattu tarve pelastustoimintaan osallistuvien toimijoiden vastuiden selkeyttämisestä ja toiminnan suunnittelun parantamisesta. Pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan pelastustoiminnan suunnittelun horisontaalista ohjausta valtakunnallisella ja paikallisella tasolla tulisi selkeyttää.
	Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	- Pelastustoimella on johtovastuu tehtäväkentälleen kuuluvissa onnettomuus- ja kriisitilanteissa. Tämän lisäksi pelastuslaitoksen omiin tehtäviin kuuluva sekä pelastustoimialueen kuntien ja muiden keskeisten toimijoiden varautumiseen ja valmiussuunnitteluun liittyvä vahvempi rooli varautumistehtävien koordinoinnissa on perusteltu. Varautumisen ja sen mukaisen katastrofivalmiuden kannalta esityksen

		mukaiset yhtenäiset toimintamallit eri toimijoiden kesken ovat keskeinen lähtökohta varautumisen ja valmiuksien kehittämistyöhön.
	Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	- Lain 6 § perusteluissa todetaan pelastustoimen nykyiset ohjaus- ja omistajuussuhteet ovat johtaneet siihen, että on ollut vaikeaa saada aikaan ratkaisuja, jotka johtaisivat valtakunnallisiin ja yhdenmukaisiin toimintamalleihin, yhteisiin tietojärjestelmiin sekä yhdenmukaiseen palvelutarjontaan. On vaikea nähdä, että nyt esitetty hallintorakenne korjaisi tämän tilanteen, kun 18 maakuntaa sopii palveluiden hankkimisesta viideltä maakunnalliselta palvelulaitokselta. Edelleen on riskinä hajanaisuus. - Perusteluissa todetaan, että lain 6 § 2 momentin tavoitteena on kehittää pelastustoiminnan ja siviiliviranomaisten valtakunnallista johtamista sekä koordinoitua laaja-alaisten uhkien torjunnassa. Tämä edellyttää pelastustoimintaan osallistuvien toimijoiden vastuiden selkeyttämistä ja toiminnan suunnittelua näiden vastuiden mukaisesti. Kehittäminen voi sisältää esimerkiksi johtamisjärjestelmän selkeyttämisen, yhteisten tilannekuvajärjestelmien ja johtokeskustoimintojen luomisen sekä liittymäpintojen määrittämisen muihin tilannekuvajärjestelmiin. Tämä on kokonaisuus, joka tulee ottaa huomioon tulevaisuudessa, riippumatta siitä, miten tämä lakiesitys etenee ja olisi pienin muutoksin tehtävissä jo nykyiseen lainsäädäntöön.
7 § Valtakunnalliset tavoitteet pelastustoimen järjestämiselle	Sisäministeriön poliisiosasto	- Poliisiosasto kiinnittää huomiota siihen seikkaan, että valtakunnalliset tavoitteet ei ole kovin täsmällisesti määritelty ehdotetussa 7 §:ssä. Tavoitteet voivat olla 1-5 kohdassa luetellut kohteet tai sitten ne voivat olla jotain muuta, sillä valtakunnalliset tavoitteet voivat koskea myös muita pelastustoimen kehittämiseksi tarpeellisia asioita. Valtioneuvoston päätöksessä tullaan ilmeisesti ottamaan kantaa siihen miten valtakunnalliset tavoitteet 7 §:n kohdissa 1-5 seurataan ja arvioidaan. Epäselväksi jää miten muut kuin edellä mainitut valtakunnalliset tavoitteet seurataan ja arvioidaan. Strategisten tavoitteiden juridinen sitomattomuus on myös valitettavaa.
	Kuntaliitto	Esityksessä ei kerrota perusteita valtioneuvostotasaisen ohjauksen käyttöönotolle.
	Mm. Kanta-Hämeen, Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen, Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Etelä-Savon pelastuslaitokset	- 7 §:n mukaan valtioneuvosto asettaa pelastustoimelle valtakunnalliset tavoitteet. Säädöksen tarkoitus ei tule perusteluista selvästi esille. Sisäministeriöllä on vastuuministeriönä ohjausrooli ja olisi luontevampaa, jos se pystyisi määrittelemään valtakunnalliset pelastustoimen tavoitteet. Nyt esitetty valtioneuvoston rooli tuntuu päällekkäiseltä (byrokratiaa lisäävä) sisäministeriön ohjausroolin kanssa. Pykälän perusteluissa on korostettu finanssipoliittisia tavoitteita ja niiden esiin nostaminen tuntuu vieraalta ajatukselta. Valtioneuvoston ohjausroolin kehittäminen pelastustoimen palvelutuotannossa ei ole tarkoituksenmukaista, koska pelastustoimen palveluiden pitäisi olla johdettu riskianalyysistä eikä finanssipolitiikasta. Samoin ko. pykälän perusteluissa on mainittu, että valtioneuvosto voi asettaa tavoitteita pelastustoimen palveluverkon alueelliselle kehittämiselle tai jopa palveluiden alueelliselle sijoittumiselle. Nämä tavoitteet ovat ristiriitaisia, kun kuitenkin samassa järjestämislaissa on todettu, että jokainen maakunta sopii omasta palvelutasostaan. Sinänsä valtakunnalliset tavoitteen ja

		finanssipolitiikan kytkeminen osaksi pelastustoimen suunnittelua ovat ymmärrettäviä, mutta niiden asettaminen ei tue maakunnallista itsehallintoa.
8 § Valtakunnallisten tavoitteiden valmistelu	JHL	- JHL pitää tärkeänä, että tavoitteet valmistellaan maakuntia kuullen. - Maakunnilla on oltava ensisijainen vastuu organisoida toimintansa niin, että se vastaa sekä valtakunnallisia tavoitteita, että toiminta-alueensa pelastustehtäviä.
9 § Palvelurakenteen ja tiedonhallinnan ohjaus	JHL	- On erittäin tärkeää, että valtioneuvosto kuulee kaikkia asianomaisia maakuntia asettaessaan sitovia päätöksiä keskeisissä organisaatiota koskevissa asioissa, ei vain järjestämisvastuullista maakuntaa.
	Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	- Lakiesityksen 9 § on maakunnallisen itsehallinnon näkökulmasta ristiriidassa itsehallinnon peruseräiteiden kanssa. Valtiolla on nykyisellään kuntiin riittävät ohjausmekanismit palvelutason ohjaamiseksi ja ne voitaisiin siirtää sellaisenaan koskemaan maakuntia. Esimerkiksi henkilöstörakenteesta määrääminen ilman vastuuta toiminnan järjestämisestä ja tuottamisesta on perusteeton. Ehdotettu ehdotus asettaa maakunnan pelastustoimen käytännössä suoraan valtio-ohjaukseen ilman valtion vastuuta asiasta. Erityisesti sisäministeriölle muodostuu käytännössä oikeus määrätä maakuntia pelastustoimesta, ilman että sisäministeriöllä on toiminnan rahoitusvastuuta. Sisäministeriöllä tulee olla oikeus arvioida palvelutason riittävyyttä ja tarvittaessa puuttua riittämättömään palvelutasoon, mutta palvelujen tuottamistapa ja -rakenne tulee olla maakunnan omassa harkinnassa.
10 § Pelastustoimen omavalvontaohjelma	Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto	- Pelastusjohtajat katsovat, että omavalvontaohjelman käyttöönotto palvelujen seurannan ja kehittämisen välineenä on kannatettava (10 §).
11 § Pelastustoimen ohjaus	Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	- Pelkkä vuosineuvottelu ei ole riittävää yhdenmukaisen toiminnan aikaansaamiseksi. Tähän pykälään tulisi lisätä kohta, jossa sisäministeriö veloitetaan koordinoimaan ja tarvittaessa järjestämään pelastustoimen järjestämisvastuussa olevien maakuntien yhteistyö.
13 § Pelastustoimen palvelutaso	Maa- ja metsätalousministeriö	- Laissa säädetty palvelutaso muodostuu helposti valtakunnalliseksi vähimmäistasoksi, vaikka järjestämislaki mahdollistaa paremman palvelutasosta sopimisen. Ehdotettu sääntely voi käytännössä johtaa epäyhtenäisiin palvelutasoihin tilanteessa, jossa toisaalla noudatetaan valtakunnallista vähimmäistasoa ja toisaalla korkeampaa tasoa. Tällöin kansalaisten tai alueiden yhdenvertaisuus ei välttämättä toteudu.
14 § Pelastustoimen palvelutasopäätös	Työ- ja elinkeinoministeriö	- Jos palvelutasopäätös tai valtioneuvoston määräämä palvelutaso ja maakunnan taloudelliset resurssit ovat epätasapainossa, kuka maksaa tai miten toimitaan?
	Sisäministeriön poliisiosasto	- Sisäministeriön poliisiosasto kiinnittää huomiota siihen miten valtakunnallisten tavoitteiden käsittely eroaa toisistaan lain eri kohdissa ja luettelee lausunnossaan esimerkkejä tähän liittyen. - Poliisiosasto kiinnittää huomiota siihen, että ilman voimassa olevaa asetusta mistä säädettäisiin tarkemmin palvelutasopäätöksestä, voisi sen muuttaminen olla hankalaa. Muuttaminen näyttäisi siinä

		tapauksessa tapahtuvan pykälän 2 momentin mukaisesti. Lisäksi lain 11 §:n menettely näyttäisi jäävän kontekstuaalisesti irrallaan olevaksi.
	Oulu-Koillismaan pelastuslaitos	- Järjestämislain 14§:ssä todetaan, että pelastustoimen palvelutasopäätökseen tulee sisältyä suunnitelma palvelutason kehittamisestä. Esitämme, että kyseinen teksti muutetaan seuraavaksi: Palvelutasopäätöksessä on huomioitava palvelutason kehittäminen. Palvelutasopäätökseen sisältyy runsaasti johdantotekstejä, informatiivisia tekstejä, kuvausta pelastustoimen säädöstaustasta, pelastustoimen nykytilasta, jne. Lisäksi on päätökset mitä palveluita tuotetaan, millä resursseilla, missä ja miten niitä tuotetaan. Tekstejä ei voi kirjoittaa ilman, että niihin sisältyisi kehittämistä koskevia asiakokonaisuuksia. Kehittäminen on osa palvelutasopäätöksen tekstejä ja siksi erityinen suunnitelma palvelutason kehittämiseksi on tarpeeton.
	Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	- "Pelastustoimen järjestämisestä vastaavan maakunnan valtuusto päättää pelastustoimen palvelutason toteuttamisesta yhteistyöalueella alueen maakuntia kuultuaan." Kyseisessä kohdassa jää epäselväksi yksittäisen maakunnan päätösvalta pelastustoimen palvelutasosta. - Esitetty pykälä mahdollistaisi osaltaan valtion suoran ohjauksen maakunnan itsehallinnon vastaisesti. Valtio voisi päättää maakunnan pelastustoimen palvelutasosta ja palvelujen tarkoituksenmukaisesta tuottamistavasta sitovasti ohijärjestämisestä vastaavan maakunnan valtuuston^ Lisäksi esityksestä jää epäselväksi, millä perusteilla ministeriö määrittelee tarkoituksenmukaisen palvelujen tuottamistavan.
	Mm Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen, Kymenlaakson, Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitokset	- Pelastustoimen palvelutasopäätöksen ja maakuntien välinen yhteistyösopimuksen keskinäinen suhde jää epäselväksi. Syntyy vaikutelma, että maakuntien yhteistyösopimus on otettu tähän lainsäädäntöön mukaan siksi, jotta näyttäisi, että pelastustoimen palvelutuotannossa olisi edes jonkinlainen demokraattinen ohjaus. Pelastustoimen palveluiden tosiasiallinen taso päätettäisiin kuitenkin järjestämisvastuussa olevan maakunnan toimesta. Tämä on maakunnallisen itsehallinnon periaatteiden vastainen järjestelmä.
3 luku. Viranomaisvalvonta	Poliisihallitus	- Poliisihallitus kiinnittää huomiota 3 luvun otsikointiin ja laajuuteen. Poliisihallituksen käsityksen mukaan viranomaisvalvonnalla vakiintuneesti ymmärretään viranomaisen laissa erikseen säädetyn toimivallan nojalla ja sen puitteissa johonkin yksityiseen henkilöön tai oikeushenkilöön kohdistamaa valvontaa, ei niinkään viranomaisen toiseen viranomaiseen tai viranomaistehtäviä suorittavaan tahoon kohdistamaa valvontaa. - Laajuuden osalta Poliisihallitus toteaa, että 3 luku sisältää vain kaksi pykälää. Tämän tarkoituksenmukaisuutta tulisi arvioida ottaen huomioon esitysluonnoksen muiden lukujen laajuus.
	Työ- ja elinkeinoministeriö	- Miten toimitaan muiden kuin sisäministeriön (STM, YM) kautta tulevien tehtävien osalta, jos on tarpeen määrätä palvelutason puutteiden korjaamisesta (15 §) ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudesta (16 §).

15 § Määräys puutteiden korjaamisesta	Oikeusministeriö	- Sisäministeriö vastaisi palvelutason lainmukaisuuden arvioinnista ja palvelutasopäätösten seurannasta (14 §). Lisäksi se voisi antaa ehdotetun 15 §:n nojalla määräyksen palvelutasossa olevien huomattavien puutteiden korjaamisesta. Kyseinen passiivimuotoon laadittu säännös on syytä muotoilla siten, että siitä käy yksiselitteisesti ilmi, mille taholle määräys voidaan antaa. Perusteluissa on lisäksi syytä tehdä selkoa lakiehdotuksen 14 ja 15 §:n välisestä suhteesta.
17 § Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin	Itä-Uudenmaan pelastuslaitos	- Esitettyä säädöstä voidaan pitää tarpeellisenä ja perusteltuna. On kuitenkin huomioitava, että esitetty muotoilu laajentaa nykyistä varautumiselveloitetta ostopalvelusopimuksiin ja muuhun palveluhenkiseen kintaan. Laajennus on sinänsä tarpeellinen ja kannatettava, mutta sillä on välittömiä kustannusvaikutuksia palveluhankinnan kustannuksiin, joka tulee huomioida pelastustoimen rahoituksessa.
	Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	- Pykäläehdotuksen mukainen pelastustoimen varautumisvelvoite ja sen laajentaminen kattamaan myös häiriötilanteisiin varautumisen on perusteltu sisällyttää lainsäädäntöön. Vaikka voimassa olevan valmiuslain mukainen varautumisvelvoite koskee pelastustoimea, ei se tämänmuotoisena yksiselitteisesti ota kantaa häiriötilanteisiin varautumiseen. - Sopimuksellisen varautumisen huomiointi järjestämislaissa on katsottava positiivisena kehityksenä. Sopimuksellisen varautumisen olisi kuitenkin syytä pohjautua varautumiselle ja jatkuvuudenhallinnalle ominaiseen priorisointiin, jonka mukaisesti varautumiseen liittyviä sopimusehtoja hyödynnetään tarkoituksenmukaisella tavalla vain kriittisiksi katsotuissa sopimuksissa. Esitetyssä muodossaan järjestämislaki asettaa kaikki palvelusopimukset samalle linjalle. Kuitenkin jatkuvuudenhallinnan kannalta vain priorisoiduilla sopimuksilla on merkitystä.

Lausunnon antoivat

Aluehallintovirastot
Finlands Svenska Brand- & Rädningsförbund FSB
Hämeen ELY-keskus
Hätäkeskuslaitos
Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto
Jyty ry
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
KT Kuntatyöntajat
Kuntaliitto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Med Group Oy
Oikeusministeriö
Poliisihallitus
Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto
Puolustusministeriö
Rajavartiolaitoksen esikunta
Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland
SámiSoster Ry
Sisäministeriön poliisiosasto
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen Lentopelastusseura
Suomen Palomiesliitto SPAL ry
Suomen palopäällystöliitto
Suomen pelastusalan keskusjärjestö SPEK
Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry
Svenska Finlands Folkting
Terveyspalvelualan Liitto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovaraministeriö

Etelä-Karjalan pelastuslaitos
Etelä-Pohjanmaan
Etelä-Savon pelastuslaitos
Itä-Uudenmaan pelastuslaitos

Jokilaaksojen pelastuslaitos
Kainuun pelastuslaitos
Kanta-Hämeen pelastuslaitos
Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos
Keski-Suomen pelastuslaitos
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos
Kymenlaakson pelastuslaitos
Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos
Oulu-Koillismaan pelastuslaitos
Pohjanmaan pelastuslaitos
Pohjois-Karjalan pelastuslaitos
Pohjois-Savon pelastuslaitos
Päijät-Hämeen pelastuslaitos
Satakunnan pelastuslaitos
Varsinais-Suomen pelastuslaitos

Espoon kaupunki
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Pohjanmaan liitto
Etelä-Savon maakuntaliitto
Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä
Forssan kaupunki
Hämeenlinnan kaupunki
Hämeen liitto
Hattula
Jokioisten kunta
Helsingin kaupunki
Hirvensalmen kunta
Imatran kaupunki
Isonkyrön kunta
Joensuun kaupunki
Juuan kunta
Jyväskylän kaupunki
Kainuun liitto

Kajaanin kaupunki
Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Suomen liitto
Kirkkonummen kunta
Kristiinankaupunki
Korsnäs kommun,
Nykarleby stad
Kuopion kaupunki
Lapin liitto pelastuslautakunta
Lappeenrannan kaupunki
Lemin kunta
Lohjan kaupunki
Luhangan kunta
Malax kommun
Mustasaaren kunta
Närpes stad
Pedersöre kommun
Pielaveden kunta
Pohjanmaan liitto
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Porin kaupunki
Porvoon kaupunki
Päijät-Hämeen liitto
Raahen kaupunki
Raaseporin kaupunki
Rautalammin kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Sievin kunta
Siuntion kunta
Tampereen kaupunki
Toholammen kunta
Uudenmaan liitto
Vaasan kaupunki
Vihdin kunta
Ylivieskan kaupunki